

Suomen Bassetkerho ry

BAIJERINVUORISTOVIHIKOIRA

JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA 2026-2030

Hyväksytty Suomen Bassetkerhon ry:n vuosikokouksessa pp.kk.2025
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt pp.kk.2025

Sisällys

1. YHTEENVETO	3
2. RODUN TAUSTA	4
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	10
4. RODUN NYKYTILANNE.....	12
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	12
4.2. Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet.....	30
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	30
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	30
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet	33
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen	35
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	36
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	38
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	38
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat.....	38
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	49
4.3.4 Lisääntyminen	50
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	51
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	52
4.4. Ulkomuoto	52
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	56
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	57
6.1 Jalostuksen tavoitteet.....	57
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	57
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	58
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	59
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	61
7. LÄHTEET	61
8. LIITTEET	62

1. YHTEENVETO

Baijerinvuoristovihikoiran jalostuksen tavoiteohjelma (JTO) on rotujärjestön säännöllisesti päivittämä ja Kennelliiton hyväksymä rotukohtainen ohjelma rodun tilanteesta. Se sisältää yksityiskohtaista tietoa rodun historiasta, ulkonäöstä, käyttötarkoituksesta, luonne- ja käyttöominaisuuksista, sekä rodussa esiintyvistä sairauksista ja niiden vaikutuksista rodun terveystilaan niin Suomessa kuin ulkomailla. Siinä määritellään rodulle yhteiset jalostustavoitteet ja suositukset ottaen huomioon voimassa olevat lait ja määräykset. Sen tarkoitus on pyrkiä lisäämään ymmärrystä rodusta ja rodun tilanteesta, niin nykyisille kuin tuleville kasvattajille, harrastajille ja muille rodusta tietoa haluaville.

Rodun käyttötarkoitus

Baijerinvuoristovihikoira (BVVK) on alkujaan Saksassa kehitetty rotu, joka on erikoistunut sorkkaeläinten jäljestämiseen hyvin vaativissa olosuhteissa. Nämä ominaisuudet testataan rodunomaisessa käyttökokeessa. Rotumääritelmä kuvaa rodun olemusta ja luonnetta sanoin: ”rauhallinen ja tasainen, omistajaansa kiintynyt, voi olla varautunut vieraita kohtaan. Koiran tulee olla luontaisesti tasapainoinen, itsevarma, peloton ja helposti käsiteltävä, ei arka eikä aggressiivinen.” Tyypillinen BVVK on maastossa kestävä, luotettava, helposti ohjattava maavainuisesti työskentelevä koira. Työskennellessä se on hyvin varma ja erityisen innokas jäljestämään ja kaadolla ilmoittaa usein löydöstä kuuluvalla haukulla.

Rodun ensimmäiset yksilöt saapuivat Suomeen Ruotsista vuonna 1969. Ensimmäinen pentue näki päivänvalon vuonna 1971. Rodun historiassa Suomessa on rekisteröity 332 BVVK:ta ja vuoden 2024 populaatio koostui 91 koirasta. Vuodessa syntyy keskimäärin 5 pentua ja ulkomailta tuodaan keskimäärin 1–2 koiraa vuodessa. Rotu on Suomessa erittäin harvalukuinen.

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Suomen Bassetkerho ry:n tavoitteena on pitää baijerinvuoristovihikoira alkuperäisen rotumääritelmän mukaisena terveenä ja elinvoimaisena rotuna. Rotujärjestön tavoitteena on myös edistää rodun käyttöä sen alkuperäisessä käyttötarkoituksessa jäljestävänä metsästyskoirana. Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla terveitä ja kasvattajien tulee kuvata koirien lonkat ja huomioida, että muut luustokuvaukset olisivat suositeltavia. Tämän jalostuksen tavoiteohjelman pohjalta suositellaan myös silmätutkimusta. Sukulaisuussuhteiltaan liian läheisiä koiria ei tule yhdistää ja yksittäisiä koiria tulee käyttää jalostukseen rajallisesti. Koirien tulee olla luonteeltaan tasapainoisia, pelottomia ja avoimia. Jalostukseen käytettävät koirat tulisi olla kooltaan ja rakenteeltaan rotumääritelmää vastaavia. Pentujen vanhemmilla suositellaan olevan hyväksytty koetulos MEJÄ- tai VAHI-kokeesta. Sekä jalostustyössä, että tulevien tuontikoirien kohdalla käyttöominaisuuksia pitäisi pitää tärkeimpinä valinnan kriteereinä. Valtaosa baijerilaisesta on terveitä ja ne myös elävät pitkäikäisiksi. Rodun haastavimpiin terveysongelmiin Suomessa kuuluvat epilepsia ja luustosairaudet. Lisäksi rodulla on raportoitu jonkin verran ihon ja tassujen kutinaa, korvatulehduksia ja ylimääräisiä hampaita. BVVK kuuluu kondrodystrofiin rotuihin, mikä liittyy ennenaikaisen selän välilevyjen rapeutumiseen. Tämä saattaa aiheuttaa välilevypullistumia, ja vaatia kirurgista hoitoa. Näin ollen olisi suositeltavaa geenitestata yksilöt, jotta voitaisiin kartoittaa kondrodystrofiaan liittyvä retrogeenivirheen poissulkemisen jalostuksesta.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä, kehityshistoria ja käyttötarkoitus

Jäljestyskoirien historia liittyy Saksaan ja Hannoverin kuningaskuntaan. 1600-luvun puolivälissä perustettiin suurmetsästäjän virka, joka vastasi sekä metsästyksen periaatteiden opettamisesta, että hevosten ja metsästyskoirien kasvattamisesta. Ensimmäinen maininta jäljestävistä koirista on peräisin Hannoverin Springen kunnasta. Kaikkien jäljestyskoirien esi-isinä ovat alkukantaiset ajokoirat, joita kutsutaan saksaksi "die Bracken". Joillakin näistä oli poikkeuksellisen herkkä hajuaisti ja sitkeä luonne, joka mahdollisti varman pien- ja suurriistan jäljestyksen. Melkein 1700-luvun loppuun asti näitä koiria käytettiin riistan jäljittämiseen ennen takaa-ajon aloittamista tai kadonneen jäljen löytämiseen. Ajan myötä tehtävät rajoituivat vain haavoittuneen suurriistan jäljittämiseen. Aluksi tehtävään valittiin jälkeä parhaiten seuranneet sitkeät ja luotettavat ajokoirat, jotka opastettiin työskentelemään liinalla jälkeä pitkin etsimään metsästyksen aikana haavoittunutta riistaa. Niistä rauhallisimmista ja tottelevaisimmista Brackeneista kasvatettiin myöhemmin Liam Houndit (Leithunde, jotka työskentelivät vain kylmällä jäljellä). Tämän jälkeen luotiin useita jäljityskoirien muunnoksia. Osa jälkikoirista työskenteli parhaimillaan verijäljellä ja näitä pidettiin alun perin "metsästäjinä, joilla on hienostunut nenä" - Schweisshunde, jolle kelpaa vain verijälki. Näistä koirista tuli verikoirien välittömät esi-isät. Hannoverin alueen punaisia ajokoiria risteytettiin muilla jälkikoirilla. Aluksi verikoiria saatiin kolme muunnoksia, jotka erosivat hieman rakenteen ja turkin värin yksityiskohdista. Myöhemmin, 1700-luvun lopulla ja 1800-luvun alussa, geneettisesti melko läheisten koirien risteyttämisen ja järjestelmällisen jalostuksen myöntää erot hävisivät ja syntyi erillinen melko tasapainoinen rotu joka nykyisin tunnetaan hannoverivihikoirana. Rodulle on ominaista raskas runko, pitkä vartalo, tilava rintakehä, lyhyet jalat sekä matalana kannettu kaula ja häntä.

Ensimmäinen maininta verijälkikoirien kasvatuksesta Baijerissa on peräisin asiakirjasta (1459), jonka mukaan kreivi Kaspar Törring tarjoaa verijälkikoiran Tegernssen luostarille. Tästä koirasta alkoi luostarin koirankasvatus. Kreivi Törring oli tuohon aikaan hyvin kuuluisa koirankasvattaja. Nykyinen baijerinvuoristovihikoira polveutuu osittain Wittelsbacherin hovissa, luostareissa ja aatelissa kasvatetuista yksilöistä. On vaikea sanoa, missä määrin tämä jalostus tehtiin tarkoituksella ja mikä rooli oli sattumalla. Valitettavasti mitään asiakirjoja, kuten sukukirjoja, ei ole säilynyt.

Vuoden 1848 vallankumouksen ja suurten metsästysalueiden jakamisen jälkeen vanhoista metsästysmenetelmistä luovuttiin. Myös ampuma-aseet kehittyivät ja ne levisivät metsästyskäyttöön. Sen vuoksi koko Euroopassa lisääntyi tarve haavoittuneen riistan etsimiseen erikoistuneelle koiralle.

Verijälkikoirien käyttö oli silloin huipussaan. Vuoristossa, varsinkin Alpeilla sijaitsevilla metsästysalueilla tarvittiin jälkityöskentelyyn erikoistunut koiraa, joka olisi yhtä sinnikäs, kiivas ja äänekäs haavoittunutta eläintä ajaessa. Hannoverinkoira oli liian raskarakenteinen näissä maastoissa. Tästä syystä hannoverinvihikoira risteytettiin useamman kerran kevyempien koirien kanssa: punainen vuoristoajokoiraa (*rote Gebirgsbracke*) ja tirolinajokoira (*Tiroler Niederbracke*). Uutta luotua rotua

Johann Tüntzer - 1689

Kuva 1: Leithund seuraa kylmää jälkeä, Johann Tüntzer, 1689.

Kuva 2: Leithund seuraa kylmää jälkeä (Lähde: „Der Diana hohe und niedere Jagdgeheimnisse“, Johann Tüntzer, 1734).

kutsuttiin virallisesti baijerinvuoriston ajokoiraksi.

Saadakseen halutun työkoiratyyppin paroni Karg-Bebenburg de Reichenhall ja suurmetsästäjä Wiederberger etsivät kevyemmän koiran. Vuoden 1870 tienoilla Kargin kerrotaan astuttaneen punaisen ajokoiranarttun hannoverinvihikoiralla. Tämän yhdistelmän jälkeläisiä kutsuttiin vuoristokoiriksi, ja sittemmin ne risteytettiin jälleen hannoverivihikoirien kanssa. Näiden yhdistelmien pennut olivat hyvin erilaisia keskenään. Osalla oli kevyt luusto ja ohuet, lyhyet karvat. Osasta taas oli tullut massiivisia ”leith hund”-tyyppisiä koiria. Karg-Bebenburg sai pitkään arviolta 40–60 koiraa vuodessa, joista suurimman osan hän tarjosi maksutta Baijerin metsäviranomaisille. Omien koiriensa ja muiden eri linjojen yksilöillä, jotka hän löysi ympäröiviltä laaksoilta metsänhoitajilta ja metsästäjiltä, hän aloitti suunnitelmallisen puhdasrotuisten jalostuksen.

Saman aikaan 1860-luvulla Steiermarkissa herra Peintinger risteytti massiivisesti rakennetun hannoverilaisnarttunsa, Brandlbrake-koiran strygienajokoiran kanssa. Näiden risteytysten seurauksena syntyi keltaisia tai punaisia pentuja, joilla oli karkea karva ja erinomainen hajaisti. Ei kuitenkaan tiedetä missä määrin nämä yksiköt vaikuttivat nykyisen baijerinkoiran kehittymiseen.

On vaikea sanoa tarkasti, mitkä koirat ja rodut vaikuttivat baijerinvuorivihikoiran kehitykseen. Uskotaan, että metsästäjän nartun ja naapurin koiran risteytys oli myös yleistä. Vain käyttöominaisuuksilla oli merkitystä ja ulkonäköä harvoin otettiin huomioon. K. Brandt, jonka silmien edessä rotu luotiin ja kehitettiin, kirjoitti että näiden koirien alkuperästä on olemassa lukemattomia teorioita. On myös todennäköistä, että hannoverinvihikoira olisi risteytetty mäyräkoiran kanssa (monilla koirilla oli vinot etutassut ja mäyräkoirille tyypillinen kuono). Mutta toisaalta, on monia yksilöitä, joilla on massiivinen hannoverinvihikoiran rakenne. Tämän perusteella Brandt päätteli edelleen, että baijerinvuoristovihikoira kasvatettiin pääasiassa vuoristossa ja eristyneisyytensä ansiosta se kehittyi tietyn tyyppiseksi. Vuoristoalueilta baijerinvuoristovihikoira syrjäytti vähitellen muita rotuja ja siitä tuli klassinen metsäpartijoiden ja metsästäjien seuralainen.

Vuonna 1883 järjestettiin puhdasrotuisten koirien näyttely, jossa esiteltiin ensimmäistä kertaa useita baijerinvuoristovihikoiria. Otto Grashey (kuuluisa metsästäjä ja taitelija) ei puhunut positiivisesti siellä esitetystä rodun edustajista näiden vaihtelevan ulkonäön takia. Näytteillä oli kuitenkin myös useita koiria jotka olivat hyvin samankaltaisia keskenään. Muutama heistä kuului paroni Karg-Bebenburgille. Hänen urosta HIRSCHMANN I:sta ja narttua DIANAa oli tarkoitus käyttää ensimmäisen rotumääritelmän kehittämiseen. Näyttelyn jälkeen O. Grashey lähetti metsästysalueiden omistajille, sen metsäyöntekijöille ja ammattimetsästäjille kyselyn rodun tilanteen kartoittamiseksi.

Edellä mainittujen koirien pohjalta kehitetty rotumääritelmä hyväksyttiin Verein zur Zuchtung reiner Hunderassenin yleiskokouksessa Etelä-Saksassa ja esiteltiin sitten 29. toukokuuta 1883 Saksan rotukomission edustajakokouksessa. Süddeutscher Vereiniä edusti herra Grashey. Hänen oli määrä esitellä uusi koirarotu: ”joka työskenteli pitkällä liinalla verijäljellä, mutta osaisi myös vapaana ajaa äänellään ja ilmoittaa haavoittuneen riistan löytymisestä”. Koirien tuli olla taitavia ja ketteriä selviytyäkseen vaikeimmilla maastoilla sekä syvässä lumessa. Nämä vaatimukset täyttävällä koiralla ei voinut olla liian lyhyitä raajoja, sen tuli olla vahva ja hannoverinkoiraa lyhyempi runko, sekä omata karkeampi turkki, joka kestää mitä epäsuotuisimmista sääolosuhteista. Ensimmäiset sukukirjaan kirjatut baijerinvuoristovihikoirat olivat jo mainitut HIRSCHMANN I, jonka omisti paroni Karg-Bebenburg, ja DIANA, jonka omisti Süddeutscher Verein kerho. Uuden rodun virallinen tunnustaminen ja standardin julkaiseminen ”Der Deutsche Jägerissä” vaikuttivat merkittävästi populaatioon. Süddeutscher Verein tuki rodun kehitystä useiden vuosien ajan. Tämä tarkoitti hyvien pentujen luovutusta niiden kasvattamisesta kiinnostuneille. Lisäksi Nemrod-yhdistys oli ensimmäinen, joka alkoi järjestää metsästyskokeita verijälkikoirille. Vuonna 1885 metsästyskoirien harrastajien kongressissa raskaampi verijälkikoira, toisin kuin kevyt baijerinvuoristovihikoira, sai virallisen nimen hannoverinvihikoira. Vuonna 1886 herra Grashey ja ensimmäinen metsästäjä Niederbreger menivät yhdessä kymmenen koiran kanssa

Hannoverin koiranäyttelyyn. Baijerinvuoristovihikoirat olivat silloin jo melko yhtenäisiä ulkonäkönsä puolesta ja herättivät suurta mielenkiintoa verijälkikoirista kiinnostuneiden keskuudessa. Koska baijerinvuoristovihikoiria risteytettiin kuitenkin usein hannoverilaisen serkkunsa kanssa, jälkeläisillä oli melko erilaisia pään muotoja ja monet niistä olivat edelleen liian massiivisia.

Vuonna 1912 Münchenissa perustettiin Baijerinvuoristovihikoiran Kerho - Der Klub für Bayerische Gebirgsschweißhunde (KBGS) jossa on nykyään n. 1550 jäsentä. Rodun kotimaassa Saksassa tämä yhdistys on ainoa rodun akkreditoitu rotujärjestö. Saksan ulkopuolella joissakin maissa mainitaan vain harvoin verijälkikoiria ennen toista maailmansotaa. BVVK jalostus Euroopassa alkoi vasta toisen maailmansodan jälkeen ja baijerinvuoristovihikoirasta tuli suosituimpi monissa maissa 1980-luvun alussa.

Kuva 3: "Baijerilainen limer" vuodelta 1915.

Kansainvälinen jäljestystävien koirien yhdistys – Der Internationale Schweißhundverband (ISHV) perustettiin 19. heinäkuuta 1930 Leipzigissa ja siihen kuului:

- Klub für Bayerische Gebirgsschweißhunde 1912 e.V. (KBGS) Saksa
- Verein Hirschmann (VH) Saksa
- Österreichischer Schweißhundeverein (ÖSHV) Itävalta
- Magyar Véreb Egylet (USHV) Unkari
- Schweizerischer Schweißhundclub (SSC) Sveitsi

Myöhemmin jäseneksi tulivat myös:

- Club Francaise du Chien de Rouge du Hanovre et de Baviere (CFCRHB) Ranska
- Ceskomoravski Klub Chovatelů Barvarů Pri Cmmi (CMKCHB) Tšekki
- Klub chovatelů farbiarů pri Slovanskom polovinikom zväze (KCHF) Slovakia
- Club Posokowca przy Związku Kynologicznym w Polsce (KPZKP) Puola
- Svenska Schweißhund Klubben (SVSHK) Ruotsi
- Slovenia (KVSVKB)
- Belgische Club für Bayerische Gebirgsschweißhunde (BCBGS) Belgium
- Schweißhund Club (SHCI) Italy
- Norsk Schweißhund Klubb (NSHK) Norway
- Limier Club Romania
- United Kingdom Scent Hound Association (UKSHA) UK

ISHV yhdistyksen tavoitteena on koulutusten edistäminen, koirien metsästyskokeiden järjestäminen sekä kahden verijälkikoirarodun (BVVK ja HVK) laadukas ja terve jalostus, joka perustuu käyttöominaisuuksiin. 12. lokakuuta 2007 Sveitsin Wildhausissa järjestetyn 30. ISHV jälkikokeen (ISHV – Search) yhteydessä perustettiin "Bavarian Mountain Bloodhound World Association eV" joka koostuu Saksan, Sveitsin, Ranskan, Belgian, Slovakian, Romanian, Italian ja Puolan rotujärjestöistä. Vuonna 2000 ISHV jäsenien baijerinvuoristovihikoira populaation arviottiin olleen n. 4500 koiraa.

Uuden rotumääritelmän baijerilaiset saivat 22. syyskuuta 2017 jossa alkuperäisessä versiossa mainitaan

heti alussa: ”Metsästystarkoituksensa mukaisesti, sorkkaeläinten jäljestämisen erikoistuneena koirana, baijerinvuoristovihikoiran on omattava kaikki tarvittavat kyvyt ollakseen hyödyllinen vaikeammassa jäljitystehtävissä. Käyttöominaisuudet ovat osoitettava asianmukaisissa käyttökokeissa.” 1950–1970-luvuilla kynologisessa kirjallisuudessa mainitaan verijälkikoirien olleen tarkoitettu vain kuolleen peuran tai kuusipeuran jäljestykseen. Nykyään rodun alkuperäinen yhdistys Klub für Bayerische Gebirgsschweißhunde mahdollistaa jäsenilleen jäljestää myös villisikoja, hirviä, mufloneja ja muuta suurriistaa. Verijälkikoiria ei suositella kuitenkaan käytettävän kauriiden jäljestämiseen tai vesilintujen noutamiseen. Sen sanotaan pilaavan koirien käyttöominaisuuksia. Verijälkikoirien ei ainoastaan kuulu löytää kuollutta eläintä, vaan myös ajaa ja pysäyttää haavakko. Haavoittuneen eläimen takaa-ajosta tulee ilmoittaa kertovalla äänellä eläimen laji, jäljen ikä ja saaliin etäisyys. Nämä ominaisuudet saavat erittäin korkeat pisteet ulkomaisissa kilpailuissa. Verijälkikoirat eivät kuitenkaan saa hyökätä suoraan riistan kimppuun tai yrittää tappaa sitä.

Kuva 4: Heinrich Sperlingin maalaus baijerinvuoristovihikoirasta. (Lähde: Zucht und Behandlung des Schweißhundes.

Kuva 6: Baijerinvuoristovihikoiran sivuprofiili.

Kuva 5: Baijerinvuoristovihikoiran pääprofili.

Eri linjat

Suomessa kasvattajille tehtiin talvella 2025 kysely, jossa kysyttiin heidän näkemystään rodun eriytymisestä eri linjoihin. Tämän kyselyn pohjalta oltiin sitä mieltä, että eriytymistä tyyppin osalta ei ole havaittavissa, vaikka osa koirista on edelleen alkuperäisen vahvan mallin tyyppisiä ja osa koirista on rakenteeltaan kevyempiä ja sirompia. Tätä jakoa näkee varsinkin maissa, joissa on korkeat rekisteröintimäärät ja matalat käyttökoirien prosentit populaatiossa. Puolassa rotukerhon mukaan käyttökoirat erottuvat huomattavasti vahvemmalla luonteella ja paremmalla fyysisellä kestävyydellä verrattuna näyttelylinjaisiin koiriin. Ulkonäkö on myös hieman erilainen: käyttökoirilla turkki on pidempi ja paksumpi kuin näyttelylinjaisten lyhyt ja pehmeämpi karva. Ulkomuodollisesti käyttökoira on kevyempi ja lyhyempi rungoltaan sekä lihaksikas mutta ei ylrakennettu. Tämä liittyy liikkeen nopeuteen ja tehokkuuteen sekä kestäväan ajoon. Käyttökoirilla on myös tiiviimpi nahka ja luusto.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Ensimmäiset baijerinvuoristovihikoirat Suomessa olivat alunperin Tšekistä, tuottu maahan Ruotsin kautta vuonna 1969 ja rekisteröity vuonna 1971. Narttu BORA ZO SVEDLARA astutettiin vuonna 1971 uroksella ORAN Z HNILECKEJ DOLINY. WOODBORNE kennelissä syntyi näille vanhemmille 2 pentuetta (1.1.1971 ja 26.6.1971) jossa oli yhteensä 4 pentua. Kolme pennuista jatkoi sukulinjaa (narttu WOODBORNE AMY – 4 pentuetta, narttu WOODBORNE ASSISTANT – 1 pentue ja uros WOODBORNE ALFRED – 1 pentue) ja nämä ovatkin suurimman osan Suomessa olevien 1980–2010-luvun baijerilaisten kantakoiria. Seuraava pentue syntyi 14.3.1975 WOODBORNE AMY:lle, joka astutettiin ruotsalaisella SILVESTER uroksella. WOODBORNE AMY astutettiin vielä kolme kertaa, sekä serkuksillansa, että ruotsalaisella uroksella. 1970-luvuilla syntyi Suomessa 5 pentuetta ja 19 pentua. Vaikka rodun alkukehityksessä yhteistyö Ruotsin kanssa on ollut hyvin tiivis, maassa jo olevat koirat astutettiin usein keskenään, joka johti jopa 25 % sukusiitosprosenttiin.

Vuonna 1982 Itävallasta tuotu BELLA VOM KREUZENBLICK tuli astutettu saksalaisella BENNO VOM OSTERTAL ja myöhemmin vuonna 1987 ruotsalaisella DOLF uroksella. Niiden jälkeläisistä lähti toinen rinnakkainen kasvatuslinja, jota 1990-luvulla alettiin yhdistää edellisiin koiriin.

1980 ja 1990-luvulla tuotiin siitokseen yksittäisiä uroksia:

- HASAN OD LEDNEHO POTOKA tuntikoira Tšekistä - 5 pentuetta, 40 pentua;
- MEGALIT'S AXEL tuontikoira Ruotsista - 2 pentuetta, 8 pentua;
- MAD-MAX Z DYMACZEWSKICH LAK tuontikoira Puolasta - 1 pentue, 7 pentua;
- ELK DE EISENKAPPEL tuontikoira Espanjasta - 3 pentuetta, 5 pentua.

Baijerilaisten alkuhistoriaa Suomessa on haastava seurata koska koiria kasvatettiin myös ilman kennelnimiä, eivätkä kasvattajien tiedot olleet julkisia. 80-luvun alussa rodussa tapahtui iso muutos ja kasvatus työ lähti nousuun. Useampien nimettömien kasvattajien lisäksi perustettiin kennelit: ORSO-FARM (15 pentuetta, 36 pentua), TINTTARALLIN (11 pentuetta, 66 pentua), TILKANMÄEN (1 pentue, 11 pentua), PIELANKA (1 pentue, 8 pentua) ja myöhemmin 90-luvulla, CITIUS (3 pentuetta, 18 pentua) joista pisin kasvatushistoria on ollut kahdella ensimmäisellä (jatkonut 2020-luvun asti).

Alkuperäisten WOODBORNE koirien tsekkiläis-ruotsalaislinjat ja toisen kasvattajan saksa-itävaltalaislinjat yhdistettiin useamman kerran josta merkittävin oli ISABELLA + BOBI (1989) sekä ISABELLA + KASPERI (1992) yhdistelmät. Näistä on kasvanut myöhemmin TINTTARALLIN kennelin koiria. Tämä on ainoa linja joka on jatkunut nykyaikaan asti. Linja siirtyi kennel HEINÄKENKÄÄN, kun HEINÄKENGÄN AARREKÄTKÖ narttu astutettiin TINTTARALLIN VALLU:lla vuonna 2021. Muut alkuperäiset linjat ja 1970–2010 luvulla Suomeen tuodut ulkopuoliset geenit eivät jatkuneet ja hävisivät ajan myötä.

TINTTARALLIN kennel on aloittanut myös uuden linjan joka pohjautui puolalaisiin koiriin: urokseen RASMUS Z KLANU POSOKOWCÓW ja narttuun XARA Z KLANU POSOKOWCÓW. Näiden jälkeläinen TINTTARALLIN KASPER (2014) on yhdistetty vuonna 2018 Latviasta tuotuun ABAVA AMBERROCK narttuun, josta lähti liikkeelle kennel HEINÄKENGÄN kasvatus työ. HEINÄKENGÄN kennelissä on syntynyt 3 pentuetta ja 18 pentua. Vuonna 2018, kun mukaan tulivat ensimmäiset uuden sukupolven kasvattajat, koirakanta uudistui melko voimakkaasti ja pian sen jälkeen penturekisteröintien määrät nousivat uudestaan 80-luvun tasolle. Venäjältä tuotiin 3 narttua: AMBERHOPE CELIBACY, AMBERHOPE ILONA ja AMBERHOPE LEGEND. AMBERHOPE CELIBACY on kantanarttu kennelissä DOLCEBAY. Tämä koira astutettiin vuonna 2019 puolalaisella uroksella LUCKY LE BLUE CARDINALIS ja vuonna 2021 slovakialaisella uroksella EVAR Z BABINEJ HORY. Ensimmäisen pentueen 2 narttua astutettiin ulkomalisilla uroksilla: DOLCEBAY AMALYRA + MORIS Z WYDMOWEGO GAJU (tuonti Puolasta) vuonna 2023 ja DOLCEBAY ALICE + EVAN OD SUCHEHO (Slovakia) vuonna 2022. Toisen AMBERHOPE CELIBACY pentueen uros DOLCEBAY BON VIVANT Z EVO on astutettu vuonna 2024 AMBERHOPE ILONA nartulla ja niiden jälkeläiset olivat kennelin KXOXO toinen baijerinvuoristovihikoira pentue. Samana vuonna 2024 AMBERHOPE LEGEND astutettiin slovakialaisella EVAN VTACNIK UROKSELLA ja niiden jälkeläiset olivat kennel TECKELSTAFF ensimmäiset BVVK pennut.

Suomessa rotua oli rekisteröity vuoden 2024 lopussa 332 kpl josta 31 ovat olleet tuontikoiria (*Taulukko 1*). Vuoden 2024 aikana uusia rekisteröintejä tehtiin 15 kpl josta 1 oli tuontinarttu. Aktiivisia kasvattajia on nykyaikana viisi. Kasvattajien haastattelujen perustella (jossa kysyttiin rekisteröinneistä, tuonnista, viennistä ja kuolleisuudesta) vuoden 2024 lopussa todellinen BVVK populaatio Suomessa koostui 91 koirasta.

Taulukko 1. Baijerinvuoristovihikoira rodun rekisteröinnit Suomessa vuosina 1971-2024.

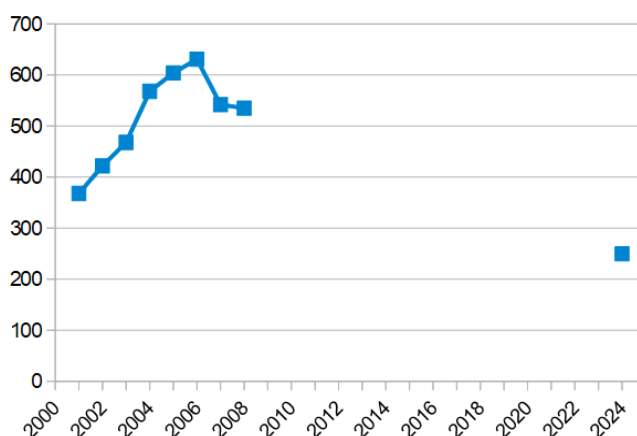
Vuosi	Penturekisteröinti	Tuonnit	Yhteensä	Vuosi	Penturekisteröinti	Tuonnit	Yhteensä
2024	14	1	15	1997	0	0	0
2023	8	2	10	1996	0	0	0
2022	22	0	22	1995	5	0	5
2021	15	1	16	1994	11	0	11
2020	0	2	2	1993	0	2	2
2019	10	1	11	1992	7	0	7
2018	12	0	12	1991	0	1	1
2017	2	1	3	1990	0	1	1
2016	1	3	4	1989	10	0	10
2015	0	1	1	1988	0	0	0
2014	6	0	6	1987	8	0	8
2013	4	0	4	1986	11	0	11
2012	10	1	11	1985	6	0	6
2011	3	0	3	1984	16	0	16
2010	1	1	2	1983	0	0	0
2009	0	2	2	1982	20	0	20
2008	7	1	8	1981	15	0	15
2007	3	0	3	1980	8	1	9
2006	7	0	7	1979	4	1	5
2005	13	0	13	1978	0	0	0
2004	6	0	6	1977	0	0	0
2003	1	2	3	1976	8	0	8
2002	2	0	2	1975	3	1	4
2001	2	1	3	1974	0	0	0
2000	0	1	1	1973	0	0	0
1999	8	1	9	1972	0	0	0
1998	8	0	8	1971	4	2	6

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Baijerinvuoristovihikoirilla ei ole toistaiseksi omaa rotuyhdistystä ja rotujärjestönä toimii Suomen Bassetkerho ry, joka on perustettu 22.1.1972 alkuun vain bassetrotuja harrastavaksi yhdistykseksi. Tuolloin Bassetkerho kuului vielä seurakoirien alaisuuteen. Rotujärjestön arvon Suomen Bassetkerho on saanut vuonna 1987. Tuolloin yhdistys otti nykyisen nimensä Suomen Bassetkerho ry – Finlands Bassetklubben rf ja siitä tuli kaikkien bassetrotujen rotujärjestö. Saadakseen rotujärjestön arvon se otti vihi- ja saukkoirat alaisuuteensa ja aloitti toiminnan vihikoirien ja saukkoirien kattojärjestönä. Vuonna 2016 joukkoon ovat liittyneet pienet Sveitsin ajokoirat ja vuonna 2021 rotujärjestöön tuli uusi rotu – Griffon bleu de Gascogne.

2000-luvun alussa järjestöön jäseneksi liittyi Käyttöbassetit yhdistys, joka oli sittemmin lopetettu. Käyttöbassetit ry perustettiin uudelleen vuonna 2014 ja samalla se liitettiin myös Suomen Bassetkerhoon. Vuonna 2009 järjestön jäseneksi liittyi myös Annukka Harvalan johdolla perustettu Suomen Basset Hound yhdistys.

1980-luvun lopulta alkaen jäseniä rotujärjestössä on ollut n. 300. Ensimmäisenä vuosikymmenenä aina 2000-luvulle asti Bassetkerhon jäsenmäärä oli noususuuntainen ollen enimmillään yli 600 jäsentä vuonna 2006. 2010-luvulla jäsenmäärä on kääntynyt laskusuuntaan, ensin n. 400 jäsenen tasolle, josta lasku on jatkunut n. 250 kpl tasolle vuonna 2024 (Kaavio 1).

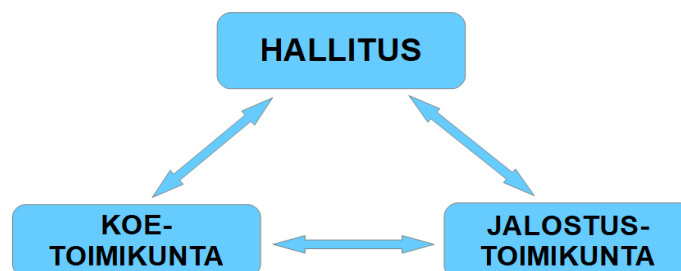
Kaavio 1. Suomen Bassetkerho ry:n jäsenmäärä vuosina 2001–2024.

Rotujärjestön alaisuuteen nykyhetkellä kuuluvat seuraavat rodut: baijerinvuoristovihikoira, basset artesian normand, basset hound, bretagnenbasset, briquet griffon vendéen, gascognenbasset, grand basset griffon vendéen, grand griffon vendéen, griffon blue de gascone, griffon fauve de bretagne, hannoverinvihikoira, iso gascognenajokoira, petit basset griffon vendéen, pienet sveitsinajokoirat ja pieni gascognenajokoira. Lisäksi Suomen Bassetkerho r.y toimii myös vihikoirien ja saukkoirien ”kattojärjestönä”, Suomen Vihikoirayhdistys ry:n ja Suomen Saukkokoirat ry:n vastatessa näiden rotujen varsinaisesta toiminnasta.

Suomen Bassetkerho ry:n hallitukseen kuuluu puheenjohtaja ja kahdeksan jäsentä. Yhdistyksen tehtävänä on edistää, ohjata ja valvoa rotujärjestön alaisten rotujen jalostusta maassamme, jotta kanta pysyisi korkeatasoisena ja terveenä, sekä aktivoida koirien omistajia harrastamaan rodunomaista toimintaa. Kerho järjestää virallisia jäljestämis- ja ajokokeita, sekä koulutusta näistä lajeista. Virallinen erikoisnäyttely järjestetään kerran vuodessa. Siellä arvostelevat kasvattajatuomarit eri puolilta maailmaa. Yhdistys julkaisee jäsenlehteä Basset Bulletinia neljä kertaa vuodessa.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Suomen Bassetkerho ry:n jalostusorganisaatio muodostuu tällä hetkellä jalostustoimikunnasta ja koetoimikunnasta, jotka ovat vastavuoroisessa yhteistyössä Suomen Bassetkerho r.y:n hallituksen kanssa (Kaavio 2).

Kaavio 2. Suomen Bassetkerho ry:n jalostusorganisaatio.

Pyrkimyksenä on, että jalostustoimikunnassa olisi vähintään yksi henkilö per Bassetkerhon suurilukuisimmat rodut. Nykyaikana jalostustoimikunta koostuu puheenjohtajasta, sihteeristä ja viidestä hallituksen jäsenestä. Koetoimikuntaan kuuluu puheenjohtaja ja neljä jäsentä. Koetoimikunta toimii tiiviinä osana Suomen Bassetkerho ry:n jalostusorganisaatiota ja koska kyseessä on käyttökoirarotu, tulee tämä huomioida erityisesti rotujen jalostuksessa ja siihen liittyvissä seikoissa.

Jalostustoimikunta seuraa rotujen tilannetta Suomen lisäksi maailmalla ja pyrkii tarvittaessa olemaan yhteydessä muiden maiden rotujärjestöihin. Roduista saatujen tietojen ja siinä esiintyvien sairauksien ja uusien tutkimustietojen pohjalta päivitetään tarpeen mukaan Bassetkerhon jalostusohjetta. Jalostustoimikunta kerää ja julkaisee jalostus ja terveystilastoja rotujärjestön rodusta sekä ylläpitää Bassetkerhon www-sivustolla olevaa rodun terveyspankkia. Myös yhdistyksen pentuvälitys ja pentulistan ylläpito kuuluu jalostustoimikunnalle. Jalostustoimikunta julkaisee artikkeleita Basset Bulletin lehdessä liittyen terveyteen, jalostukseen, eri sairauksiin, sekä aikuisten koirien ja pentujen hoitoon. Se pyrkii myös järjestämään webinaareja, luentoja ja kasvattajapäiviä. Jalostustoimikunnan jäseniä kannustetaan osallistumaan jalostuspäiville, jotka järjestettiin kasvattajille ensimmäisen kerran vuonna 2001 ja näitä tilaisuuksia pyritään järjestämään ainakin kerran viidessä vuodessa.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

MMT Katariina Mäki kertoo SKL:n sivuilla 5.8.2013 tehdyssä kirjoituksessaan rodun monimuotoisuudesta seuraavaa: "Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua. Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodunyksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista."

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2–3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimääristä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20–50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4–6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä. (Lähde: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiranjalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja>)

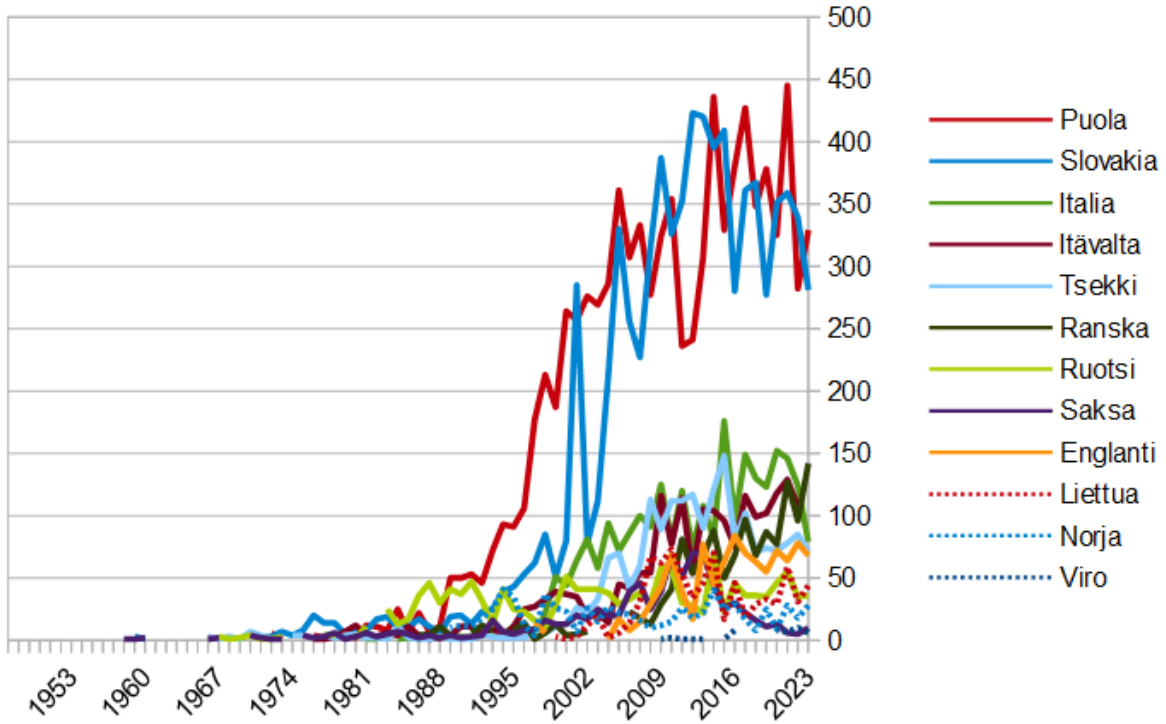
Suomen Bassetkerhon yleisessä jalostusohjeessa suositellaan seuraavaa: "Jalostuksessa tulee painottaa monimuotoisuuden säilyttämistä, jalostuskoirat saavat olla koiran hyvinvoinnille pienimerkityksisissä ominaisuuksissa rodun keskitasoa heikompia, mikäli ne muilta ominaisuuksiltaan ovat rodun keskitasoa tai sitä parempia. Jalostuskoirilla ei kuitenkaan saa olla niiden elämänlaatua heikentäviä sairauksia, eikä jokapäiväistä elämää hankaloittavia ja hyvinvointia alentavia luonneominaisuuksia, kuten arkuutta tai aggressiivisuutta. Jalostukseen käytettävän koiran suositellaan olevan iältään vähintään 2-vuotias, mielellään tätä vanhempi, jotta sen ja sen sukulaisten ominaisuuksista saadaan mahdollisimman varmaa tietoa jalostusta varten. Yksittäisten koirien jälkeläismääriä seurataan, ne eivät saa kasvaa liian suuriksi, eivätkä saisi ylittää 5 prosenttia 4 vuoden rekisteröintimääristä. Koska viiden prosentin kiintiö rekisteröinneistä ylittyy helposti nykyisen kokoisessa populaatiossa, tulee myös narttujen käyttöä seurata. Tärkeää olisi saada lisää eri sukuisia jalostuskoiria kantaan esimerkiksi tuontien sekä keinosiemennyksen avulla."

Pentujen määrä rodussa on ollut aina suhteellisen pienilukuinen rodun kotimaassa Saksassa ja viime vuosina vähentynyt entisestään. Muissa pohjoismaissa, Norjassa ja Ruotsissa, rekisteröintimäärät ovat olleet samalla tasolla Suomen kanssa. Baltian maissa aktiivinen kasvatustoiminta on vasta alkuvaiheessa ja pienimuotoinen. Vuosittaisten pentumäärien mukaan rodun suurimmat maat ovat ylivoimaisesti Puola ja Slovakia (Kaavio 3). Yhdysvalloissa BVVK sai virallisen rotustatuksen 1996 UKC:ssa ja on ollut kirjattuna AKC:n Foundation Stock Service:en lokakuusta 2016 lähtien. Tämän ansiosta rodun tunnettavuus ja suosio on isossa kasvussa.

Saksassa ja useimmassa muussa ISHV jäsenmaissa rodun kohtuullisiin, mutta tasaisiin rekisteröintimääriin vaikuttaa rotujärjestön vahva jalostuskontrolli, sekä painottaminen metsästyskäyttöominaisuuksiin. Näissä maissa rotu on pääsääntöisesti alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan, eli haavakkojen jäljestyskoirana. Poikkeuksena on Puola, jossa rotujärjestössä jäseniä on vain n. 100 ja monet kasvattajat toimivat rotukerhon ulkopuolella. Rotukerhon jäsenyys on siellä suosittu muttei pakollinen.

Myös maissa, jotka eivät ole ISHV alaisia, rodun suosio on nousussa. Kuitenkin monesti näissä maissa

koirat ovat lähinnä seura- ja /tai näyttelykoiria. Tästä huolimatta rodun monimuotoisuuden ylläpidon ja kehittämisen kannalta myös näillä koirilla on merkitystä. Suomessa rodulla olisi loistavat mahdollisuudet toimia myös alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan jäljestyskoirana, varsinkin valkohäntäpeura-rikkaille alueilla.

Kaavio 3. Bajjerinvuoristovihkoirien rekisteröintimäärät eri maissa vuodelta 2023 asti rekisteröintivuoden mukaan. (Lähteet: Svenska Kennelklubben, Baza BGS, Eesti Kennelliit).

Kasvattajakyselyn mukaan Suomessa rotua kasvattavat näkevät rodun tilanteen jokseenkin haastavana. Pienen populaation myötä jalostusmateriaalia Suomen sisällä on vaikea löytää. Kasvattajat joutuvat aktiivisesti etsimään sopivia jalostuskoiria ulkomailta. Maista, joissa rotua kasvatetaan enemmän voi löytää sukuja, jotka eivät olisi meille jo tuttuja. Rodun kotimaasta on mahdollista löytää harvinaisempia sukuja, mutta se vaatii hieman vaivaa. Ja koska Suomi ei ole ISHV järjestön jäsen, näiden linjojen saaminen voi olla hyvin rajoitettua, jopa mahdotonta. Ulkomuototuomareiden koulutukseen tulisi myös kiinnittää huomiota, jotta rotumääritelmä tunnettaisiin riittävän hyvin. Osalla koirista nähdään hyvät käyttöominaisuudet, mutta tarvitaan lisää panostusta näiden säilyttämiseksi koko populaatiossa. Tämän lisäksi haastavana koetaan sopivien kotien löytämistä pennuille, etenkin niin, että rotu saisi toteuttaa mahdollisimman rodunmukaista käyttäytymistä. Ainostaan seurakoiraksi ja lemmikiksi baijerilainen ei ole paras valinta.

Rodun rekisteröintimäärät Suomessa

Bajjerinvuoristovihkoiria on rekisteröity 122 kpl vuosien 2010 ja 2024 välillä (Taulukko 2). Eniten rekisteröintejä oli vuonna 2021 (17 kpl) ja vähiten 2015 (0 kpl). Rekisteröintien keskiarvo oli tarkastelujaksolla 8,1 kpl/vuosi. Tarkasteluajanjaksolla rekisteröintimäärissä on selkeää nousua viime 5 vuoden aikana (13,4 kpl/vuosi) ja jos verrataan ne 2000-luvun alkuun, jolloin baijerilaisia rekisteröitiin keskimäärin lähes 4,8 koiraa vuodessa, ovat rekisteröintimäärät lähes kolminkertaistuneet.

Taulukko 2. Vuositilasto – rekisteröinnit 2010–2024. Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä.

Vuositalasto - rekisteröinnit	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Pennut (kotimaiset)	14	17	13	15		10	12	2	1		6	7	7	3	1
Tuonnit	1	2	1	2	2			1	3				1		2
Rekisteröinnit yht.	15	19	14	17	2	10	12	3	4		6	7	8	3	3
Pentueet	2	3	2	2		1	1	1	1		1	2	1	1	1
Pentuekoko	7	5,7	6,5	7,5		10	12	2	1		6	3,5	7	3	1
Kasvattajat	2	3	2	2		1	1	1	1		1	2	1	1	1
Jalostukseen käytetyt eri urokset															
- kaikki	2	3	2	2		1	1	1	1		1	2	1	1	1
- kotimaiset	1			1			1	1	1			1		1	1
- tuonnit		1									1	1			
- ulkomaiset	1	2	2	1		1	0	0	0		0	0	1	0	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	5 v 2 kk	3 v 8 kk	5 v 6 kk	6 v 3 kk		7 v 5 kk	3 v 7 kk	6 v	14 v 10 kk		11 v 2 kk	8 v	8 v 6 kk	11 v 10 kk	8 v 11 kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut															
- kaikki	2	3	2	2		1	1	1	1		1	2	1	1	1
- kotimaiset		2	1	1				1	1			2	1	1	1
- tuonnit	2	1	1	1		1	1				1				
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 2 kk	3 v 3 kk	4 v 1 kk	3 v 8 kk		2 v 6 kk	2 v 7 kk	1 v 1 kk	3 v 3 kk		5 v 10 kk	8 v 9 kk	4 v 2 kk	7 v 6 kk	6 v 6 kk
Isoisät	4	6	4	4		2	2	2	2		2	4	2	2	1
Isoäidit	4	6	4	4		2	2	2	2		2	4	2	2	2
Sukusiitosprosentti	1,34	0,00	0,00	2,27		0,00	0,00	14,75	8,80		14,84	14,29	0,00	5,40	17,60

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Suomeen on viimeisen 15 vuoden aikana tuotu lähes vuosittain pentuja tai nuoria koiria ulkomailta (Taulukko 2). Nämä tuontikoirat ovat olleet tervetullut lisä populaatioon. Tuontikoirien osuus koko rekisteröintimäärästä on 9,6 %. Vuosina 2010–2024 Suomen Kennelliittoon on rekisteröity 15 BVVK tuontia. Tuonneista 5 on ollut uroksia ja 10 narttuja, josta vain yhtä urosta ja neljää narttua on myöhemmin käytetty jalostukseen. Koirat on tuotu: Puolasta (4), Ruotsista (4), Venäjältä (3), Latviasta (1), Iso-Britanniasta (1), Norjasta (1) ja Liettuasta (1).

Ruotsista koiria tuodaan erityisesti metsästyskäyttöön, jossa rotu on pääsääntöisesti käyttökoirana. Valitettavasti vain harva päätyy jalostuskäyttöön Suomessa, vaikka ne osallistuvat myös kokeisiin ja näyttelyihin. Muista maista tuodut koirat ovat pääosin lemmikkeinä ja näyttelykoirina, mutta juuri näitä koiria käytettiin myös jalostukseen ja niiden linjat ovat usein Suomen jalostuspopulaatiossa. Rodun alkuperämaassa Saksassa rotuunottoja ei tehdään ja näin rodun jalostuspohjaa ei voida laajentaa.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Jalostuskoirien keski-ikä on vaihdellut jonkin verran vuosien 2010–2024 välillä (Taulukko 2). Uroksilla on selkeästi laskevaa suuntausta ja urosten keski-ikä laski lähes 11 vuodesta suunnilleen 5–6 vuoden ikään. Jalostukseen käytettyjen narttujen ikä tarkastelujaksolla pahimmillaan ollut yli 8 vuotta. Keskimäärin se on nyt n. 3,5 vuotta. Suomen Bassetkerhon jalostusohjeessa jalostukseen käytettävän nartun iäksi suositellaan 2–7 vuotta, mikä näiden keskiarvotilastojen puitteissa näyttäisi toteutuvan. Hyvin nuorten koirien jalostuskäyttöön liittyy aina terveyden osalta riskejä sillä koiralla voi olla jokin perinnöllinen sairaus, joka puhkeaa vasta myöhäisemmässä vaiheessa koiran elämää.

Baijerinvuoristovihikoirilla tiedetään esiintyvän perinnöllistä epilepsiaa, mikä puhkeaa usein jo alle 2

vuoden iässä. Tämän takia mm. Slovakiassa ja Puolassa suositellaan jalostukseen käytettävien koirien olevan vähintään 2-vuotiaita. Jalostustietokannasta löytyy vuosien 2010–2024 välillä 1 pentue, jossa isä on ollut pentujen syntyessä juuri alle kaksivuotias. Koko rodun historiassa vastavia tapauksia on ollut 10, ja ne sijoittuivat pääosin 80- ja 90-luvulle. Iäkkäillä nartuilla riski raskauden ja synnytyksen aikaisiin komplikaatioihin on kohonut, minkä vuoksi Suomen Kennelliitto suosittaa ensisynnyttäjän olevan alle 5-vuotias ja vaatii yli 8-vuotialta nartuilta eläinlääkärin todistuksen ennen koiran astutusta. Iäkkäitä narttuja on harvoin käytetty jalostuksessa – vain 6 kertaa rodun historiassa, josta viimeisen kerran vuonna 2013. Myös alle 2-vuotiaita narttuja oli astutettu 6 kertaa, mutta ei enää viimeisten 5 vuoden sisällä.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai sitä läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esilletuloon.

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisarparituksessa 12,5 %. Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleeleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Haitat alkavat näkyä kun sukusiitosaste ylittää 10 %

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän- viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa

sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan.

(Lähde: Mäki, Katariina/Suomen Kennelliitto <http://www.kennelliitto.fi/sukusiitos>)

Baijerinvuoristovihikoirien vuosittainen sukusiitosaste

Bassetkerhon jalostustoimikunnalla ei ole eriksen suositusta jalostusyhdistelmien sukusiitosasteesta, joka Kennelliiton jalostusstrategian mukaan ei saisi olla yli 6,25 %, mikä tarkoittaa serkusparitusta.

Tarkasteltaessa vuosina 2010–2024 syntyneiden pentueiden sukusiitosprosentteja 5 sukupolven osalta, baijerinvuoristovihikoirien vuosittaisen sukusiitosprosentin keskiarvossa on selkeää laskevaa suuntaa (Taulukko 2). Syntyneiden pentueiden keskimääräinen sukusiitosasteen vaihteluväli oli 0,00–17,60 % ja näiden keskiarvo 6,10 %, joka on juuri suositetun rajan alapuolella. Tällainen iso vaihtelu on tyypillistä harvalukuisille roduille, joissa yksittäisen pentueen sukusiitosprosentti voi heilauttaa keskiarvoa suuntaan tai toiseen. Sukusiitosasteenkehitymissuunta on kuitenkin tärkeä. Rodun historiassa löytyy pentueita, joilla on huomattavan korkea, jopa 25 % sukusiitosaste. Kun Suomen Kennelliiton (SKL) jalostustietojärjestelmästä tarkastellaan viimeisen 4 vuoden (2021–2024) sukusiitosprosentteja 5 sukupolven syklillä voidaan niiden todeta olevan 0,00 % ja 2,27 % välillä, keskimäärin 0,90 %. On kuitenkin otettava huomioon, ettei jalostustietokannan sukusiitosprosentti ole täysin luotettava, koska sukutaulussa olevia ulkomaisia koiria on voitu sukutaulun osalta kirjata vain kolmen polven mukaan tai koiran rekisteröintitiedot voivat olla poikkeavat eri maiden rekistereissä.

Niillä koirilla, joiden juuret ovat olleet jo useamman sukupolven ajan Suomessa, sukusiitosaste on laskettu 7 tai 8 sukupolven mukaan. Tuontikoirilla se on useimmiten laskettu kolmen sukupolven mukaan. Kasvattajalta vaaditaankin näiden koirien kohdalla hieman viitseliäisyyttä selvittää sukupolvia pidemmälle ennen koiran jalostuskäyttöä. Tällöin kasvattaja saa todenperäisemmän kuvan suunnittelemansa pentueen sukusiitosasteesta. Puolalainen sivusto Baza BGS on erinomainen työkalu, jolla tulevan pentueen sukusiitosaste saadaan laskettu automaattisesti 6 sukupolvea kohtaan.

Nykyaikana kasvattajat välttävät korkeimpien sukusiitosprosenttien yhdistelmiä. Rodun maailmanlaajuinen tietopankki vahvistaa, että sukusiitosprosentti on laskenut vuosien saatossa. ISHV jäsenmaissa sukusiitosprosentti (Inbreed Coefficient - IC) on pidetty lähes aina alle 3 % tasolla, varsinkin Saksassa. Korkea sukusiitosaste löytyy usein maissa, joissa on pieni rekisteröintimäärä ja joista puuttuu oma rotukerho (Taulukko 3). Vuosien 2021–2024 aikana BVVK koirien sukusiitosprosentti Suomessa on ollut keskimäärin 1,44 %, kun lasketaan seitsemän sukupolven keskimääräinen sukusiitosaste 61 koiralle, joilla on täysin tiedossa olevat sukutaulut. Vastaavasti vuosien 2006–2010 aikana sukusiitosprosentti on ollut 11,54 %, kun lasketaan seitsemän sukupolven keskimääräinen sukusiitosaste 18 koiralle, joilla on täysin tiedossa olevat sukutaulut. Geeniprofiilitutkimuksesta tiedämme, että koko rotu luotiin 17 nartun perusteella ja tällä hetkellä kaikki koirat ovat toisilleen jollain tavalla sukulaisia.

Taulukko 3. Baijerinvuoristovihikoirien populaatiogenetiikka (Lähde: Baza BGS tietokanta).

Maa	Koirien määrä	Keskinkertainen IC (6) %	Keskinkertainen AVK (6) %
Puola	9338	4,167	75,458
Slovakia	7990	2,108	81,035
Italia	2632	2,029	84,423
Itävalta	2216	1,175	88,770
Tšekki	2065	1,254	86,316
Ranska	1458	2,073	83,975
Ruotsi	1391	2,244	84,008
Saksa	1134	0,946	92,665
Englanti	1028	2,320	80,659
Liettua	846	2,909	78,982
Norja	739	2,099	81,926
Hollanti	596	6,315	73,198
Venäjä	310	5,107	72,683
Unkari	297	2,227	80,509
Suomi	277	4,000	81,099
Sveitsi	247	0,679	92,166
Espanja	244	2,730	82,423
Tanska	235	6,283	76,373
Slovenia	210	0,498	95,646
Latvia	157	1,606	81,529
Portugali	144	7,458	69,417
Belgia	109	1,153	90,411
Kroatia	104	1,314	90,476
Bosnia ja Herzegovina	97	0,523	93,274
Irlanti	92	3,011	77,899
Valkovenäjä	85	2,469	77,236
Serbia	80	0,638	98,026
Viro	52	1,301	83,639
USA	39	1,437	82,540
Montenegro	21	0,446	99,584
Romania	11	0,790	91,919
Ukraina	5	3,730	76,508
Malta	1	0,098	80,952

Baijerinvuoristovihikoireiden tehollinen populaatiokoko

Suomen kennelliiton sivuilla MMT Katariina Mäki kertoo artikkelissaan tehollisesta populaatiokoosta. Artikkelin on kirjoitettu 31.10.2013 ja päivitetty 14.1.2016. *”Mitä suurempi rodun tehollinen populaatiokoko on, sitä paremmin perinnöllinen vaihtelu säilyy rodussa. Pieni tehollinen koko tarkoittaa nopeaa sukusiitoksen lisääntymistä. Tehollinen koko on aina pienempi kuin rodun yksilöiden lukumäärä. Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä, keskenään eri sukuista koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.”*

Jalostustietokannan laskemana tehollisen populaation koko BVVK sukupolvessa on vaihdellut 2010–2024 välisenä aikana välillä 3–11, ollen keskimäärin 5,13. Tässä kohtaa huomionarvoista on, että Koiranetin antamat tehollisen populaation koot ovat yliarvioita, koska todellisuudessa useat jalostukseen käytetyt koirat ovat sukua toisilleen. Ajanjaksolla 2010–2024 uroksista on käytetty jalostukseen keskimäärin 14,47 % ja nartuista jalostukseen on käytetty samalla ajanjaksolla keskimäärin 23,53 %. Rodun monimuotoisuuden kannalta on tärkeää, että riittävää määrää koiria käytetään jalostukseen. Kennelliiton jalostusstrategian ohjeen mukaan rodun ihanteellinen jalostuskäyttöön jäävien koirien

määrä saadaan laskettua, kun luku 2 jaetaan rodun keskimääräisellä pentuekoolla. BVVK keskimääräinen pentuekoko on 5,55 kpl/pentue. Tätä laskukaavaa noudattaessa jalostukseen tulisi käyttää vähintään 36 % rodun koirista. Jalostuskoirat tulisi valita tärkeimmät ominaisuudet huomioiden mahdollisimman tasaisesti eri pentueista. Jalostukseen käytettyjen koirien isät/emät -suhde on vuosien 2010–2024 aikana vaihdellut välillä 0,75–1,67 (Taulukko 4). Ihannetilanteessa suhdeluku on 1. Luku 1 saavutetaan silloin, kun kaikissa syntyneissä pentueissa on käytetty eri isiä ja eri emiä. Luku laskee nopeasti, jos edes muutamalla uroksella on useampia kuin yksi pentue rodussa, jossa vuotuiset pentuemäärät eivät ole kovin suuria.

Taulukko 4. Jalostusohja vuosilta 2010–2024 (Lähde: SKL jalostustietokanta).

Jalostusohja per sukupolvi (4 vuotta)	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Pentueet	9	7	5	4	3	4	3	3	4	4	5	5	3	3	4
Jalostukseen käytetyt eri urokset	8	7	5	4	3	4	3	3	3	3	4	5	3	3	3
Jalostukseen käytetyt eri nartut	8	7	4	3	3	4	3	3	4	4	4	3	2	2	3
Isät/emät	1	1	1,25	1,33	1	1	1	1	0,75	0,75	1	1,67	1,5	1,5	1
Tehollinen populaatio	11 (61%)	9 (64%)	6 (60%)	4 (50%)	4 (67%)	5 (62%)	4 (67%)	4 (67%)	5 (62%)	5 (62%)	5 (50%)	5 (50%)	3 (50%)	3 (50%)	4 (50%)
Uroksista käytetty jalostukseen (%)	4	5	6	7	9	8	10	40	12	17	20	14	20	11	0
Nartuista käytetty jalostukseen (%)	5	6	15	19	25	41	56	38	44	11	11	12	17	33	20

Jalostuskoirien käyttömäärät

Taulukoissa 5 ja 6 on vuosien 2015–2024 aikana jalostukseen käytettyjä BVVK uroksia ja narttuja. ”Tilastointiaikana”-sarakeet kertovat näiden koirien pentue- ja pentumäärät vuosilta 2015–2024 ja ”yhteensä”-sarakeeseen on merkitty elinikäiset jälkeläismäärät. ”Toisessa polvessa”-sarakeet kertovat näiden koirien jälkeläisten pentueiden ja pentujen määrät. Viimeisen 10 vuoden aikana suomalaisten BVVK:n jalostuksessa on käytetty 12 eri urosta ja 10 eri narttua. Kuten taulukosta 5 on havaittavissa, 4 urosta (33,33 % vuosina 2015–2024 käytetyistä uroksista) on käytetty tuottamaan lähes 50 % kyseisen ajanjakson pennuista (kumulat.%). Suomen Kennelliiton mukaan pienilukuisissa roduissa yksittäisen koiran jälkeläisten määrän tulisi olla enimmillään 5 % neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Suomen Bassetkerhon kaikkien rotujen yhteisen jalostusohjeen mukaan yksittäiselle urokselle suositellaan maksimissaan 4 pentuetta, nartulle 3. Saman yhdistelmän uusimista ei suositella. Tämänhetkisten rekisteröintimäärien perusteella (65 kpl) BVVK rodun suosittelun jälkeläismäärä on max. 4 pentua, eli käytännössä yksi pieni pentue. Toisen polven jälkeläismäärän ylärajaksi suositellaan määrää, joka on 2 kertaa niin suuri kuin ensimmäisen polven jälkeläismäärä, eli BVVK tapauksessa 8 toisen sukupolven jälkeläistä (yksi iso pentue tai kaksi pientä). Tarkasteluajanjaksolla (2015–2024) 9 uroksella on jälkeläisiä suositusta enemmän ja 2 uroksella toisen polven jälkeläisten määrä ylittyy (Taulukko 5). Narttujen osalta suositeltu pentumäärä ylittyy 7 koiralla ja toisen polven jälkeläisten määrä kahdella (Taulukko 6). Jalostusuroksista 7 on urosta, jotka ovat joko tuonteja tai ulkomailla asuvia uroksia, mikä osittain selittää koirien runsaampaa jalostuskäyttöä. Kasvattajat haluavat linjoihinsa uutta verta käyttämällä näitä uroksia tai niiden jälkeläisiä. Pääsääntöisesti yhdelläkään jalostukseen käytetyllä koiralla ei ole yli kolmea pentuetta, mikä on sinällään hyvä. Kun tarkastellaan pentumääriä, voidaan huomata, että ne ovat yksilöittäin suuret. Tämä selittyy osittain sillä, että rodussa suuret pentueet ovat tavanomaisia ja rotu on harvalukuinen.

Taulukko 5. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen käytetyt urokset (Lähde: SKL Jalostustietokanta).

Jalostusurokset			Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Uros	Syntymävuosi	Pentueita	Pentuja	%osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	TINTTARALLIN KASPER	2014	1	12	14,29%	14,00%	2	9	1	12
2	LUCKY LE BLEU CARDINALIS	2011	1	10	11,90%	26,00%	3	16	1	10
3	EVAN VTACNIK	2017	2	10	11,90%	38,00%	0	0	2	10
4	EVAN OD SUCHÉHO	2018	1	9	10,71%	49,00%	0	0	1	9
5	TANGO VATROVÁ	2021	1	9	10,71%	60,00%	0	0	1	9
6	EVAR Z BABINEJ HORY	2016	1	8	9,52%	69,00%	1	6	1	8
7	TINTTARALLIN VALLU	2012	1	7	8,33%	77,00%	0	0	1	7
8	DOLCEBAY BON VIVANT Z EVO MORIS Z	2021	1	6	7,14%	85,00%	0	0	1	6
9	WYDMOWEGO GAJU SAGUS BAWAR Z	2017	1	6	7,14%	92,00%	0	0	1	6
10	JELENIEGO ZDROJU	2013	1	4	4,76%	96,00%	0	0	1	4
11	ORSO-FARM RYMYEETU	2011	1	2	2,38%	99,00%	0	0	1	2
12	ORSO-FARM KORPI-JAAKO	2001	1	1	1,19%	100,00%	1	2	3	5

Taulukko 6. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen käytetyt nartut (Lähde: SKL Jalostustietokanta).

Jalostusnartut			Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Narttu	Syntymävuosi	Pentueita	Pentuja	%osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	AMBER HOPE CELIBACY	2016	2	18	21,43%	3	21	2	18
2	ABAVA AMBERROCK	2015	2	16	19,05%	2	9	2	16
3	AMBER HOPE ILONA	2020	2	15	17,86%	0	0	2	15
4	DOLCEBAY ALICE	2019	1	9	10,71%	0	0	1	9
5	AMBER HOPE LEGEND	2021	1	8	9,52%	0	0	1	8
6	HEINÄKENGÄN AARREKÄTKÖ	2018	1	7	8,33%	0	0	1	7
7	DOLCEBAY AMALYRA	2019	1	6	7,14%	0	0	1	6
8	ORSO-FARM TIRLITTAN	2016	1	2	2,38%	0	0	1	2
9	HEINÄKENGÄN AARRELÖYTÖ	2018	1	2	2,38%	0	0	1	2
10	ORSO-FARM SAVOTAN SANNI	2012	1	1	1,19%	1	2	1	1

Seuraavaksi on lueteltuna 10 eniten jalostukseen käytettyä urosta ja 8 narttua ajalta 2015–2024. Koiria

on esitelty mahdollisuuksien mukaan myös kuvien kera, koska suurin osa Suomen nykyisistä BVVK-rodun edustajista polveutuu näistä koirista. Ulkomalaisten pentueiden kohdalla todellinen määrä voi olla jopa isompi kun esitetty taulukossa johtuen siitä, etteivät kaikki kasvattajat ilmoitta pentueita kansainväliseen tietokannataan (*Taulukko 7*).

Taulukko 7. Eniten jalostukseen käytettyä uroksia ja narttuja ajalta 2015–2024.

#	Uros	Terveys	Jälkeläiset, jolla pentuja
1	<p>TINTTARALLIN KASPER</p> <p>Kuva: Ritva Holopainen Syntynyt: 29.8.2014, Suomi Sukusiitosprosentti: 14,84% (6)</p> <p>Pentueet: 1 pentue, 12 pentua (sukusiitosprosentti 0,00%)</p> <p>Pentueiden ja jälkeläisten määrä toisessa polvessa: 2 / 9</p>	lonkkaniveldysplasia: C/C	<p>HEINÄKENGÄN AARRELOYTÖ</p> <p>HEINÄKENGÄN AARREKÄTKÖ</p>
2	<p>LUCKY LE BLEU CARDINALIS</p> <p>Kuva: Bujko Katarzyna Syntynyt: 28.8.2011, Puola Sukusiitosprosentti: 0,29% (6)</p> <p>Pentueet: 1 pentue, 10 pentua (sukusiitosprosentti 0,00%)</p> <p>Pentueiden ja jälkeläisten määrä toisessa polvessa: 2 / 15</p> <p>Pentueet ulkomailla: 8 pentueita ja 60 pentuja (Puola)</p>	lonkkaniveldysplasia: A/A	<p>DOLCEBAY ALICE</p> <p>DOLCEBAY AMALYRA</p>

3

EVAN VTACNIK

Kuva: Majdacka Anna
Syntynyt: 08.7.2017, Slovakia
Sukusiitosprosentti: 1,27% (6)

Pentueet:

1 pentue, 8 pentua
(sukusiitosprosentti 0,00%)

2 pentue, 2 pentua
(sukusiitosprosentti 0,00%)

Pentueiden ja jälkeläisten määrä
toisessa polvessa: 0 / 0

Pentueet ulkomailla:

1 pentue ja 5 pentuja (Puola)

1 pentue ja 6 pentuja (Viro)

2 pentue ja 14 pentuja (Latvia)

1 pentue ja 11 pentuja (Iso-Britannia)

kyynärniveldysplasia: 0/0
lonkkaniveldysplasia: A/A

4

EVAN OD SUCHÉHO

Kuva: Sfora Nemroda
Syntynyt: 5.3.2018, Slovakia
Sukusiitosprosentti: 1,27% (6)

Pentueet:

1 pentue, 9 pentua
(sukusiitosprosentti 0,00%)

Pentueiden ja jälkeläisten määrä
toisessa polvessa: 0 / 0

Pentueet ulkomailla:

13 pentue ja 74 pentuja (Puola)

lonkkaniveldysplasia: A/A

	2 pentue ja 15 pentuja (Hollanti)		
5	<p>TANGO VATROVÁ</p> <p>Kuva: Aleksandra Okonska-Giz Syntynyt: 29.1.2021, Slovakia Sukusiitosprosentti: 1,71% (6)</p> <p>Pentueet: 1 pentue, 9 pentua (sukusiitosprosentti 0,00%)</p> <p>Pentueiden ja jälkeläisten määrä toisessa polvessa: 0 / 0</p> <p>Pentueet ulkomailla: 6 pentue ja 32 pentuja (Puola)</p>	<p>kyynärniveldysplasia: 0/0 lonkkaniveldysplasia: A/A</p> <p>Sydänkuuntelu: terve</p>	
6	<p>EVAR Z BABINEJ HORY</p> <p>Syntynyt: 24.6.2016, Slovakia Sukusiitosprosentti: 1,90% (6)</p> <p>Pentueet: 1 pentue, 8 pentua (sukusiitosprosentti 1,56%)</p> <p>Pentueiden ja jälkeläisten määrä toisessa polvessa: 1 / 6</p> <p>Pentueet ulkomailla: 2 pentue ja 14 pentuja (Ruotsi)</p>	<p>lonkkaniveldysplasia: A/B</p>	<p>DOLCEBAY BON VIVANT Z EVO</p>

<p>7</p>	<p>TINTTARALLIN VALLU</p> <p>Kuva: Ritva Holopainen Syntynyt: 31.10.2012, Suomi Sukusiitosprosentti: 0,49% (6)</p> <p>Pentueet: 1 pentue, 7 pentua (sukusiitosprosentti 4,05%)</p> <p>Pentueiden ja jälkeläisten määrä toisessa polvessa: 0 / 0</p>	<p>Ei tuloksia</p>	
<p>8</p>	<p>DOLCEBAY BON VIVANT Z EVO</p> <p>Syntynyt: 20.1.2021, Suomi Sukusiitosprosentti: 1,56% (6)</p> <p>Pentueet: 1 pentue, 6 pentua (sukusiitosprosentti 3,13%)</p> <p>Pentueiden ja jälkeläisten määrä toisessa polvessa: 0 / 0</p>	<p>Selkälausunto: VAO (Normaali), lukumäärä: 0 LTVO (Normaali)</p> <p>kyynärniveldysplasia: 0/0 lonkkaniveldysplasia: B/B</p>	
<p>9</p>	<p>MORIS Z WYDMOWEGO GAJU</p> <p>Kuva: Dolce Bay Syntynyt: 7.5.2017, Puola Sukusiitosprosentti: 0,54% (6)</p> <p>Pentueet: 1 pentue, 6 pentua (sukusiitosprosentti 0,00%)</p>	<p>Selkälausunto: VAO (Normaali), lukumäärä: 0 LTVO (Normaali) SPO (Puhdas)</p> <p>kyynärniveldysplasia: 0/0 lonkkaniveldysplasia: C/C</p>	

	Pentueiden ja jälkeläisten määrä toisessa polvessa: 0 / 0		
10	<p>SAGUS BAWAR Z JELENIEGO ZDROJU</p> <p>Kuva: Magdalena Kittel-Malec Syntynyt: 22.3.2013, Puola Sukusiitosprosentti: 3,03% (6)</p> <p>Pentueet: 1 pentue, 4 pentua (sukusiitosprosentti 0,00%)</p> <p>Pentueiden ja jälkeläisten määrä toisessa polvessa: 0 / 0</p> <p>Pentueet ulkomailla: 13 pentue ja 81 pentuja (Puola) 1 pentue ja 1 pentu (Venäjä)</p>	lonkkaniveldysplasia: A/A	
#	Narttu	Terveys	Jälkeläiset, jolla pentuja
1	<p>AMBER HOPE CELIBACY</p> <p>Kuva: Nea Boman Syntynyt: 4.7.2016, Venäjä Sukusiitosprosentti: 0,93% (6)</p> <p>Pentueet: 1 pentue, 10 pentua (sukusiitosprosentti 0,00%) 2 pentue, 8 pentua (sukusiitosprosentti 1,56%)</p>	<p>Selkälausunto: VAO (Normaali), lukumäärä: 0 LTV1 SPO (Puhdas)</p> <p>kyynärniveldysplasia: 0/0 lonkkaniveldysplasia: C/C</p> <p>olkanivelen osteokondroosi: Ei todettu/Ei todettu</p> <p>LTE: 80 MH: suoritettu</p>	<p>DOLCEBAY ALICE</p> <p>DOLCEBAY AMALYRA</p> <p>DOLCEBAY BON VIVANT Z EVO</p>

	Pentueiden ja jälkeläisten määrä toisessa polvessa: 3 / 21		
2	<p>ABAVA AMBERROCK</p> <p>Syntynyt: 26.8.2015, Latvia Sukusiitosprosentti: 0,29% (6)</p> <p>Pentueet: 1 pentue, 12 pentua (sukusiitosprosentti 0,00%) 2 pentue, 4 pentua (sukusiitosprosentti 0,00%)</p> <p>Pentueiden ja jälkeläisten määrä toisessa polvessa: 2 / 9</p>	<p>kyynärniveldysplasia: 0/0 lonkkaniveldysplasia: B/B</p> <p>MEJÄ: VOI1</p>	<p>HEINÄKENGÄN AARREKÄTKÖ</p> <p>HEINÄKENGÄN AARRELÖYTÖ</p>
3	<p>AMBER HOPE ILONA</p> <p>Kuva: Kati Ketonen Syntynyt: 15.6.2020, Venäjä Sukusiitosprosentti: 1,22% (6)</p> <p>Pentueet: 1 pentue, 9 pentua (sukusiitosprosentti 0,00%) 2 pentue, 6 pentua (sukusiitosprosentti 3,13%)</p>	<p>Selkälausunto: VAO (Normaali), lukumäärä: 0 LTV1</p> <p>kyynärniveldysplasia: 0/0 lonkkaniveldysplasia: C/C</p> <p>olkanivelen osteokondroosi: Ei todettu/Ei todettu</p> <p>MEJÄ: AVO0</p>	
4	<p>DOLCEBAY ALICE</p> <p>Kuva: Nea Boman Syntynyt: 22.3.2019, Suomi Sukusiitosprosentti: 0,44% (6)</p>	<p>Selkälausunto: VAO (Normaali), lukumäärä: 0 LTV1 SPO (Puhdas)</p> <p>kyynärniveldysplasia: 0/0 lonkkaniveldysplasia: C/C</p> <p>olkanivelen osteokondroosi: Ei todettu/Ei todettu</p>	

	<p>Pentueet: 1 pentue, 9 pentua (sukusiitosprosentti 0,00%)</p>		
5	<p>AMBER HOPE LEGEND</p> <p>Kuva: Sanna Lohman Syntynyt: 29.6.2021, Venäjä Sukusiitosprosentti: 7,81% (6)</p> <p>Pentueet: 1 pentue, 8 pentua (sukusiitosprosentti 0,00%)</p>	<p>kyynärniveldysplasia: 0/0 lonkkaniveldysplasia: C/B</p> <p>MEJÄ: VOI1</p>	
6	<p>HEINÄKENGÄN AARREKÄTKÖ</p> <p>Syntynyt: 4.5.2018, Suomi Sukusiitosprosentti: 2,10% (6)</p> <p>Pentueet: 1 pentue, 7 pentua (sukusiitosprosentti 4,05%)</p>	<p>lonkkaniveldysplasia: C/C</p> <p>MEJÄ: VOI1</p>	
7	<p>DOLCEBAY AMALYRA</p> <p>Kuva: Nea Boman Syntynyt: 22.3.2019, Suomi Sukusiitosprosentti: 0,44% (6)</p> <p>Pentueet: 1 pentue, 6 pentua (sukusiitosprosentti 0,00%)</p>	<p>kyynärniveldysplasia: 0/0 lonkkaniveldysplasia: B/B</p>	
8	<p>HEINÄKENGÄN AARRELÖYTÖ</p> <p>Syntynyt: 26.8.2015, Suomi Sukusiitosprosentti: 2,10% (6)</p>	<p>kyynärniveldysplasia: 0/0 lonkkaniveldysplasia: C/B</p> <p>MEJÄ: VOI1</p>	

Pentueet: 1 pentue, 2 pentua (sukusiitosprosentti 0,00%)		
--	--	--

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Kymmenen vuoden 2015–2024 aikana jalostukseen käytetyt nartut ovat kaikki toisilleen enemmän tai vähemmän sukua, kun asiaa tarkastellaan 6 sukupolven syklillä. Tämä kaventaa jalostuspohjaa entisestään ja tekee tulevista jalostusvalinnoista entistä vaikeampia. Ulkomailta tuotuja uroksia on vähän, mutta niiden käyttömäärät jalostukseen pysyvät kohtuullisena. Ulkomailta tuotavat koirat ovat entistä tärkeämpiä rodun jatkolle Suomessa. Seuraavaksi on lueteltu uroksen ja nartun sukulaisuussuhteet. Koirien sijainti jalostuslistalla on merkittynä nimen jälkeen sulkuihin.

Taulukko 8. Jalostuskoirien sukulaisuussuhteet.

Sukulaissuhde, isä-lapsi	
Isä	Lapsi
EVAR Z BABINEJ HORY (6)	DOLCEBAY BON VIVANT Z EVO (8) uros
TINTTARALLIN KASPER (1)	HEINÄKENGÄN AARREKÄTKÖ (6) narttu
TINTTARALLIN KASPER (1)	HEINÄKENGÄN AARRELÖYTÖ (9) narttu
LUCKY LE BLEU CARDINALIS (2)	DOLCEBAY ALICE (4) narttu
LUCKY LE BLEU CARDINALIS (2)	DOLCEBAY AMALYRA (7) narttu
ORSO-FARM KORPI-JAAKO (12)	ORSO-FARM TIRLITTAN (8) narttu
Sukulaissuhde, äiti-lapsi	
Äiti	Lapsi
AMBER HOPE CELIBACY (1)	DOLCEBAY ALICE (4) narttu
AMBER HOPE CELIBACY (1)	DOLCEBAY AMALYRA (7) narttu
AMBER HOPE CELIBACY (1)	DOLCEBAY BON VIVANT Z EVO (8) uros
ABAVA AMBERROCK (2)	HEINÄKENGÄN AARREKÄTKÖ (6) narttu
ABAVA AMBERROCK (2)	HEINÄKENGÄN AARRELÖYTÖ (9) narttu
ORSO-FARM SAVOTAN SANNI (10)	ORSO-FARM TIRLITTAN (8) narttu
Sukulaissuhde, sisarukset	
HEINÄKENGÄN AARREKÄTKÖ (6) narttu	HEINÄKENGÄN AARRELÖYTÖ (9) narttu
Sukulaissuhde, puolisisarukset	
AMBER HOPE CELIBACY (1) narttu	AMBER HOPE ILONA (3) narttu

Tarkasteltaessa taulukoita voidaan huomata, että käytettyjen urosten keskeltä löytyy vain yksi sukulaisuusuhde: isä- ja poika- pari sijoilta 6. ja 8. Kaiken kaikkiaan uroksia on käytetty laajemmin eri linjoista kuin narttuja. Valitettavasti ulkomaalaisten siitoseurosten joukosta löytyy selkeästi matador-uroksia eli uroksia, joita on käytetty enemmän kuin rodun populaatioon nähden on suositeltavaa. Narttujen osalta voidaan huomata, että muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta listoilla olevat koirat ovat kaikki emiä ja tyttäriä tai siskoja ja puolisisarukkaita. Jalostukseen käytettyjen narttujen geneettinen monimuotoisuus on kapeampi kuin urosten.

Rodun populaatiot muissa maissa

Taulukossa 9 näkyvät muiden pohjoismaiden, Baltian-maiden ja Keski-Europan rekisteröintimäärät. Rekisteröintimäärissä ei ole huomattavaa koronapandemian aiheuttamaa vaikutusta. Rodun alkuperämaassa (Saksassa) ei ole vapaasti saattavissa tärkeämpiä BVVK jalostustilastoja. Kuitenkin rotujärjestö toteaa näin: ”Kasvatus puhtaasti mieltymysten ja kauneuden vuoksi ei sovi yhteen Baijerinvuoristovihikoira- yhdistyksen tavoitteiden kanssa. Ei ole olemassa massakasvatusta muotilähtöisen kysynnän tyydyttämiseksi korkeilla myyntihinnoilla. Etusijalla on suunnitelmallinen jalostus, jossa valvotaan jatkuvasti rodun terveyttä. Eliitin tai matador-jalostuksen välttämiseksi siitoseläimen jälkeläisten lukumäärä rajoitettiin 18–20 jälkeläiseen. Uusintapentueita ei tehdä. Ainakin yksi yksilö kustakin pentueesta tulee ottaa uudelleen jalostukseen. Poikkeuksia tähän sääntöön tehdään vain, jos suorituskyvyssä tai terveydessä on puutteita. Geneettisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi pyritään 0,0 % sukusiitoskertoimeen, jotta saadaan elinvoimaa populaatioon pitkällä aikavälillä. Rotujärjestön nykyinen jalostuspotentiaali on noin 50–60 jalostukseen soveltuvaa koiraa, jotka ovat täyttäneet kaikki jalostusmääräysten edellyttämät jalostuskäytön kriteerit. Vuosittain kasvatetaan noin 10–12 pentuetta ja keskimäärin 60–80 pentua. Tavoitteena on saavuttaa 100 pennun keskimääräinen jalostustulos.” Saksassa on ollut pitkälti oma materiaalinsa ja yhteistyö muiden maiden kanssa on ollut niukka.

Saksassa rotu on edelleen työkoira ja sitä käytetään rodun alkuperäisessä tarkoituksessa. Saksalaiset linjat ovat pitkälti omansa ja sieltä olisi saatavilla erisukuisia linjoja. Rotu on levinnyt hyvin myös Saksan ulkopuolelle, mikä helpottaa jalostuskoirien löytämistä. Keski-Europassa rodussa on olemassa erillisiä sukulinjoja, joita ei löydy suomalaisten koirien sukutauluista. Puolan, Tsekin ja Slovakian linjat usein sekoittuvat keskenään. Pohjoismaisissa koirissa on paljon samoja koiria Suomen linjojen kanssa. Australian ja Yhdysvaltojen osalta ei valitettavasti tietoa ole saatavilla.

Saksassa ja muissa ISHV maissa rotujärjestön jäsenet saavat käyttää jalostukseen vain koiria, jotka täyttävät tietyt kriteerit terveys- ja koetulosten osalta. Jalostukseen oikeutetuista koirista pidetään omaa rekisteriä. Rotujärjestö ehdottaa ja hyväksyy mahdolliset astutusparit. Puolan Baza BGS tietojärjestelmän kautta päästään perehtymään hyvin pitkälle BVVK juuriin. Siellä näyttäisi olevan niin sanotusti uusiakin linjoja, mutta myös koiria, joita itseä tai joiden jälkeläisiä on käytetty runsaasti jalostuksessa. Näitä nimiä näyttäisi löytyvän ”kaikkien takaa” useissa sukupolvissa, joitakin niistä useitakin kertoja. Puolassa rotu on erittäin suosittu ja rekisteröintimäärät ovat maailmaan korkeimmat. Vaikka Puola on kuulunut vuodesta 1997 ISHV:en, suurin sen kasvattajista ei ole rotuyhdistyksen jäseniä. Valtaosa pennuista on kasvatettu ”vapaasti” kerhon ulkopuolella. Tämä heijastuu rekisteröintimääriin sekä korkeaan sukusiitosasteeseen.

Baltian maiden kantakoiria on vain vähän ja ne ovat peräisin Venäjältä, Puolasta, Slovakiasta ja niillä on osittain samat verilinjat, kun suomalaisilla koirilla. Tuonteja on vuosittain 1–8 kpl. Kasvattajia on siellä 2–6 kappaletta, lisäksi osa pentueista on rekisteröity ilman kennelnimiä. Tšekissä jalostuspohja on vakaa: 35–48 jalostusnarttua ja 17–24 jalosturosta viimeisen 6 vuoden aikana. Vuosituotanto on 70–102 rekisteröityä kotimaista pentuetta ja 15–53 tuontikoira (pääasiassa Slovakiasta). Yhteensä 100–130 pentua. Tšekissä vain yksittäiset pentueet ovat kasvatettu kerhon ulkopuolella. Slovakiassa pentujen rekisteröintimäärä vaihtelee viimeisen 10 vuoden aikana 280 ja 500 välillä. Vuonna 2024 jalostukseen oikeutettuja narttuja on ollut 74 ja uroksia 39. Pentujen lukumäärä per narttu on säädetty Max. 27 pentuun. Tämä voidaan kuitenkin nostaa 36 pentuun jos narttu läpäisee jalostustarkastuksen ja on palkittu koetuloksella. Pohjoismaisissa rekisteröintimäärät ovat hieman kasvaneet ja Ruotsissa rekisteröintimäärä vaihteli vuosien 2015–2024 tarkastelujaksolla 23–55 rekisteröinnin välillä. Norjassa vastaavana ajankohtana vaihteluväli oli 8–35 kappaletta. Iso-Britanniassa rekisteröityjen baijerinvuoristovihikoirien määrä on selkeästi noussut vuoden 2005 jälkeen vain muutaman yksilön tasosta 90-luvulla jopa 80 pentuun/vuosi ajalla 2010–2020. 831 pentua on rekisteröity viimeisen 10 vuoden aikana. Koko massa on vain 3 arvostettua kasvattajaa, jolla on 4 jalostusnarttua ja 2 siitosurosta. Suurin osa pentueista kasvatetaan kerhon ulkopuolella käyttämällä Venäjän ja Irlannin tuntemattomia

tuonteja.

Taulukko 9. Muiden maiden rekisteröintimäärä vuosina 2015–2024.

Maa	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Puola	330	379	430	364	368	325	440	281	327	152
Slovakia	508	351	359	367	280	355	359	338	283	?
Tsekki	148	81	102	70	74	73	77	119	103	?
Unkari	33	35	30	13	?	25	?	?	9	?
Ruotsi	23	46	36	36	35	46	55	34	36	36
Norja	35	18	29	8	25	9	28	18	28	13
Viro	1	9	0	13	0	8	7	10	6	8
Latvia	24	12	0	12	1	31	17	0	28	31
Liettua	0	0	0	17	17	20	45	38	35	30
Italia	85	102	166	140	154	168	199	158	165	?
Ranska	55	67	110	71	94	73	108	112	131	128

Yhteenveto rodun jalostuspohjan laajuudesta

Baijerinvuoristovihkoiria on ollut Suomessa noin 50 vuoden ajan, mutta rodun jalostuspohja on melko lailla kokonaan uudistunut viimeisen 10 vuoden aikana. Vanhoista 1970-luvun alussa perustetuista linjoista ei käytännössä jäänyt kuin yksi jälkeläinen, jota on käytetty vain kerran jalostuksessa (TINTTARALLIN VALLU). Toistaiseksi tämän hetken BVVK populaatio nojaa tuontikoiriin. Populaatio on silti pieni ja kapea. Jalostuspohjan laajentamisen kannalta tärkeä on jatkaa hyvin onnistunutta matadorjalostuksen välttämistä ja uusien, eri sukuisten tuontikoirien hankkimista. Rotu tarvitsee tuontikoiria, joilla on vähän tai ei lainkaan sukulinjoja Suomessa, jotta saamme lisää verta Suomen kantaan. Nämä laajentaisivat suomalaista jalostuspohjaa, etenkin jos niitä ja niiden jälkeläisiä käytetään maltillisesti jalostukseen. Liiallisesti käytettynä niiden jalostuspohjaa laajentava vaikutus taas menetetään. Tällaisten jalostuskoirien löytäminen ulkomailta edellyttää kasvattajilta vaivannäköä ja tutkimustyötä, sillä koiran tulee toki olla myös muilta ominaisuuksiltaan sopiva jalostukseen kuin vain sukutaulultaan. Tiedon ja ymmärryksen lisääntyessä on jalostuspohjan laajuuteen alettu kiinnittää enemmän huomiota. Vastuulliset kasvattajat tekevät töitä pitääkseen huolta rodun kannan monimuotoisuuden säilymisestä. Maahan on saatu tuotua vain yksittäisiä koiria ulkomailta ja vain pieni osaa niitä on käytetty jalostukseen syystä tai toisesta.

Vieraiden linjojen saaminen ulkomailta ei teoriassa pitäisi olla haastavaa, koska maailmanlaajuisesti BVVK populaatio on kasvanut melko räjähdysmäisesti, varsinkin Keski-Euroopassa. On kuitenkin muistettava, että monessa maissa rodun jalostuskäyttöä hallitsee tiukasti rotujärjestö ja laadukkaan siitoskoiran lainaaminen ulkomaille, varsinkin maihin, jotka eivät ole ISHV jäsenmaita, voi olla hyvinkin rajoitettua. Vaikka ulkomailta saisi hyvä sukuisen pennun, tulevaa jalostustyötä ajatellen, ko. yksilö ei loppujen lopuksi välttämättä aikuiseksi kasvettuaan olekaan sopiva terveys-, ulkomuoto- tai luonnesyistä. Viime aikoina on käytetty myös nykyaikaista jalostustekniikkaa ja rodussa on tehty spermansiirtoja ulkomailta. Aktiivisia rodun kasvattajia on Suomessa viisi, mutta heillä on omat rajalliset mahdollisuudet koiramääriin sekä rodun eteenpäin viemiseen.

Urosten tasainen käyttö on auttanut ylläpitämään populaation jalostuspohjaa. Samaa urosta käytetään lähinnä vain kerran ja käytetyt urokset eivät ole läheistä sukua keskenään. Isojen pentueiden takia 9 urosta on käytetty enemmän kuin on suositeltua tarkastelujakson aikana, joten niiden geenit ovat

levinneet laajalti rodun suomalaiseen kantaan. Uroksista eniten sukutauluissa esiintyy slovakialaisia koiria LUCKY LE BLUE CARDINALIS (PL), EVAN VTACNIK (SK), EVAN OD SUCHÉHO (SK), TANGO VATROVÁ (SK), EVAR Z BABINEJ HORY (SK), joilla on omien 46 jälkeläisen lisäksi toisessa polvessa 22 jälkeläistä. Näillä siitoskoirilla on jälkeläisiä Suomen lisäksi ainakin Liettuassa, Latviassa ja Puolassa. Nartuissa puolestaan yli 50 % pentuja ovat tuottaneet kolme tuontinarttua: AMBER HOPE CELIBACY (RU), ABAVA AMBERROCK (LV), AMBER HOPE ILONA (RU) jotka jättäneet omien 49 jälkeläisen lisäksi toiseen polveen 30 jälkeläistä. Suurimmalla osalla runsaiten käytettyjä narttuja on lähisukua runsaimmin käytettyjen koirien listoilla. Rodun monimuotoisuuden kannalta olisi tärkeää, että narttuja käytettäisiin laajemmin eri linjoista.

Pienilukuisissa roduissa samojen yhdistelmien uusiminen kaventaa myös jalostuspohjaa. BVVK tapauksessa samoja yhdistelmiä ei ole uusittu koska se ei olisi tuonut lisäarvoa populaatiolle.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Baijerinvuoristovihikoira on metsästyskoirarotu, joka kuuluu FCI:n ryhmään 6 ajavat ja jäljestävät, alaryhmä 2 jäljestävät ja polveutuu ajavien koirien esi-isästä, Brackesta. Rotumääritelmässä mainittu käyttötarkoitus on sorkkaeläinten jäljestäminen vaativissa olosuhteissa ja näitä ominaisuuksia tulee testata rodunomaisessa käyttökokeessa. Nykyaikana maailmalla baijerinvuoristovihikoiria käytetään kaikkien hirvieläinten, muflonin ja villisian jäljestämiseen. Vanhat kokeneet koiraohjaajat eivät suosittele kuitenkaan metsäkauriin jäljestämistä sen yleisen esiintyvyyden ja voimakkaan hajun vuoksi. Alkuperämaassaan Saksassa rotua käytetään ammattimetsästäjien ja metsänvartijoiden apuna.

Baijerinvuoristovihikoiran luonne on suhteellisen rauhallinen ja tasainen, omistajaansa kiintynyt ja se voi olla varautunut ja hieman pidättyväinen vieraita kohtaan. Koiran tulee olla tasapainoinen, itsevarma, peloton ja helposti käsiteltävä. Se ei saa olla arka eikä myöskään aggressiivinen. Vihaisuus tai liiallinen arkuus, sekä selvästi epänormaali käyttäytyminen ovat hylkääviä virheitä. Rotumääritelmän mukaan BVVK on erityisen innokas ja hyvin jälkivarma jäljestäjä, joka toimii itsenäisesti ja määrätietoisesti metsässä. Haavoittunutta riistaa ajaessaan sen tulee olla myös herkkähaukkuinen ja moniääninen. Rotumääritelmän ja rotukuvauksen perusteella BVVK:t ovat älykkäitä, kekseliäitä, sinnikkäitä, kestäviä ja siksi niin tehokkaita. Niitä kuvataan myös itsenäisiksi, mutta silti tottelevaiseksi.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Tilanne luonteissa tänä päivänä

Baijerinvuoristovihikoira on kehitetty metsästäjän avuksi ja sillä on edelleen voimakas riistavietti ja tekemisen tarve, joten nämä seikat on otettava huomioon rodun luonnetta arvioitaessa. Monet nykyään esiintyvät luonteeseen liitettävät ongelmat, voivat olla myös heijastuksia elinolosuhteista, kun ei ole huomioitu rodun käyttäytymistarpeita. Rodun edustajat tarvitsevat tekemistä eivätkä sovellu pelkästään sohvalla makaaviksi seurakoiriksi. Myös riittävä sosiaalistaminen ja uusiin asioihin tutustuminen rauhassa ovat tärkeitä. Kasvattajien tulisi kiinnittää huomiota jalostukseen käytettävien koirien luonteeseen ja valikoida käyttöön hermorakenteeltaan sopivat yksilöt. Kasvattajien tulisi myös opastaa uudet pennunostajat ymmärtämään rodun vaatimukset ja tarpeet.

Vuonna 2024 teetettiin kysely jalostuksen tavoiteohjelman tueksi. Tällä pyrittiin selvittämään muun muassa rodun luonteeseen liittyviä haasteita ja millaisella tasolla rodun käyttö ja siihen liittyvät ominaisuudet ovat. Se toteutettiin sähköisellä lomakkeella, johon halukkaat saivat vastata niin elävistä kuin jo kuolleista omistamistaan koirista. Kartoituksen (62 vastausta) 71 % (44) vastaajan mukaan koiran

luonteessa ei esiinny minkäänlaisia käytösongelmia. Samassa kyselyssä tuli kuitenkin esille myös jokapäiväistä elämää hankaloittavia luonteenpiirteitä (*Taulukko 10*). Isoimmat esiin tulleet asiat koskivat koiran eroahdistusta, jota raportoitiin 6 koiran kohdalla (1u/5n), joista puolet eli ainoana koiran. Seuraavaksi nousivat ongelmat, joissa koiraa kuvattiin epävarmaksi, araksi tai pelokkaaksi, näistä raportoitiin 6 koiran osalta (1u/5n). Myös vihaisuudesta toisia koiria kohtaan raportoitiin 4 koiran kohdalla (3u/1n). Kyselyn lopussa oli mahdollista täydentää vastauksia avoimeen kenttään. Suurin osa vastaajista tässä kohdassa kuvaili luonnetta rotumääritelmän mukaiseksi. Koirista sanottiin: ”tasapainoinen sekoitus rauhallisuutta, rohkeutta, uteliaisuutta ja leikkisyyttä. Todella reipas, energinen ja aina iloinen, ihmis- ja koirarakas erinomainen perhe- ja harrastuskoira. Vahvasti kiintynyt oman laumaan. Nopeasti oppiva ja on uskollinen kumppani.”

Kuolinsyytilastoista käy ilmi, että 2 koiraa on lopetettu käytösongelmien takia. Vuosina 2015–2024 on näyttelyissä annettu laatuarvosana ”ei voida arvostella” 3 kertaa ja ”hylätty” 3 kertaa. Valitettavasti näistä arvioinneista saatavilla on vain 2 arvostelua, joista käy selville liian iso koko tai hammaspuutos. Muissa tapauksissa ei ole tiedossa onko arvosana johtunut käyttäytymisestä tai jostain muusta syystä.

	Koirien määrä	% populaatiosta
Arkuutta tai pelkoa	6	9,7
Pelkää kovia ääniä, raketteja, ukkosta	3	4,8
Vihaisuutta ihmisiä kohtaan	0	0,0
Vihaisuutta toisia koiria kohtaan	4	6,5
Arvaamattomuutta	3	4,8
Eroahdistusta	6	9,7
Sisäsiisteyden puutetta	1	1,6
Jonkin muu	1	1,6
Koiralla ei esiinny käytösongelmia	44	71,0

Taulukko 10. Jokapäiväiset elämää hankaloittavat luontepiirteet bajeerinvuoristovihikoirilla vuonna 2024.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Luonne-eroja ulkomaisten populaatioiden saralla on vaikea arvioida koska tietoa on niukasti saatavilla. Suurin ero on kasvatusolosuhteissa. Suomessa kasvatettavat koirat elävät perheen keskellä ja sosiaalistuvat sen myötä. Tämä on suurimpana erona ulkomailta tuotaviin koiriin, jotka voivat lähtöpaikkansa mukaan kasvaa erillisissä kenneltiloissa. Tällöin koirat voivat olla arkoja, pelokkaita, tottumattomia perhe-elämään ja sisäsiisteydessä on toivomisen varaa.

Iso-Britanniassa terveystutkimuksessa on raportoitu yksittäiset koirat, jotka ovat ylivilkkaita tai hyvin haukkuherkkiä. Sisäsiisteys tai eroahdistus eivät olleet ongelmana. 2 koiraa on todettu aggressiivisiksi ihmiselle ja 4 koiraa aggressiivisiksi muille koirille. Kaksi koiraa pelkäsi ihmisiä ja tietyissä tilanteissa pissasi alleen. Yksi koira oli selvästi ääniarka.

Ruotsissa vuonna 2022 kysyttiin miten koirat käyttäytyvät metsästyksessä, kotona ja julkisilla paikoilla. Vastausten mukaan suurin osaa koirista on helposti koulutettavissa, tottelevaisia ja mukautuvia. Vain pientä osaa koirista on vaikea pitää vapaana ja pieni prosentti vaikutti olevan ylivilkkaita. Uusissa ympäristöissä tai vieraisissa tilanteissa vain 1 koira reagoi ylilyönnillä. Omistajat kuvailivat, että 26 % koirista tarvitsee hetken ajan tottua uusiin tilanteisiin, 49 % koirista ovat rauhallisia ja pidettyjä ja 24 % ovat rohkeita ja pelottomia uudessa ympäristössä.

Taulukko 11. Bajeerinvuoristokoirien käyttäytyminen Ruotsin terveystutkimuksen mukaan vuonna 2022.

	Vieraita ihmisiä kohtaan	Lapsia kohtaan	Muita koiria kohtaan
Ujo	0,9%	0,9 %	0,9 %

Aggressiivinen	1,8 %	0,0 %	7,3 %
Varautunut	12,7 %	9,1 %	15,5 %
Pidättyväinen	25,5 %	12,7 %	32,7 %
Avoin ja ystävällinen	53,6 %	65,5 %	40,9 %
Yliystävällinen	5,5 %	11,8 %	2,7 %

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

Suomen Kennelliiton sivujen mukaan luonnetestissä saadaan tietoa koirayksilön käyttäytymisestä sille suoritettujen erikoiskokeiden kautta. Testin tarkoitus on arvioida ja kirjata koiran käyttäytyminen tilanteissa, joissa sen hermosto joutuu rasitetuksi. Saatua tietoa voi hyödyntää koiran koulutukseen, verrata rodun ihanneprofiiliin ja käyttää jalostusyhdistelmiä suunniteltaessa. Luonnetesti on koiran luonteen virallinen testaus ja siten se on ainutkertainen ja vain tietyin edellytyksin uusittavissa. Se ei ole koe eikä kilpailu. Vaikka lopputulos on pisteytetty, on tärkeämpää katsoa lomakkeesta se, mitä koirasta kerrotaan. Testin loppupistemäärä on merkitsevä vain, jos testi on rodulle valionarvon edellytys tai jos se on vähemmän kuin +75 pistettä, jolloin testin saa uusida. Testi mittaa toimintakykyä uhan alla (kelkka, puolustushyökkäys ja terävyys) ja hämärässä huoneessa ilman uhkaa. Sillä saadaan myös arvokasta tietoa temperamentista ja keskittymiskyvystä, hermorakenteesta, luoksepäästävydestä ja kovuudesta/pehmeystä sekä laukauksien sietämisestä. Myös koiran taipumuksesta reagoida asioihin aggressiolla saadaan informaatiota. Luonnetta voidaan ajatella joukkona erilaisia ominaisuuksia ja pistelaskusysteemissä on ajateltu, että jos koiralla jollain osa-alueella on puutteita (esim. pehmeys), sitä voi kompensoida jollain toisella puolella (esim. hyvällä taistelutahdolla), mikä auttaa koiraa eteenpäin hankaluuksista huolimatta. Liiallinen temperamentti tekee koirasta säheltäjän, joka kuormittaa hermostoa ja hidastaa oppimista, ideaali käyttökoina on vilkas eli havainnoi asioita nopeasti, keskittyy oleelliseen ja sopeutuu tilanteisiin helposti. Seurakoiralle on tärkeää, että koira on tasapainoinen ominaisuuksiltaan. Tasapainoinen, pienellä määrällä kaikkia ominaisuuksia varustettu seurakoina on iloinen ystävä, joka turvaa mielellään laumaansa ja viihtyy sen parissa. Harrastuskoiralta voidaan kuitenkin odottaa enemmän luonteen vahvuutta ja silloin tärkeimpiä ominaisuuksia ovat hyvät hermot, toimintakyky ja tasapainossa oleva vilkkausaste eli temperamentti.

Luonnetesti on aikanaan Suomessa kehitetty Ruotsin armeijan sotakoiratestistä palveluskoirien käyttöominaisuuksien arviointimenetelmäksi. Se on käyttökelpoinen luonteen arviointiin muillakin roduilla, etenkin kun halutaan tietoa koiran reaktioista tilanteessa, jossa sen hermostoa 25 kuormitetaan. (Lähde: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-luonne-jakayttaytyminen/luonnetesti>)

Baijerinvuoristovihikoirille ei toistaiseksi ole tehty MH:n tai luonnetestin ihanneprofiilia, eikä rodulle ole säädetty mitään pakollisia luonnetestejä tai luonnekuvauksia. Jokainen omistaja voi kuitenkin niin halutessaan testata koiransa luonteen virallisissa testeissä. Vuosina 2015–2024 luonnetestissä on käynyt 2 narttua tuloksiin 95 ja 80 pistettä. Näitä koiria on kuvailtu hyväntahtoisina, luokseen päästävinä ja avoimina. Molemmat olivat laukausvarmoja, mutta hieman pehmeitä eivätkä osoittaneet terävyyttä. Molemmilla puolustus- ja taisteluhalu oli pieni. MH-kuvauksen on suorittanut vain yksi koira ja se on sama koira, jolla on myös LTE-testin tulos. Testien erittäin pienen määrän takia (2,2 % populaatiosta) ei voi kuitenkaan tehdä johtopäätöksiä BVVK:n luonteesta. Kyselyssä 80,9 % omistajista vastasi, etteivät ole luonnetestauttaneet koiriaan, mutta haluaisivat mahdollisesti osallistua testiin lähitulevaisuudessa.

Rotumääritelmän mukaista luonteen kuvausta voidaan myös arvioida nykyisillä metsästyskoemuodoilla (MEJÄ, VAHI). Tässä tapauksessa luonnekuvaus painottaa erityisesti koiran ominaisuuksia metsästyksessä. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää kuitenkin siihen, että koirat ovat sosiaalisia, terveitä hermorakenteeltaan ja keskittymiskykyisiä. Suomessa suoritettava MEJÄ ja VAHI koemuotona painottavat koiran kykyä toimia itsenäisesti, mikä vastaa hyvin koirien alkuperäistä käyttömuotoa.

Tietoa baijerilaisten osallistumisesta luonnetesteihin muissa maissa ei ole saattavissa. Pääsääntöisesti ulkomaalaiset omistajat kokevat, että luonne tulee testattu hyvin rodunomaisten käyttökokeiden yhteydessä.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Saksassa tänäkin päivänä BVVK:t ovat tiukasti metsästyskäytössä jäljestämässä haavoittuneita riistaeläimiä. Suomessa ja muualla ulkomailla koiria käytetään vähemmän alkuperäiseen tarkoitukseen ja rotu on nostanut suosiotaan vuosi vuodelta niin seura-, jälki- kuin näyttelykoirana. Rodun edustajia on toiminut myös SRVA (Suurriistavirka-apu) tehtävissä.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Alun perin syntyi tarve hyvän hajuaistin ja maavainuisen työskentelytavan omaavalle koiralle, joka selviytyisi haastavasta vuoristoisesta maastosta ketterästi ja sitkeästi haavoittuneen riistan löytämiseksi. Perinteisemmät ajometsästysmuodot muuttuivat pienemmillä alueilla ampuma-asein passissa ja väijyen tapahtuvaksi metsästykseksi, jolloin koira tarvittiin laukauksen jälkeiseen jälkityöskentelyyn.

Kokeet

Baijerinvuoristovihkoirien rodunomaisiksi kokeiksi Suomessa voidaan kutsua MEJÄ- eli Metsästyskoirien Jäljestämiskoetta ja VAHI- eli Vahingoittuneen Hirvieläimen jäljestämiskoetta. MEJÄ-kokeessa on kaksi eri luokkaa: AVO ja VOI. VAHI-koe on yksipäiväinen, yksiluokkainen koe ja siinä voi saada vain ”hyväksytty” tai ”hylätty” tulokset. Molemmissa koemuodoissa on tarkoitus selvittää koiran kyky seurata vahingoittuneen hirvieläimen jälkiä. VAHI-kokeessa testataan myös ohjaajan ja koiran yhteistyökyky ja kokeeseen osallistuva koiranohjaaja antaa suostumuksensa olla käytettävissä viranomaisten apuna hirvieläinten jäljestämistilanteissa. Suomessa baijerinvuoristovihkoiralta vaaditaan käyttötulos 1 x MEJÄ AVO1 tai 2 x MEJÄ AVO2 Suomen muotovalion (FI MVA) arvoon. FI MVA titteliin ovat saavuttaneet 38 koira (joista 16 edelleen elossa) ja joista 5 (1u/4n) on käytetty jalostuksessa. Jäljestysvalion titteliin (FI JVA) vaaditaan 3 x MEJÄ VOI1 palkinnon. FI JVA titteliin ovat saavuttaneet 12 koira (joista 9 edelleen elossa) ja joista 5 (1u/4n) on käytetty jalostuksessa. VAHI-kokeen sääntöjen mukaan koira voi valioitua KVA-VAHI arvoon kahden keinotekoisien ja yhden käytännön jäljellä suoritetun VAHI 1 ”hyväksytty” -tuloksen jälkeen. KVA-VAHI valioyksilöitä ei ole täällä hetkellä Suomessa.

Ruotsissa ja Norjassa on kaikille rodulle avointen Viltspår- kokeiden lisäksi BVVK:lle suunnattu Elitspår-jäljestämiskoe. Viltspår-koe vastaa Suomen MEJÄ-koetta ja koira voi saavuttaa VCH (Viltspårchampionat) tittelin. Elitspår-kokeesta koira voi saavuttaa Jaktchampionat- valionarvon. Myös Keski-Europan maissa on vain BVVK:lle tarkoitettu rodulle ominainen jäljestyskoe. Säännöt vaihtelevat maan mukaan, mutta pääsääntöisesti baijerinvuoristovihkoirille tarkoitettu jäljestyskoe erottuu tavallisesta jäljestyskokeesta pitemmällä ja vanhemmalla jäljellä sekä tapahtumien laadulta ja määrältä. Ulkomaalaiset kokeet sisältävät usein myös tottelevaisuusosuuden. Suomalaiset BVVK:t ovat osallistuneet vuodesta 2022 eteenpäin MEJÄ-kokeisiin Ruotsissa ja rodussa on kaksi Ruotsin jälkivaliota (SE JVA).

Kennelliiton tietokannan mukaan baijerinvuoristovihkoirat ovat osallistuneet vuosina 2015–2024 aikana yhteensä 180 kertaa MEJÄ-kokeisiin. Alla olevissa taulukoissa on kuvattuna rodun koekäynnit.

Taulukko 12. Baijerinvuoristovihkoirien MEJÄ-kokeiden tulokset vuosittain ja luokittain vuosina 2015–2024.

VOI										
	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
VOI1	10	19	6	6	3	4	1		1	
VOI2	2	6	5	4	1	1	1			1
VOI3	2	5		3	1	1				
VOI0	2	5	4	2	1	1		1		
VOI-		1	1		1					
<i>Yhteensä</i>	16	36	16	15	7	7	2	1	1	1
AVO										
	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
AVO1	7	5	7	6	3	3	2	4		
AVO2	3	2	2		1	1	1		1	2
AVO3			1	2	1			1		2
AVO0	3	1	2	3	2	1	2	2	1	2
AVO-						1	1			
<i>Yhteensä</i>	13	8	12	11	7	6	6	7	2	6
<i>Kaikki yhteensä</i>	29	44	28	26	14	13	8	8	3	7

Taulukon 12 mukaan hyväksytyjä tuloksia on ollut 139 kpl ja 0-tuloksia tai keskeytyksiä 41 kpl. Ykköspalkinnon on saavutettu VOI -luokassa 50 kerta ja AVO -luokassa 37 kerta. Eniten koekäyntejä on ollut vuonna 2023, jolloin 11 koira olivat osallistuneet kokeisiin 44 kerta. Koekäynnit ovat lisääntyneet huomattavasti vuodesta 2021 eteenpäin.

Taulukko 13. Baijerinvuoristovihikoirien MEJÄ-kokeiden tulokset yksilöittäin vuosina 2015–2024.

VOI										
	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
VOI1	5	6	4	4	2	2	1		1	
VOI2	2	3	3	2	1	1	1			1
VOI3	5	4		2	1	1				
VOI0	2	3	3	1	1	1		1		
VOI-		1	1		1					
<i>Eri yksilöt</i>	6	8	6	5	3	1	1	1	1	1
AVO										
	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
AVO1	7	3	4	4	3	2	1	3		
AVO2	1	2	2		1	1	1		1	2
AVO3			1	2	1			1		2

AVOO	3	1	2	3	1	1	2	2	1	2
AVO-						1	1			
Eri yksilöt	7	3	4	7	3	4	3	3	1	2

Taulukossa 13 esitetään jokainen koira kertaalleen luokittain ja eri yksilöt, jotka vuosittain ovat osallistuneet kokeisiin. Molemmista taulukoista on havaittavissa koekäyntien kasvu sekä kokeisiin osallistuneiden eri yksilöiden määrän kasvu. Kuitenkin vuosittain MEJÄ-kokeisiin osallistuu maximissaan vain 9 % populaatiosta VOI luokassa (1–8 eri koiraa) ja vain 8 % populaatiosta AVO luokassa (1–7 eri koiraa).

VAHI-kokeeseen on osallistunut kaksi yksilöä vuosina 2022–2024 ja niillä on yhteensä 3 suoritusta. Suorituksista kaksi on hyväksyttyjä VAHI1 -tuloksia, jotka olivat keinotekoisia jälkiä, ja yksi hylätty VAHI0 – tulos.

Perinteisten MEJÄ- ja VAHI-kokeiden lisäksi rodun edustajat eivät ole startanneet ja kilpailleet muissa lajeissa.

Baijerinvuoristovihikoira harrastuskoirana

Vuonna 2024 tehdyn kyselyn perusteella suurin osa harrastaa koirien kanssa jollakin tavalla jäljestystä (62,9 %), näyttelyitä (44,3 %), rallytokoa / tokoa (21,3 %), metsästystä 18 % ja noseworkia (14,8 %). Kaverikoiratoiminnassa on aktiivisia 6,6 %, ja agilyssä 3,3 % koirista. 60,7 % koirista toimivat perheen lemmikkinä. Vain yhdellä koiralla (1,6 %) ei ole mitään harrastuksia. Petotestissä ei ole käynyt yhtään koiraa. Jäljestyksestä kiinnostuneista, 94,3 % kertoo harrastavansa metsästyskoirien verijälkeä (MEJÄ), 34,3 % koirista toimii suurriistavirka-apuna (SRVA) ja 28,6 % on jäljestänyt vahingoittuneen hirvieläimen. 5,7 % koirista ovat jäljestäneet ihmisiä (mantrailing). Nämä tulokset koskevat myös koiria jotka ovat jo kuollueita.

Vastausten perusteella baijerinvuoristovihikoira on aktiivinen rotu ja sopii monenlaiseen harrastamiseen. Näyttelyiden lisäksi MEJÄ-kokeet on suosituin koemuoto rodun harrastajien piirissä. Rotu on ensisijaisesti metsästyskoira, jolla pitäisi olla hyvät synnynnäiset ominaisuudet metsästyskäyttöön. Metsästyskauden ulkopuolella se sopii hyvin myös muihin harrastuksiin ja motivoituu erityisesti lajeista, joissa voi käyttää hajuaistiaan. Tavoitteelliseen harrastamiseen ja koetulosten tavoitteluun muissa kuin rodunomaisissa lajeissa BVVK saattaa olla haasteellinen itsenäisen luonteensa ja rodun metsästystaipumusten vuoksi.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Rodulla on jonkun verran havaittavissa yksinoleminen ongelmia, jotka lähinnä ilmenevät ulvomisena ja turhautumisena, myös esineiden ja kalusteiden tuhoamisena. Tämä on korostunut varsinkin koronan jälkeen, kun koirat ovat jääneet yksin. Omistajilta saatujen vastausten mukaan 9,7 % baijerinvuoristovihikoirista kärsii jonkin asteisesta eroahdistuksesta yksin ollessaan (*Taulukko 10*).

Omistajien mukaan (*Liite 1*) kaikki eroahdistuksesta kärsivät ovat narttuja ja 2/3 niistä elää 2–3 tai isommassa koiran laumassa. Kaksi narttua on ainoita koiria taloudessa. Kasvattajille tehdyssä kyselyssä kysyttiin koirien luonteesta ja esille nousi ehdottomasti herkkyys ja ihmiseen kiintyvyys, joka on voimakkaampi kuin jollakin toisella itsenäisemmällä käyttökoirarodulla. Koska rodussa ilmenee myös herkästi eroahdistusta, on kiinnitettävä erityistä huomiota koiran yksinolon totutteluun, sekä ohjeistettava pennunottajia asiasta.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Kasvattajien mukaan juoksujen välit ovat normaalit, n. 6–12 kk välein. Astuminen tapahtuu pääosin luonnollisesti, joissa voi tarvita hieman tukea. Imettämisäika vaihtelee tavallisesta verraten lyhyeen aikaan, mutta pentujen hoivaaminen tapahtuu riittävästi, rauhallisesti ja määrätietoisesti. Vuonna 2024 toteutetun terveystarkastuksen mukaan 22 omistajaa (36 % vastanneista) on steriloinut koiransa. 15 koiraa steriloidtiin 1,5–3 vuoden iässä. Yksi koira on steriloitu 6 kk iässä. 59 % koirista oli steriloitu käytännön syistä arkielämän helpottamiseksi. Muita mainittuja syitä: sairauksia ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä 4 kertaa, haitallisen voimakkaiden valeraskausoireiden takia 2 kertaa, luonteen tai käytöksen ongelman takia 2 kertaa, kohtutulehduksen takia kerran, jostakin muusta syystä 6 kertaa. Puolelle koirista sterilisaatio on auttanut ongelmassa.

Terveystarkastuksen perustella jalostuksessa on käytetty viime aikoina kahta narttua, joilla on esiintynyt käyttäytymishaasteita kuten arkuutta ja pelkoa.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Baijerinvuoristovihkoirien kasvattajat eivät huomanneet merkittäviä ongelmia ihmisiin kohdistuvassa käyttäytymisessä. Pääsääntöisesti rodun edustajat ovat avoimia ja luoksepäästäviä vieraita ihmisiä kohtaan. Kommenteissa yksi kasvattaja mainitsi baijerilaisen tarvitsevan aikaa, niin uusien ihmisten kun koiratuttavuuksien kanssa. Harvoin hyväksytään ketään välittömästi ja oma tila on tarpeen, mutta kun yksilö hyväksytään, on se usein pysyvä päätös. Vieraiden koirien kohtaamisessa on yksilökohtaisia eroja.

Pelot ja ääniherkkyys

Kasvattajakyselyn mukaan rodussa ei esiinny pelkoja tai ääniherkkyttä mikä on ristiriidassa terveystarkastukseen vastanneiden omistajien näkökulman kanssa. Omistajat ovat kuvailleet 12,9 % koirista arkuutta ja pelkoja, joista 37,5 % oli selvästi ääniherkkää. Yksi kasvattaja kommentoi, ettei näe itse uusiin asioihin suhtautumista niinkään pelkoina, vaan varautumisena. Rotu tuntuu tarvitsevan aikaa sulatella eikä hän allekirjoita varsinaista ääniherkkyttä. Kokeiden ja testien vähäisyyden perusteella ei voida todentaa näitä lukuja.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Kasvattajien mukaan dementiaa eli ikään liittyviä käytöshäiriöitä ei ole rodulla havaittu. Tämä voi liittyä nykyaikaisen nuoreen populaatioon, jossa ei ole vielä kovin monta seniori-ikäisiä koiria.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Kasvattajilla ei ole kokemusta ja tietoa rakenteellisista tai terveydellisistä seikoista, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen. Rodun uskotaan olevan rakenteeltaan hyvin lähellä ideaalia peruskoiraa, eikä se ole liioiteltu mihinkään suuntaan. Kuitenkin esim. mahdolliset hiiva- ja bakteeritulehdukset korvissa aiheuttavat kipua, joka puolestaan voi vaikuttaa käyttäytymiseen. Myös pitkä selkä ja välilevyjen rapautumat voivat aiheuttaa kipua ja näin voivat heijastua koiran käyttäytymiseen. Toinen huomioon otettava seikka on epilepsia tai muut epilepsiaa muistuttavat hermolliset sairaudet, jotka voivat muokata pitkäaikaisesti koiran suhtautumista ihmisiin ja ympäristöön.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat

Arkuus/pelko

Eläinlääkäri Nina Menna kertoo SKL:n hankikoira.fi osiossa koiran arkuudesta ja pelosta. Koiralle on eläinlajina tyypillistä uusiin ennestään tuntemattomiin asioihin suuntautuva pelko. Luonnonoloissa pelko suojaa koiraa, sillä koira ei hankkiudu sille vaarallisiin tilanteisiin. Ihminen on jalostuksella vaikuttanut koiriin suosimalla pentumaisia ominaisuuksia, jotka tekevät koirasta helpommin hallittavan ja koulutettavan. Samalla koirista on pyritty tekemään vilttejä esi-isiään rohkeampia, jotta niiden

käyttäminen ihmiselle soveltuviin käyttötarkoituksiin, kuten metsästykseen ja asuinalueen suojelemiseen, olisi helpompaa. Jalostustyö on tältä osin onnistunut vain osittain. Edelleen syntyy pentuja, jotka ovat arkoja ja pelokkaita. Koiran liiallinen pelokkuus vaikeuttaa ihmisen ja koiran välistä yhteistyötä ja elämää. Arkuus, kuten taipumusta pelokkaaseen käyttäytymiseen usein kutsutaan, on periytyvä ominaisuus. Koiran käyttäytymisestä keskimäärin 20–30 prosenttia on perittyä ja kaikki muu on opittua. Pennut matkivat emän käyttäytymistä, joten pelokas emä tartuttaa käyttäytymisensä myös pentuihin. Pentujen pitäisi saada monipuolisia ja positiivisia kokemuksia kaikista sellaisista asioista, joiden kanssa ne joutuvat aikuisena elämään. Kun koira kohtaa pelottavan kohteen, koiralla on neljä vaihtoehtoa. Koira voi paeta, jos sillä on siihen mahdollisuus. Koira voi myös hyökätä tai se voi jäähmettyä kauhistuneena paikalleen odottamaan, että se voisi tehdä jotain omalta kannaltaan hyödyllisempää. Koira voi myös esittää olevansa täysin välinpitämätön koko asiaa kohtaan. Näillä käyttäytymisvasteilla koira pyrkii vähentämään omaa pelontunnettaan. Se, minkä tavan koira kulloinkin valitsee, riippuu sen hetkisestä tilanteesta, koiran aikaisemmista kokemuksista ja perimästä. Koiraa pelottaviin asioihin siedätettäessä on osattava lukea koiran antamista merkeistä se raja, jota kyseisellä harjoituskerralla ei tule ylittää. Koira ei saa näyttää ahdistuneelta tai pelokkaalta. Koira ei opi, jos se pelkää. Tämä sääntö pätee riippumatta siitä, mitä harjoitellaan. Pahin virhe on liiallinen hosuminen. Pelottaviin asioihin tottuminen kestää viikoista kuukausiin ja vaatii pitkäjänteistä päivittäistä harjoittelua. Ääniä pelkäävä koira siedätetään pelkäämäänsä ääneen. Tämä tapahtuu poisherkistämisen ja vastaehdollistamisen avulla. Terapian onnistumiselle on eduksi, jos koira on jo ennen tätä vaihetta opetettu käyttäytymään rennosti rentoutumisharjoitusten avulla.

Aggressiivisuus

Eläintenkouluttaja Tuire Kaimio kertoo SKL:n hankikoira.fi osiossa koiran aggressiivisesta käytöksestä perhettä kohtaan. Tutkimusten mukaan ehdottomasti suurin osa omaan perheeseen suuntautuvasta vakavasta aggressiivisuudesta ja purematapauksista liittyy siihen, että koira pelkää tai on hyvin epävarma, samoin vähäisemmissä uhkauksissa (murina, puru-uhkaus). Aiemmin ”dominanssiaggressiivisuudeksi” lasketusta käytöksestäkin suurimman osan tiedetään nykyisin saavan alkunsa pelosta. Kivun tuottaminen tai koiran säikyttely voimistavat pelkoa. Jos koiraa on rankaistu tällä tavoin aiemmin, se on samalla oppinut, millaiset ihmisten eleet ja äänenpainot edeltävät rankaisua. Silloin koira voi hyökätä ilman ennakkovaroitusta jo havaitessaan kiukkuisen asennon tai äänensävyä, tai huomattaessaan joutuneensa uudestaan tilanteeseen, joka aikaisemmin johti pelkoon tai kipuun. Lopulta saatetaan olla tilanteessa, jossa koira puolustautuu varmuuden vuoksi aina, jos se ei ymmärrä ihmisten käyttäytymistä tai jos siltä vaaditaan asioita, joita sille ei ole opetettu. On yleistä, että sohvalta poistumista vastustavat juuri ne koirat, joille ei ole koskaan rauhassa opetettu ”alas”-sanankäytöstä. Tavallista on myös, että sellainen koira kieltäytyy avaamasta hampaitaan löytämänsä ruokapalan ympäriltä, jolle ei ole erikseen ystävällisesti opetettu ”irti”- sanankäytöstä (oikeasta käytöksestä palkiten). Koiralle huutaminen tai sen leukojen väöntäminen auki voi saada koiran tuntemaan olonsa niin uhatuksi, että se voi jopa purra. Tutkimusten valossa on selvää, että kouluttamattomuus tai hemmottelu eivät sinällään aiheuta voimakasta aggressiivista käyttäytymistä. Mutta ristiriitatilanteet ja ymmärrysongelmat voivat aiheuttaaakin.

Tärkein apuväline aggressiivisuuden vähentämiseen ja ennaltaehkäisyyn onkin muutamien yhteiselämää helpottavien tehtävien opettaminen jo ennen kuin koiralta pyydetään mitään. Opettaminen tehdään kaikessa rauhassa (välttämättä aloittamasta hankalimmista tilanteista). Tehtävää vaikeutetaan vähitellen ja koiraa palkitaan aina sen onnistuessa. Ei ole ollenkaan harvinaista, että uppiniskaisuus paljastuu ymmärtämättömyydeksi: voimakkaasti sohvalta poistumista vastustellut koira siirtyykin kauniisti syrjään sitten, kun sille on toisessa yhteydessä opetettu, mitä sen yksiselitteisen sanan kuullessaan pitäisi tehdä. Ilman useita kymmeniä toistoja ja oikeasta käytöksestä palkitsemista koira ei voi tietää, mitä tehdä. Se ei synnyntäisesti ymmärrä sanojen merkitystä.

Eroahdistus

Eläinlääkäri Nina Menna kertoo SKL:n hankikoira.fi osiossa eroahdistuksesta. Eroahdistuksella tarkoitetaan koiran ja omistajan välille kehitettyä voimakasta riippuvuussuhdetta. Koira ei ole koskaan

oppinut tulemaan toimeen ilman omistajan tukea. Eroahdistus suuntautuu yleensä vain yhteen perheenjäseneseen, jonka poissa ollessa koira oireilee, vaikka koko muu perhe olisi paikalla. Eroahdistusdiagnoosin teko vaatii pitkälle menevää koiran käyttäytymisen ja siihen vaikuttaneiden tekijöiden luotaamista. Joskus joudutaan videoimaan koiran käyttäytymistä kotona, kun omistaja on poissa, ennen kuin koiran ongelmien todellinen syy selviää. Koiran terveydentila on myös aina selvitettävä ennen kuin diagnoosi minkään käytöshäiriön suhteen voidaan lopullisesti asettaa. Koira voi yksin ollessaan pelästyä esim. jotakin kovaa, äkillistä ääntä (kuten ukkonen, pamahdukset), mikä saattaa laukaista paniikinomaisen pelkoreaktion. Tällaisen säikähdyksen jäljet muistuttavat eroahdistuskoiran tekemiä tuhoja, kun koira peloissaan pyrkii ulos asunnosta hinnalla millä hyvänsä.

Haukkuminen ja ulvominen ovat koiran normaaliin sanavarastoon kuuluvaa ääntelyä, joita se voi harjoittaa kutsuakseen kadonnutta laumaa luokseen tai varoittaakseen laumaansa. Tyypillinen eroahdistuja ulvoo ja haukahtelee viimeistään puolen tunnin kuluessa omistajan poistumisesta, ei vasta useita tunteja omistajan lähdön jälkeen. Eroahdistus on toiseksi yleisin käyttäytymiseen liittyvä syy tarpeiden sisälle tekemiseen. Tarpeiden tekeminen sisätiloihin tapahtuu eroahdistuksesta kärsivällä koiralla säännönmukaisesti, kun sen kiintymyksen kohde on poissa. Perheen muiden jäsenten läsnäolo ei tällöin riitä koiralle. Tarpeiden tekeminen sisälle koiran ollessa yksin tai kiintymyksen kohteen poissa ollessa, voi olla ainoa eroahdistuksen oire. Eroahdistuksen hoito perustuu koiralle ja omistajalle annettavaan käytösneuvontaan, jossa heille suunnitellaan harjoitusohjelma. Tarvittaessa käytetään myös lääkitystä.

Kyselyn mukaan baijerinvuoristovihikoiran omistajista 4,8 % kertoi koirien pelkäävän kovia ääniä, raketteja tai ukkosta. 9,7 % koirista esiintyi epävarmuutta, arkuutta tai pelkoa. 6,5 % koirista ovat olleet vihaisia toisia koiria kohtaan ja eroahdistusta on ilmennyt 9,7 % koirista (*Liite 1*). Vihaisuutta ihmistä kohtaan ei huomattu olenkaan.

Jalostukseen tulee valita koiria, jotka ovat luonteeltaan ja käytökseltään rodunomaisia, eikä niillä ole arkielämää haittaavia sosiaalisten tilanteiden ongelmia (esim. arkuus). Rodulle ominaisiakaan piirteitä ei tule vahvistaa jalostuksella. Koirien tulee sopeutua yhteiskuntaan missä ne elävät. Sosiaalisiin tilanteisiin liittyvä arkuus on periytyvä ominaisuus (periytymisasteet suuria-kohtalaisia), joten tällaisia koiria ei suositella käytettäväksi jalostukseen. Jos jalostukseen valitaan koira, jolla tällaista ongelmallista käytöstä esiintyy, tulee yhdistelmän toisena osapuolena olla koira, jolla näitä ongelmia ei esiinny. Selvästi arkaa tai aggressiivista koira ei saa käyttää jalostukseen. Ääniherkkyys on yksi arkuuden muoto ja eikä ääniarkaa koira saa käyttää jalostukseen, vaikka ääniherkkyys liittyisikin ukkoseen tai iletulitukseen. Jalostukseen käytettävältä koiralta olisikin hyvä testata sen reagointi koviin ääniin. Voimakkaasta eroahdistuksesta kärsivää koira ei tule käyttää jalostukseen.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Rotu ei kuulu PEVISA-ohjelmaan.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

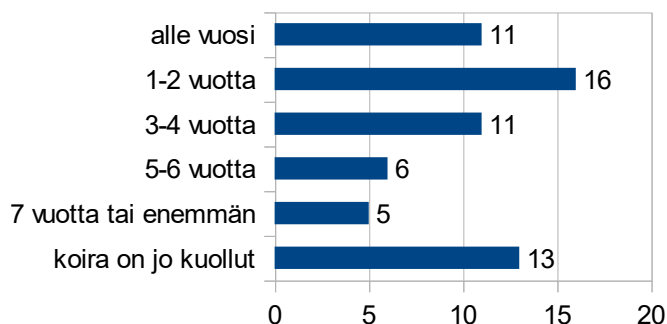
Baijerinvuoristovihikoirien määrä Suomessa on ollut vähäinen, joten kattavia selvityksiä rodun terveydentilasta ei ole vielä juurikaan tehty. Pääsääntöisesti uskotaan rodun olevan varsin terve. Tiedot rodussa esiintyvistä sairauksista ja vioista pohjautuvat Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmän, BVVK omistajille ja kasvattajille tehtyjen kyselyiden vastauksiin, Ruotsin, Tšekin ja Slovakian rotujärjestöjen sekä Iso-Britannian kennelliiton julkaisuissa oleviin tietoihin. Suomen Bassetkerhon terveyspankista löytyi tietoa vain yhdestä jo edesmenneestä rodun edustajasta.

Taulukko 14. Baijerinvuoristovihikoirien sairauksien esiintyvyys Ruotsissa vuonna 2022 ja Iso-Britanniassa vuonna 2024.

Sairaus	Ruotsi 2022 (110 vastauksia)		Iso-Britannia 2024 (72 vastauksia)	
	Koirien määrä		Koirien määrä	
Silmäsairaus	3	3%	4	6%
Ihosairaus	2	2%	5	7%
Korvatulehdus	6	5%	1	1%
Tassu ja kynsi ongelmat	7	6%		
Allergia	2	2%	2	3%
Ruoansulatuskanavan sairaus	9	8%	3	4%
Mahalaukun kiertymä	0	0%		
Ontuminen	3	3%	2	3%
Selkä/niska, spondyloosi, välilevytyrä	2	2%		
Syöpä	3	3%	6	8%
Kilpirauhasen sairaus	1	1%		
Hormonaalisia sairauksia			3	4%
Epilepsia	1	1%	11	15%
Munuaisvika	1	1%	1	1%
Lisäntymisongelma	2	2%	4	6%
Kivesvika	1	1%		
Purentavika	0	0%		
Häntävika	1	1%		
Jonkin muu sairaus	10	9%		
Hammassairaus			3	4%
Sydänsairaus			2	3%
Terve (ei mitään sairauksia)			6	8%

Vuonna 2022 Ruotsissa on kysytty 110 jäseneltä koirien ominaisuuksista. Vastauksien mukaan 95 % omistajista pitää koiraansa terveenä. Kuitenkin 6 (5 %) koirista on raportoitu syövän jatkuvaa tai kausittaista lääkitystä. Yli puolet koirista ovat joutuneet käymään eläinlääkärissä muiden, kun virallisten kuvausten ja rokotusten takia. Vuonna 2024 Iso-Britanniassa on kysytty 72 BVVK omistajilta koirien terveydestä. Näistä koirista 14 % oli käytetty jalostukseen. Vastauksien mukaan vain 6 koira (8 %) ei ole sairastellut elämän aikana. Koirien sairaudet ja oireet ovat lueteltu Taulukossa 14. Vastaavia tietoja ei ole saattavissa julkisesti muista maista ja BVVK terveys on muutenkin maailmanlaajuisesti tilastoitu huonosti.

Bassetkerhon vuonna 2024 tekemän terveystarkastukseen on tullut yhteensä 62 vastausta joista 49, koska elossa olevia koiria. Vuonna 2024 BVVK populaatio Suomessa koostui 91 yksilöstä joten, vastaukset edustavat 54 % koirista. 21 % kyselyssä vastatuista koirista on jo kuollut. 62 % kyselyn koirista ovat alle 4-vuotiaita. Populaation nuori ikä voi vaikuttaa joidenkin sairauksien esiintyvyyteen.

Kaavio 4. Baijerinvuoristovihkoirien ikäluokat 2024 terveystarkastuksen mukaan.

Suomalaisten koirien omistajista 75 % kertoi koiransa olleen aina terveitä ja hyvinvoivia ja 26 % ei ole kokenut merkittäviä sairauksia. Koirista 9 % omistajien mukaan on sairastanut paljon tai melko paljon joista 3 %:lla sairaudet ovat vaikuttaneet merkittävästi koiran hyvinvointiin ja elämänlaatuun. Viimeisen vuoden aikana on määrätty antibioottia 8 koiralle.

Luustotilastot

Lonkanivelen kasvuhäiriö eli "lonkkavika", (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana. Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutumisen on täydellistä ja yleensä kipukin helpottaa tässä iässä. Lonkanivelen kasvuhäiriö johtaa usein nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri genejä. Lonkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen. Lonkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteen ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja, kuten esimerkiksi lantion häpyluun lämpöluudutus, on myös olemassa. Kirurgisesti hoidettua koiraa ei saa käyttää jalostukseen ja se tulisi siirtää jalostuskieltoon. Suomessa käytetään FCI:n vahvistamaa kansainvälistä lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa: A – ei muutoksia, B – lähes normaali / rajatapaus, C – lievä dysplasia, D – kohtalainen (keskivaikea) dysplasia, E – vaikea dysplasia. (Lähde: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/lonkanivelen-kasvuhairio>).

Suomen BVVK:sta viimeisen 10 vuoden aikana on lausuttu 42 (44 %) lonkanivelten osalta. Tulokset vaihtelevat A ja E välissä. Tutkituista koirista 7 (17 %) on saanut A tuloksen, 17 (40 %) B tuloksen, 16 (38 %) C tuloksen. D ja E tuloksen saaneet yksittäiset koirat.

Ruotsissa lonkien osalta on tutkittu 408 koiraa vuoden 2000–2023 aikoina. Tulokset ovat A – 129 kpl (32 %), B – 153 kpl (37 %), C – 109 kpl (27 %), D – 15 kpl (4 %) ja E – 2 kpl (0,5 %). Tšekissä vuonna 2013–2023 tutkituista koirista 76–100 % ovat saaneet A tai B tuloksen. Muissa maissa ei ole julkista tietoa lonkien tilastoista ja Puolassa jopa luovutettiin kokonaan pakollisesta jalostuskoirien lonkkakuvauksesta.

Taulukko 15. Baijerinvuoristovihkoirien lonkaniveltilasto vuosina 2015–2024.

Vuosi	Rekisteröityjä	A	B	C	D	E	Yhteensä	%
2015	0	0	0	0	0	0	0	0
2016	4	0	1	1	0	0	2	50
2017	3	0	0	1	0	0	1	33
2018	12	0	0	4	1	0	5	42
2019	10	1	5	3	0	0	9	90
2020	2	2	0	0	0	0	2	100
2021	17	1	6	1	0	0	8	47
2022	14	2	3	5	0	0	10	71
2023	19	1	2	1	0	1	5	26
2024	15	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	96	7	17	16	1	1	42	44

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan sairaus, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi. Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä. Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4–7 kuukauden iässä. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat kasvuhäiriön seurauksena kehittyneestä nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös. Suomessa kyynärnivelnäkövien arviointi perustuu pääasiassa nivelrikon merkkeihin, mutta myös muut kasvuhäiriön viittaavat röntgenlöydökset huomioidaan. Suomessa arvostelussa käytetään IEWG:n (International Elbow Working Group) esittämää kansainvälistä kyynärniveldysplasian arvosteluasteikkoa: 0 – ei muutoksia, 1 – lievät muutokset, 2 – kohtalaiset muutokset, 3 – voimakkaat muutokset. (Lähde: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/kyynarnivelen-kasvuhairiot>).

Suomen BVVK:sta viime 10 vuoden aikana on tutkittu 41 koiraa (43 %) kyynärnivelin osalta. Tutkittu koirista 39 (95 %) on saanut 0 tuloksen, eli ei muutoksia kyynärnivelistä.

Vuosi	Rekisteröityjä	0	1	2	3	Yhteensä	%
2015	0	0	0	0	0	0	0
2016	4	2	0	0	0	2	50
2017	3	1	0	0	0	1	33
2018	12	3	1	0	0	4	33
2019	10	9	0	0	0	9	90
2020	2	2	0	0	0	2	100
2021	17	7	1	0	0	8	47
2022	14	10	0	0	0	10	71
2023	19	5	0	0	0	5	26
2024	15	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	96	39	2	0	0	41	43

Spondylosis deformans eli spondyloosi on selkärangan rappeumasairaus, jossa selkänikamien rajoille muodostuu luupiikkejä ja/tai -siltoja. Spondyloosia kehittyy usein normaalistikin ikääntymisen myötä, mutta joskus rappeumaa todetaan jo nuorilla koirilla. Spondyloosi on etenevä sairaus, joten puhdas selkä tai vain lievät muutokset vanhemmalla koiralla on jalostuksellisesti erittäin merkittävä löydös. Spondyloosia pidettiin pitkään koiralle merkityksettömänä oireettomana ikääntymismuutoksena. On kuitenkin havaittu, että selkärankaan muodostuneet luupiikit ja silloittumat voivat aiheuttaa koiralle vaihtelevanasteisia oireita kuten jäykkyyttä, ontumista, epämääräisiä selkäkipuja ja hyppäämishaluttomuutta. Spondyloosi voi painaa hermojuuria ja aiheuttaa koiralle rajujakin oireita, kuten virtsan ja ulosteen pidätyskyvyttömyyttä tai halvausoireita. Spondyloosia sairastavien koirien oireilu vaihtelee voimakkaasti yksilöittäin. Sairauden periytymismekanismia ei tarkkaan tiedetä, joten voidaan noudattaa yleistä vastaavanlaisten sairauksien jalostuksesta annettua suositusta: käytettäessä spondyloosia sairastavaa koira pyritään etsimään sille partneri, joka on spondyloosivapaa (SPO) tai jolla on vain lieviä muutoksia. On tärkeää muistaa, että selkänikamissa voi olla paljon muitakin sairauksia kuin spondyloosi, joten spondyloosipuhdas (SPO) selkä ei aina ole sama kuin terve selkä. Välimuotoiset nikamat erityisesti lannerangan lopun ja ristiselän välissä (L7–S) ovat melko yleisiä ja altistavat ristiselän kivuille tai toimintahäiriöille usein jopa enemmän kuin spondyloosi. Välimuotoinen lanne-ristinikama (lumbosacral transitional vertebra, LTV) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismia ei tunneta. LTV altistaa lanne-ristiluulitosalueen varhaiselle rappeutumiselle, minkä seurauksia voivat olla takaselän kivut ja pahimmassa tapauksessa takajalkojen halvausoireet. Hoitona käytetään lepoa ja kipulääkkeitä ja vakavimmissa tapauksissa leikkaushoitoa. Kotikoirina sairastuneet koirat pärjäävät usein melko hyvin, mutta ennuste paluusta harrastus- tai työkoiraksi on epävarma. Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta suosittelee jättämään oireilevat koirat pois jalostuksesta. Kaikkia oireettomia koiria voi käyttää, mutta LTV1–LTV4 -tuloksen saaneet koirat suositellaan yhdistämään vain LTV0-koirien kanssa. Tällaisten yhdistelmien jälkeläisiä suositellaan kuvattavaksi, jotta LTV-muutosten periytymisestä ja merkityksestä saadaan lisää tietoa. Myös selkärangan nikamien epämuodostumia (vertebral anomaly, VA) esiintyy useilla koiraroduilla. Kipuja tai neurologisia ongelmia esiintyy, jos epämuodostuneet nikamat painavat selkäydintä. Tällainen selkä on myös normaalia alttiimpi tapaturmille. Arvostelussa käytetty asteikko: VA0 – normaali, VA1 – lievä, VA2 – selkeä, VA3 – keskivaikea, VA4 – vaikea (Lähde: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/perinnolliset-selkamuutokset>).

Vuonna 2015–2024 rekisteröidyistä koirista 21 (22 %) on saanut virallisen selkälausunnon, joista 20 oli nikamien epämuotoisuuden osalta lausuttu VA0 sekä lanne-ristinikaman osalta lausuttu 12 kertaa LTV1 ja 7 kertaa LTV0. Spondyloosia on tutkittu 11 koiralta (11 %) ja kaikki lausutut olivat SPO, eli puhtaita.

Taulukko 17. Baijerinvuoristovihikoirien spondyloositilasto vuosina 2015–2024.

Vuosi	Rekisteröityjä	0	1	2	3	4	Yhteensä	%
2015	0	0	0	0	0	0	0	0
2016	4	1	0	0	0	0	1	25
2017	3	1	0	0	0	0	1	33
2018	12	3	0	0	0	0	3	25
2019	10	2	0	0	0	0	2	20
2020	2	1	0	0	0	0	1	50
2021	17	0	0	0	0	0	0	0
2022	14	3	0	0	0	0	3	21
2023	19	0	0	0	0	0	0	0
2024	15	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	96	11	0	0	0	0	11	11

Osteokondroosi (OC) on kasvuhäiriö, jossa ruston alainen luutuminen epäonnistuu ja tämä aiheuttaa kyseiseen kohtaan rustovaurion. Osteochondrosis dissecans (OCD) on tila, jossa irronnut rustopala havaitaan esimerkiksi röntgenkuvasta tai täyhystyksessä. Osteokondroosi on koirilla yleisintä olkanivelessä, mutta se voi esiintyä melkein missä nivelessä tahansa. Osteokondroosin oireena on yleensä epämääräinen ontuma ennen vuoden ikää. Ontumaa voi olla vaikea huomata, etenkin jos se on lievä tai molemmissa jaloissa. Jotkut koirat alkavat oireilla vasta aikuisiässä. Lievä olkanivelen osteokondroosi on usein oireeton. Röntgenkuvissa osteokondroosi näkyy röntgenharvana kuoppana tai tasaantumana, jonka alla luun tiiviys on yleensä paikallisesti lisääntynyt. Olkanivelen osteokondroosin hoito suunnitellaan yksilöllisesti riipuen koiran koosta, oireiden vakavuudesta ja oireiden alkamisestä. Osteokondroosi on monigeeninen perinnöllinen sairaus, jonka puhkeamiseen vaikuttaa geenien lisäksi monia tekijöitä (nopea kasvu, liiallinen ruokinta ja ylipaino, fyysinen trauma, verenkiertohäiriö ja hormonaaliset tekijät). Koiraa, jolla on todettu osteokondroosi missä nivelessä tahansa, ei tule käyttää jalostukseen. (Lähde: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/koiran-terveystutkimukset/olkanivelen-oc>).

Vuosien 2015–2024 aikana olkanivelen osteokondroosia on tutkittu 10 rodunedustajalta (10 %) ja kaikki koirat todettiin terveiksi.

Patellaluksaation osalta on tutkittu vain 3 koiraa (2 % rekisteröintimäärästä; vuonna 2010, 2013 ja 2023). Kaikki tulokset olivat 0/0, eikä ole merkintää polvioperoiduista koirista.

Omistajien vastauksien mukaan viidellä koiralla on ollut ontumajaksoja tai muita liikuntavaikeuksia. Kahdella koiralla ontuminen esiintyi vain kasvujaksolla. Kolmella koiralla ontuminen on ollut pitkäkestoista ja/tai toistuvaa ja sen takia on hakeuduttu eläinlääkärin hoitoon. Tuki- ja liikuntaelinsairauksia diagnosoitiin 7 koiralla (11,3, %) joista 3 (43 %) koiralle oli aiheutunut pysyvää haittaa kuten kipua. Myös liikkuminen oli ollut vaikeaa ja koiran elämänlaatu oli heikentynyt. Kahdella koiralla oireet olivat ohimeneviä, mutta pitkäkestoisia ja kahdella koiralla ne oli pysyneet lieväoireisina hoidon tai lääkityksen avulla. Yli puolet koirista saivat ensimmäiset oireet vasta yli 7-vuotiaana. Kahdella koiralla (3,1 %) todettu välilevytyrä selässä, ns. ”mäyräkoirahalvaus”.

	Kaikki kyselyyn vastaneita (62 kpl)		Vuoden 2024 populaation koirat (49 kpl)	
	Koirien määrä	Oireiden esiintyvyys	Koirien määrä	Oireiden esiintyvyys
Ihon ongelmia tai sairauksia	8 koiraa (12,9 %)		7 koiraa (14,3%)	
Toistuva tai jatkuva ihon kutina, hilseily tai punoitus ilman selvää syytä	2	3,2%	2	4,1%
Toistuva tai jatkuva tassujen kutina, nuoleminen, punoitus tai tulehdus, "furunkuloosi"	1	1,6%	1	2,0%
Toistuvia tai kroonisia ulkokorvan tulehduksia	3	4,8%	3	6,1%
Todettu demodikoosi, "sikaripunkki"	1	1,6%	0	0,0%
Todettu hiivatulehdus, sienen aiheuttama ihosairaus (<i>Malassezia dermatitis</i>)	2	3,2%	2	4,1%
Jokin muu syy	1	1,6%	1	2,0%
Silmien tai silmäluomien ongelmia	3 koiraa (4,8 %)		3 koiraa (6,1 %)	
Alle 2 vuoden ikäisenä toistuvia tai kroonisia silmätulehduksia (<i>Uveitis</i>)	1	1,6%	1	2,0%
Oireita aiheuttavia ylimääräisiä tai virheellisesti asettuneita silmäripsiä	1	1,6%	1	2,0%
Jokin muu syy	1	1,6%	1	2,0%
Suun, hampaiden tai nielun ongelmia	6 koiraa (9,7 %)		3 koiraa (6,1 %)	
Maitokulmahampaita jouduttu poistamaan pentuna	1	1,6%	0	0,0%
Todettu pysyviä ylimääräisiä hampaita	2	3,2%	2	4,1%
Hammaskiveä joudutaan poistamaan säännöllisesti yli 5 vuoden iässä	1	1,6%	0	0,0%
Todettu hampaan kiinnityskudoksen tulehdus (<i>Parodontiitti</i>) yli 5 vuotiaana	1	1,6%	1	2,0%
Jokin muu syy	2	3,2%	1	2,0%
Ruoansulatuskanavan ongelmia tai sairauksia	5 koiraa (8,1 %)		3 koiraa (6,1 %)	
Jatkuvaa tai toistuvaa herkkämahaisuutta, oksentelee tai ripuloi usein	3	4,8%	2	4,1%
Toistuvaa tai jatkuvaa kortisonilääkitystä vaativa sairaus	1	1,6%	0	0,0%
Toistuvaa tai jatkuvaa närästystä	1	1,6%	1	2,0%
Jokin muu syy	1	1,6%	0	0,0%
Ontumaa tai liikuntavaikeuksia	5 koiraa (8,1 %)		2 koiraa (4,1 %)	
Koiralla on ollut ontumajaksoja kasvuaikana	2	3,2%	2	4,1%
Koiralla on ollut ontumajaksoja tai liikuntavaikeuksia, jotka ovat olleet pitkäkestoisia ja/tai toistuvia ja joiden takia on hakeuduttu eläinlääkärin hoitoon.	3	4,8%	0	0,0%
Tuki- ja liikuntaelinsairaus	7 koiraa (11,3 %)		1 koiraa (2,0 %)	
Spondyloosi, selkänikamien luusilloittuma (oireileva)	1	1,6%	1	2,0%
Lonkkanivelen kasvuhäiriö, lonkkaniveldysplasia, HD	1	1,6%	0	0,0%
Irtopala nivelessä, osteokondroosi, OCD (oireileva)	1	1,6%	0	0,0%
Selän välilevytyrä, "mäyräkoirahalvaus"	2	3,2%	0	0,0%
Nivelrikko	1	1,6%	0	0,0%
Jokin muu oireita aiheuttava tuki- ja liikuntaelinsairaus	2	3,2%	0	0,0%
Sydämen tai verenkierron sairauksia	0 koiraa (0,0 %)		0 koiraa (0,0 %)	
Hengityselimistön ongelmia tai sairauksia	3 koiraa (4,8 %)		2 koiraa (4,1 %)	
Hengitystiet vaikuttavat ahtailta, hengitys tuhisee levossa	3	4,8%	2	4,1%
Virtsateiden tai lisääntymiselinten sairauksia	4 koiraa (6,4 %)		4 koiraa (8,1 %)	
Haitallisen voimakkaita valeraskausoireita	2	3,2%	1	2,0%
Kohtutulehdus: märkäkohtu, endometriitti, pyometra	2	3,2%	2	4,1%
Virtsankarkailua	1	1,6%	1	2,0%
Hermostollisia sairauksia	3 koiraa (4,8 %)		2 koiraa (4,1 %)	
Muu epilepsian tapainen kouristelutaipumus, poissaoloaika tai tärinäkohtauksia	2	3,2%	2	4,1%
Epilepsia	1	1,6%	0	0,0%
Sisäelinten sairauksia	3 koiraa (4,8 %)		0 koiraa (0,0 %)	
Munuaisten vajaatoiminta, "munuaisvika"	2	3,2%	0	0,0%
Jokin muu syy	2	3,2%	0	0,0%
Hormonaalisia sairauksia	1 koiraa (1,6 %)		0 koiraa (0,0 %)	
Kilpirauhasen vajaatoiminta, hypotyreoosi	1	1,6%	0	0,0%
Immuunijärjestelmän sairauksia	0 koiraa (0,0 %)		0 koiraa (0,0 %)	
Kasvainsairauksia	3 koiraa (4,8 %)		0 koiraa (0,0 %)	
Perna- tai maksakasvain	1	1,6%	0	0,0%
Pahan laatuinen	1	1,6%	0	0,0%
Jonkin muu	1	1,6%	0	0,0%

Epilepsia

Idiopaattinen (sisäsyntyinen) epilepsia periytyy todennäköisesti useamman geenin säätelemänä. Epilepsia-kohtaukset ilmaantuvat tyypillisesti nuorena, koiran ollessa alle 3-vuotias. Oireet ovat usein rajuja, eikä lääkitys aina tehoa. Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus. Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuissaan tai tajuton. Jos koko koira kouristelee, puhutaan yleistyneestä kohtauksesta. Kohtaus voi esiintyä myös paikallisena, jolloin vain yksi lihasryhmä, esimerkiksi koiran raaja tai raajat kouristelevat. Paikallisalkuinen kohtaus voi laajeta yleistyneeksi kohtaukseksi. Kohtauksen luonne riippuu purkauksen lähtöpaikasta aivoissa ja sen leviämisestä. Epilepsia diagnosoidaan sulkemalla pois muut kouristuksia aiheuttavat sairaudet veri- ja virtsakokeilla sekä neurologisilla tutkimuksilla. Jos koiran kohtauksille ei löydetä muuta syytä (esimerkiksi aineenvaihdunnan sairaus tai muu aivojen sairaus), diagnoosina on epilepsia. Epilepsiaa ei voi parantaa, mutta sitä pyritään lievittämään lääkityksellä, joka jatkuu yleensä koko koiran eliniän. Eläinlääkäri tekee päätöksen lääkityksen aloittamisesta koiran epilepsia-kohtausten esiintymistiheyden ja niiden luonteen pohjalta. Osa koirista ei tarvitse lääkitystä, osalla lääkitys poistaa kohtaukset kokonaan, osa saa kohtauksia harvakseltaan ja ne ovat mahdollisesti lievempiä ja lyhempiä kuin ennen lääkitystä. Osalla rajuja kohtauksia tulee lääkityksestä huolimatta. Epilepsian esiintyvyys kasvaa sukusiitosasteen myötä. Lisäksi epilepsia esiintyy useammin uroksilla kuin nartuilla, johtuen todennäköisesti hormonien vaikutuksesta. Epilepsia on merkittävä jalostuksessa huomioitava sairaus. Suomen Kennelliiton ohjeen mukaan epilepsiaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen, samaa yhdistelmää ei tule uusina eikä sellaisia riskilinjoja tule yhdistää, joiden tiedetään tuottaneen epilepsiaan sairastuneita jälkeläisiä. Suomen Bassetkerhon jalostustoimikunta on suositellut epilepsiaan sairastuneen koiran vanhempien ja täyssisarusten poistamista jalostuskäytöstä, koska sen periytymismallia ei tunneta. Kyselyyn saatujen vastausten perusteella 3 (4,8 %) BVVK:sta on todettu hermostollisia sairauksia. Epilepsiaa oli todettu 1 koiralla (1,6 %) ja muita epilepsian tapaisia kouristelukohtauksia, poissaolokohtauksia tai tärinäkohtauksia 2 koiralla (3,1 %). Epilepsian sairastunut koira oli iältään 5–6-vuotias. Muuhun epilepsian tapaiseen sairastaneet koirat olivat 1–2-vuotiaita sairastumisen hetkellä.

Kun tarkastellaan Iso-Britanniassa terveystutkimuksen vastauksia, omistajat raportoivat 11 tapausta ja Ruotsin kyselyn mukaan epilepsiaa esiintyi 1 koiralla. Vuonna 2023 Slovakiassa rotukerholle on raportoitu 1 vahvistettu epilepsian tapaus. Muiden maiden tapauksia nähdään silloin tällöin sosiaalisessa mediassa, mutta ne jäävät ilman virallista vahvistusta. Saksassa epilepsiariskin vähentämiseksi tehtiin vuonna 2006 rodulle genotyyppitodennäköisyyslaskenta osana jalostusarvon arviointiohjelmaa. Sen jälkeen on tehty vain parituksia, joiden riskitekijä on alle 2,5 %. Slovakiassa sairastavat yksilöt rekisteröidään erikseen, ilman jalostusoikeuden mahdollisuutta. Vanhemmat, joiden pennuilla on epilepsia suljetaan pois jalostuksesta. Jos koiralla on todettu epilepsia, sen sisarukset saavat jalostusoikeudet vasta täytettyään 5 vuotta kun on todettu, että mitään epileptisiä oireita ei on ilmennyt. Muuten molemmille sukupuolille jalostusoikeudet myönnetään vasta 3-vuotiaana.

Silmäsairaudet

Suomen Bassetkerhon jalostusohjeen mukaan jalostukseen käytettävälle BVVK:lle suositellaan silmien tutkimusta. Silmäsairauksien merkityksellisyys koiran elämänlaadun ja näkökyvyn kannalta vaihtelee vähäisestä koiran hyvinvointia merkittävästi haittaavaan ongelmaan.

Ylimääräiset ripset

Ylimääräisten ripsien (distichiasis ja ektooppinen cilija) karvatuppi sijaitsee luomirauhasessa tai sen vieressä. Distichiasiksessa, joka on näistä lievempi, karva kasvaa ulos luomen vapaasta reunasta. Oireet riippuvat karvan paksuudesta ja kasvusuunnasta. Ohuet, ulospäin suuntautuvat karvat aiheuttavat tuskin lainkaan oireita, paksummat ja silmän pintaan osuvat karvat sitä vastoin voivat aiheuttaa eriasteisia ärsytysoireita: lievää vuotamista ja räpyttelyä tai voimakkaampia kipuoireita ja jopa sarveiskalvovaurioita. Ripsiä voi irrota ja kasvaa takaisin karvan vaihtumisen yhteydessä. Ektooppinen

cilia kasvaa luomen sisäpinnan sidekalvon läpi ja aiheuttaa lähes aina voimakkaat kipuoireet (siristys, hankaaminen ja vetistys) ja sarveiskalvovaurioita. Hoitona on tarvittaessa ripsien nyppiminen (ripset kasvavat takaisin) tai karvatuppien tuhoaminen joko polttamalla tai jäädyttämällä (distichiasis) tai ripsen ja karvatupen poistaminen kirurgisesti (ektooppinen cilia). Ylimääräisten ripsien merkitys koiralle on usein melko vähäinen, jolloin koiria voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen, mutta mieluiten terveen kumppanin kanssa. Vakavia tapauksia (ektooppinen cilia ja selkeitä oireita aiheuttavat distichiat) ei kuitenkaan pidä käyttää jalostukseen.

Terveyskyselyn perustella yhdellä koiralla (1,6 %) on todettu oireita aiheuttavia ylimääräisiä tai virheellisesti asettuneita silmäripsiä. Samalla koiralla on todettu häntämutka ja omistaja kuvaili koiran arvaamattomaksi, araksi ja pelokkaaksi. Koiralla on ollut myös virtsakarkailua ja epilepsian tapaista kouristelutaipumusta, poissaolokohtauksia tai tärinäkohtauksia. Koiran jalostuskäytöstä ei ole tietoa.

Cherry eye eli kirsikkasilmä

Kolmannen silmäluomen eli vilkkuluomen tyvessä sijaitsevan kyynelrauhasen ”esiin pullahdus” on usein nuorilla koirilla (3 kk–1v) esiintyvä perinnölliseksi oletettu silmänsairaus. Rauhasen tyven sidekudoksen heikkous mahdollistane rauhasen esiintulon. Esille tultuaan rauhanen usein ärtyy ja muuttuu entistä turpeammaksi ja punaisemmaksi, muistuttaen tällöin kirsikkaa. Hoitona on esiin pullahtaneen rauhasen mikrokirurginen ”paikalleen taskutus”. Tällöin sen toiminta (kyynelen erityys) jatkuu normaalisti. ”Pullahtanutta” rauhasta ei tule poistaa, sillä se altistaa potilaan myöhemmin kuivasilmäisyydelle. Cherry eye -diagnoosin saanutta koiraa voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen terveen parituskumppanin kanssa.

Omistajien terveyskyselyn mukaan ei todettu kirsikkasilmän sairastumisia, mutta yksi kasvattaja mainitsi oman koiran sairastumisesta. Sosiaalisen median keskustelujen perustella (kansainväliset BVVK ryhmät) kirsikkasilmä ei ole harvinainen rodussa. Viime tutkimusten mukana tämä on perinnöllinen silmävika joka osittain liittyy retrogeenivirheeseen ja joka on samassa geenissä kondrodystrofian kanssa. (Lähde: Freyer et al., 2024).

Suomessa baijerinvuoristovihikoirilla silmiä on tutkittu virallisesti vuodesta 2000 lähtien vain 2 kertaa (2012 vuonna 1 koira ja 2024 vuonna 1 koira) ja molemmissa tapauksissa perinnöllisiä silmänsairauksia ei todettu. Terveyskyselyn perustella silmien osalta yhdellä koiralla alle 2 vuoden ikäisenä oli toistuvia tai kroonisia silmätulehduksia (*Uveitis*). Yhdellä koiralla ylimääräisiä tai virheellisesti asettuneita silmäripsiä ja yhdellä joku muu luokittelematon silmänsairaus. Yhteensä silmäongelmia esiintyi 5 % vastanneista. Sosiaalisen median keskustelujen perustella (kansainväliset BVVK ryhmät) jonkun verran silmäongelmia esiintyy rodussa maanlaajuisesti, mutta tarkempia tilastoja ei ole saatavilla. Eläinlääkärillä todettu glaukooma tapauksista jotka ovat raportoineet BVVK omistajat Puolassa. Muutamassa tapauksissa jouduttiin poistamaan useimmiten koiran toinen tai molemmat silmät. Glaukooma eli silmänpainetauti on yksi yleisimmistä koirilla esiintyvistä silmänsairauksista. Primaarinen eli perinnöllinen glaukooma kahteen eri tyyppiin: avokulmaglaukoomaan (POAG) ja sulkukulmaglaukoomaan (PCAG). Huomioitaessa kaikki koirarodut, sulkukulmaglaukooma on yleisempi. Avokulmaglaukooma on harvinaisempi ja sitä esiintyy tietyissä roduissa, sitä aiheuttavia geenivirheitä on tunnistettu ja niihin on kehitetty geenitestejä. BVVK:den kohdalla periytymistapaa ei tunneta, mutta oletetaan sairauden kulkevan suvussa. Seuraavassa jalostusohjeessa voidaan pohtia tarkempia suosituksia silmätutkimuksille (gonioskopia, geenitestit).

Vuonna 2023 pidetyssä ISHV HS:n ja BGS:n jalostusjohtajien kokouksessa Sveitsin jalostustoimikunnan johtaja ilmoitti glaukooman (PCAG) tapakusesta, jossa koira menetti näkönsä. Varotoimenpiteenä sveitsiläinen rotun kerho vaatii jalostuskoirien pakollisia silmätutkimuksia. (Lähde: <https://www.schweishundeclub.it/wp-content/uploads/2023/03/VERBALE-DALLEVAMENTO.pdf>).

Ruoka-aineallergiat ja atopia

Erilaiset allergiasairaudet ovat yleistymässä kaikilla koiraroduilla. Näistä Suomessa yleisin on atopia, joka on geneettisestä alttiudesta aiheutuva kutiseva ja tulehduksellinen allerginen ihosairaus. Perinnöllisyyden lisäksi sille on olemassa useita altistavia tekijöitä ja monella ulkoiset allergeenit (huone- ja varastopölypunkit, homeet, eläinten hilseet, siitepöly, jne) toimivat laukaisevana tekijänä oireiden alkamiselle. Oireet alkavat suurimmalla osalla 6 kk–3 v iässä. Kaiken kaikkiaan joka kymmenennen koiran arvioidaan olevan allerginen ja allergisista koirista 2–30 % olisi ruoka-aineallergia. Iho-oireita saavista koirista 10 % arvioidaan olevan ruoka-aineallergikkoja. Ensijaisia atopian oireita ovat kutina ja ihon punoitus. Turkki voi olla hilseilevä, huonokuntoinen, ohut ja paikoitellen kalju. Kutinasta johtuen koira raapii ihoaan ja ajan kuluessa jatkuva/toistuva raapiminen saa ihon tummumaan ja paksunemaan. Raapiminen rikkoo ihon pintaa aiheuttaen siihen samalla vaurioita, joihin syntyy herkästi bakteeri- ja hiivataulehduksia. Tyypillisesti oireita esiintyy korvien, huulien, silmien, leuan, tassujen, jalkojen ja nivusten alueella. Toistuvat iho- ja/tai korvatulehdukset voivat olla merkki atopiasta. Erityisesti atopian alkuvaiheessa oireet voivat olla kausittaisia ja tulla esiin tiettyinä vuodenaikoina. Esimerkiksi siitepöly voi saada koiran oireilemaan ja kosteus tai märkyys voi pahentaa oireita. Atopiaan sairastuneen koiran oireet voivat olla myös jatkuvia ja niiden vakavuusaste voi muuttua iän mukana. Atopia diagnosoidaan sulkemalla pois muut vaihtoehdot, kuten ruoka-aineallergia (eliminaatiodieetti), loissairaudet ja aineenvaihduntasairaudet. Lisäksi arvioidaan ovatko oireet ja taudinkulku tyypilliset atopialle. Allergiatestiä voidaan käyttää tukemaan allergiadiagnoosia, mutta testissä terveellään koiralla voi olla positiivisia tuloksia. Testeistä on kuitenkin apua, kun valitaan allergeenejä siedätyshoitoa varten. Atopia ja allergia ovat elinikäisiä vaivoja, ja sen vuoksi myös niiden hoito on elinikäistä. Lähes poikkeuksetta kaikille koirille löytyy hoito, jolla sen vointi pysyy hyvänä. Hoito voi vaihdella eri vuodenaikoina ja oireiden vakavuusasteen muutosten mukaan. Eri hoitomuotojen yhdistelmät ovat osoittautuneet useilla koirilla toimivimmaksi ratkaisuksi. Hoitona voidaan käyttää allergeenien välttämistä, siedätyshoitoa ja lääkkeellistä hoitoa. Vakavammat allergiat voivat haitata merkittävästi koiran elämänlaatua. Allergia-alttiuden monitekijäisestä periytyvyysmallista johtuen sen poistaminen jalostuskannasta voi olla vaikeaa. Allergia- ja atopiataipumus on voimakkaasti periytyvää, joten oireilevaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen. (Lähde: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/koiran-atopia>).

Baijerinvuoristovihikoirien omistajilta vuonna 2024 saatujen vastausten mukaan kahdeksalla (12,9 %) koirista on havaittu ihon ongelmia tai sairauksia (korvat ja tassut mukaan lukien). Oireita on lueteltu Taulukossa 18. Neljällä (50 %) koiralla oireilu on ollut voimakkaampaa tai yleisempää tiettyyn vuodenaikaan. Yhdellä koiralla se on liittynyt kiimankiertoon (12,5 %) ja yhdellä selvästi ruokavalioon (12,5 %). Puolella koirista iho-ongelmat alkoivat ensimmäisen kerran alle vuoden iässä, muilla 1–4 vuoden iässä. Oireet hoidettiin 71 % erityisruokavaliolla ja 57 % allergia- tai atopialääkityksillä. Yksi koira (14 %) on saanut toistuvia tai pitkiä antibioottilääkityksiä.

Viidellä koiralla (8 %) on todettu ruoansulatuskanavan ongelmia tai sairauksia. Kolmessa tapauksista oireina on ollut jatkuvaa tai toistuvaa herkkämahaisuutta, oksentelua tai ripulia. Yhdellä koiralla esiintyi närästystä. Yhden koiran osalta on todettu kortisonilääkitystä vaativa ruoansulatuskanavan sairaus ja kahdella koirista oli muuta oireilua. Ruoansulatuskanavan ongelmat ilmenivät kaikilla kyselyn koirilla kahteen ikävuoteen mennessä.

Ruotsissa vuonna 2022 ja Iso-Britanniassa vuonna 2024 tehtyjen kyselyjen perusteella n. 2–3 % koirista sairastaa allergiaa tai atopiaa. Ruoansulatuskanavan oireita ovat saaneet 4–8 % koirista ja ihosairauksia esiintyi 2–7 %:lla koirista.

Korvatulehdukset

Koiran korvatulehdus on yksi yleisimmistä koirilla esiintyvistä sairauksista. Tämä johtuu osaltaan koiran korvan rakenteesta. Koiran korvakäytävä on L-kirjaimen muotoinen ja ”mutkan taakse” kertyy helposti likaa ja kosteutta. Riippuvat korvat, kuten BVVK:lla voivat altistaa korvatulehdukselle, sillä tällöin ilman

kiertäminen korvassa estyy tai vaikeutuu ja olosuhteet (kosteus ja lämpö) muuttuvat bakteereiden ja hiivan kasvulle otollisiksi.

Korvatulehduksen voi aiheuttaa hiiva, bakteerit, vierasesine (esimerkiksi heinäsiemen) ja korvapunkki. Myös koiran omat karvat voivat kasvaa tukkimaan ja ärsyttämään korvakäytävää. Omistajilta saadun tiedon mukaan korvatulehduksia esiintyi kaiken kaikkiaan kolmella (4,8 %) koiralla. Yhdellä koirista on ollut myös muita oireita kuten ihon kutinaa, tassujen nuolemista tai hilseilyä ilman selvää syytä. Kahdella muilla näistä koirista ei ollut muita tulehduksia, mutta omistajien mukaan ne ovat käyttäytyneet silloin pelokkaasti. Ruotsissa ja Iso-Britanniassa korvatulehduksen esiintyvyys on 1–5 % terveystarkastukseen vastanneiden kesken.

Korvatulehduksia voi ehkäistä tarkastamalla koiran korvat säännöllisesti ja puhdistamalla ne tarpeen mukaan tähän tarkoitettuilla liuoksilla. Vanupuikkoa ei tule käyttää, sillä sitä käyttämällä lika työntyy syvemmälle korvakäytävään. Toistuvat/krooniset korvatulehdukset voivat olla merkki allergiasta tai atopiasta. Tällaisessa tapauksessa koiraa ei tule käyttää jalostukseen.

Kilpirauhasen vajaatoiminta eli hypotyreoosi

Kilpirauhasen vajaatoiminta (hypotyreoosi) johtuu liian alhaisesta kiertävien kilpirauhashormonien määrästä. Kilpirauhasen vajaatoiminta on koirien yleisin sisäeritys sairaus. Sairauden esiintyvyys on 0,2–0,4 % kaikista koirista, mutta joissakin roduissa esiintyminen on huomattavasti yleisempää. Kilpirauhasen vajaatoiminta on autoimmuunisairaus, jolla on geneettistä taustaa. Kilpirauhasen vajaatoimintaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Kilpirauhasen vajaatoimintaa poteva koira on tyyppillisesti kooltaan keskikokoinen tai suuri ja iältään keski-ikäinen (4–11-vuotias). Kliiniset oireet kehittyvät, kun noin 75 % kilpirauhaskudoksesta on tuhoutunut, joten sairaus on voinut olla olemassa kuukausia tai vuosia ennen oireiden puhkeamista. Riskirodun yksilöt voivat sairastua muita nuorempina, mutta vajaatoiminta on harvinainen alle kahden vuoden ikäisillä koirilla. Kilpirauhashormonia tarvitaan kaikkialla elimistössä aineenvaihdunnan ylläpitämiseen. Siksi vajaatoiminnan oireet ovat moninaiset. Aineenvaihdunnan hidastumiseen liittyvät oireet, kuten uneliaisuus, lihavuus ja liikunnan tarpeen aleneminen, ovat näistä yleisimmät. Lähes yhtä paljon esiintyy iho-oireita, kuten karvapeitteen ohenemista, kaljuutta ja huonokuntoisuutta sekä ihon tummumista, seborreaa ja pinnallisia ihotulehduksia. Edellä mainittuja harvemmin esiintyy hermostollisia, silmiin, sydämen toimintaan, käyttäytymiseen, lisääntymiseen tai ruuansulatuskanavan toimintaan liittyviä oireita. Kyselyyn saatujen vastausten perusteella 98 % BVVK:sta ei ollut hormonaalisia sairauksia. Kilpirauhasen vajaatoimintaa oli todettu 1 koiralla (1,6 %) ja se oli ollut iältään 5–6-vuotiaita kun hypotyreoosi oli todettu.

Erilaiset kasvainsairaudet ja syöpä

Kasvainsairaudet ovat nykykoirilla varsin yleisiä ja arvioiden mukaan lähes 50 % yli kymmenenvuotiaista koirista menehtyy syöpään tai kasvainsairauksiin. Monesti kasvainlöydös löytyy sivulöydöksenä peruseläinlääkärikäynnin yhteydessä ja ne ovatkin monesti oireettomia. Yleisimpiä ovat ihon ja ihonalaiskudoksen kasvaimet, maitorauhaskasvaimet ja imusolmukesyöpä eli lymfooma. Lisäksi koirilla esiintyy kasvaimia suussa ja pernan hemangiosarkoomaa. Myös luusyöpää on havaittu joillakin roduilla. Kasvainsairaudet ovat kroonisia ja niitä voidaan hoitaa ja jossakin tapauksissa jopa parantaa. Koiraa, jolla on todettu kasvainsairaus ei yleisesti ottaen suositella käytettävän jalostukseen. (Lähde: <https://koirakissaklinikka.fi/koira-artikkelit/koiran-kasvainsairaudet>)

Kyselyyn vastanneista kasvainsairauksia on löydetty kolmella koiralla ja 95 % BVVK:sta ei ole todettu kasvainsairauksia tai syöpää. Perna- ja maksakasvaimia oli todettu 1,6 % (1 kpl) ja pahanlaatuisia kasvaimia 1,6 % (1 kpl). Kaikkien kolmen koirien kasvaimet oli todettu niiden ollessa 8 vuotta tai vanhempia.

Syöpä ja kasvainsairaudet ovat toiseksi yleisin lopetuksen syy rodussa jalostustietojärjestelmän tilastoissa. Koirat ovat olleet kuollessaan noin 12-vuoden ikäisiä.

Kivespuutos

Rodussa esiintyy säännöllisesti kivespuutoksia, mutta mitään tilastollisia lukumääriä ei ole olemassa. Terveyskesyksissä kävi ilmi, että kahdella uroksella kives ei ollut laskeutunut kivespussiin 6 kk mennessä.

Suu ja hampaat

Terveyskyselyn mukaan suun ja hampaiden osalta maitokulmahampaita on jouduttu poistamaan pentuna yhdeltä koiralta. Kahdella koiralla on ollut todettu pysyviä ylimääräisiä hampaita josta toisella koiralla todettu myös hampaan kiinnityskudoksen tulehdus (*Parodontiitti*) yli 5-vuotiaana. Yhdeltä koiralta hammaskiveä joudutaan poistamaan säännöllisesti yli 5 vuoden iässä.

Muut sairaudet

Terveyskyselyn perustella ei ole todettu sydämen tai verenkierron-, eikä immuunijärjestelmän sairauksia. Virallisia sydäntutkimuksia ei ole tehty lainkaan vuosina 2015–2024. Omistajat raportoivat hengityselimistön ongelmista tai sairauksista (lähinnä hengitystiet vaikuttavat ahtailta, hengitys tuhisee levossa) kolmella koiralla ja kahdella niistä oireilu alkoi jo alle 2-vuotiana. Yhden koiran oireilu alkoi vasta aikuisena, 5–6-vuotiana.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Jalostustietojärjestelmästä saatavan datan (*Taulukko 19*) mukaan Suomen baijerinvuoristovihikoirien edustajat elävät keskimäärin 10–11 vuotta. Kaikki koiranomistajat eivät ilmoita koiraansa kuolleeksi tai kerro syytä kuolemalle tai lopetukselle. Tähän mennessä kuolleeksi ilmoitettuja koiria löytyy jalostustietokannasta 37 kpl, mikä on vain noin 13 % kaikista jo kuolleista koirista. Siksi tämän tilaston pohjalta ei voi tehdä yleistyksiä koko rodun osalta. Valtaosa kuolleista koirista (12 kpl) on kuollut vanhuuteen, mutta merkillepantavaa on huomata, että seuraavaksi suurin määrä kuolleiden koirien syistä on kasvainsairaudet (9 kpl), tai koirat on lopetettu selkä-, luusto- ja nivelsairauden vuoksi (6 kpl).

Bassetkerhon vuonna 2024 tekemässä terveystutkimuksessa koirien keskimääräinen elinikä oli 9 vuotta. Tämä on lyhyempi kuin jalostustietojärjestelmän ja rotumääritelmän keskimääräinen elinikä, joka on 12-14 vuotta. Kuolleiden koirien elinikä (13 vastausta) sijoittui 69 % osalta (9 koira) vastanneista yli 10 vuoteen. Vastanneista 23 % kertoi koiransa eläneen 4–7 vuotta (3 koira) ja 8 % kertoi koiran (1 kpl) kuolleen alle 1-vuotiaana. Samaisessa kyselyssä kysyttiin myös kuolleiden koirien kuolinsyytä, myös näitä vastauksia tuli 13 kappaletta. Vastauksista 30 % (4 kpl) kertoi koiransa kuolleen selkä-, luusto- ja nivelsairauksiin. Seuraavaksi eniten kuolinsyynä oli ollut vanhuus, syöpäsairaus tai sisäeritysrauhasten sairaus. Näistä ilmoitettu osuus oli jokaisella 15 % (2 kpl), eli yhteensä 45 %. Muita kuolinsyytä oli mm. hermostollinen sairaus, maksa ja ruoansulatuskanavan sairaus, immunologinen sairaus ja hengitystiesairaus.

Taulukko 19. Baijerinvuoristovihikoirien kuolinsyyt ja keskimääräinen elinikä. (Lähde: SKL Jalostustietokanta 6.2.2025)

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Kasvainsairaudet, syöpä	12 vuotta 5 kuukautta	9
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	10 vuotta 8 kuukautta	1
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	5 vuotta 9 kuukautta	2
Luusto- ja nivelsairaus	11 vuotta 1 kuukautta	1
Muu sairaus, jota ei ole listalla	9 vuotta 0 kuukautta	1
Selkäsairaus	8 vuotta 1 kuukautta	5
Sisäeritysrauhasten sairaus	6 vuotta 0 kuukautta	3
Sydänsairaus	28 vuotta 2 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	4 vuotta 5 kuukautta	2
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	12 vuotta 6 kuukautta	12
Kaikki yhteensä	10 vuotta 9 kuukautta	37

4.3.4 Lisääntyminen

Rodun omistajille ja kasvattajille tehtiin vuonna 2024 kysely, jossa selvitettiin rodun lisääntymistä ja siinä mahdollisesti esiintyviä ongelmia. Tällä hetkellä rotua Suomessa kasvattaa 5 kenneliä, joista 4 vastasivat kyselyyn. Rotua Suomessa (*Taulukko 2*) on viimeisen 15-vuoden aikana kasvattanut 1–3 kasvattajaa riippuen vuodesta. Vuosina 2015–2024 syntyi 13 pentuetta ja 84 pentua, joissa pentuekoko on vaihdellut 1 ja 12 pennun välillä. Karkeasti arvioiden yhdessä pentueessa on keskimäärin 7–9 pentua. Keskimääräinen pentuekoko (*Taulukko 20*) kymmenen vuoden aikana on ollut 6,5 pentua. Rotuun rekisteröidään Suomessa syntyneitä pentuja keskimäärin 8,4 pentua vuodessa.

Taulukko 20. Baijerinvuoristovihikoirien pentuekoko vuosina 2015–2024.

(Lähde. SKL Jalostustietokanta)

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Pentuekoko	7	5,7	6,5	7,5	0	10	12	2	1	0

Omistajilta ja kasvattajilta saatujen vastausten mukaan astutukset ovat pääsääntöisesti sujuneet hyvin. Jalostukseen oli käytetty 8 koiraa (13 %) terveystarkastukseen vastanneista (62 kpl). Narttujen juoksujen väli on keskimäärin 6–10 kk. Ensimmäiset juoksut nartulle tulevat yleensä ennen 1 vuoden ikää. Astuminen sujuu luontaisesti ja yleensä urokset astuvat hyvin ilman avustusta. Jonkin verran on myös käytetty ulkolaisen uroksen pakastespermaa, mutta ei ole tarkempia tilastoja montako keinosiemennetyistä on Suomessa tehty. Tyhjäksi jääneiden narttujen prosenttiosuutta, tai määrää keskenmenoista ei tiedetä. Kasvattajat eivät maininneet kuinka moni synnytyksistä tapahtui luonnollisesti ja monessako päädyttiin keisarileikkaukseen.

BVVK kasvattajilta saatujen vastausten perusteella nartuilla ei ole ollut isompia ongelmia pentujen hoitamiseen liittyen. Kasvattajat kuvailevat nartun hoitaneen pennut hyvin ja itsenäisesti. Kaikkien pentueiden kohdalla nartut ovat imettäneet pentuja itse ja alkaneet vieroittaa pentuja itsenäisesti. Kyselyn perustella vastauksissa kävi ilmi, että yhden nartun kohdalla hoivavietissä esiintyi puutteita. Yhden toisen pentueen kohdalla (nisätulehdus) narttu ei ollut aluksi halukas imettämään pentuja ja kasvattaja joutui ohjaamaan imetyksiin. ”Lopulta imetyskin sujui paremmin ja emo pysyi uskollisesti pentujen lähellä, sekä putsasi pennut vuorotellen, kun ne ojennettiin hänelle”. Toinen kasvattaja mainitsi yhdestä emosta: ”Synnytyksen ja pentueen hoito sujui hyvin muttei intohimoisesti. Myös imetys innokkuus oli hieman laimeaa alun jälkeen.”

Yleisesti pentukuolleisuus rodussa näyttää olevan vähäistä, kuten myös synnynnäiset viat ja epämuodostumat. Terveystarkastuksen mukaan kuolleita pentuja raportoitiin 4 koiran kohdalla: kolmen

nartun kohdalla kuoli yksi pentu ennen luovutusikää ja yhden nartun kohdalla kolme tai useampi pentu oli kuollut. Yksi kasvattaja mainitsi kahdesta kuolleena syntyneestä pennusta. Pentujen kuolinsyitä ei ole mainittu. Yhden pentueen kohdalla toinen kasvattaja kertoi että ”Kipeänä emo teloi yhden pentunsa hengiltä ja toinen jouduttiin lopettamaan.”

Synnyttäiset viat ja epämuodostumat eivät ole virallisesti tilastoituna eivätkä kasvattajat maininneet näistä vuonna 2024 tehdyssä kyselyssä.

Terveyskyselyn perustella lueteltu synnyttäiset viat ja epämuodostumat: 5 koiralla on ollut napatyrä, 2 uroksella piilokives joka ei ole laskeutunut kivespussiin 6 kk mennessä, 1 häntämukka, 1 pysyvän hampaan puutos, sekä kahdella koiralla ylimääräisiä hampaita.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Rodussa jonkin verran sairauksille altistava piirre on suhteellisen isot ja raskaat luppakorvat. Rotumääritelmässä sanotaan, että korvat ”melko pitkät, kuitenkin korkeintaan kirsun kärkeen ulottuvat. Korvat ovat raskaat, korkealle ja leveästi kiinnittyneet, pyöreäkärkiset ja riippuvat päänmyötäisesti laskostumatta”. Käytännössä suositaan mahdollisimman pitkiä ja paksuja korvalehtiä. Rodussa esiintyvä korvien anatominen piirre lisää korvien sairauksia, kun korvat eivät pääse tuulettumaan ja näin ollen korvan pinnalle voi muodostua sopiva kasvualusta erilaisten bakteerien ja hiivojen ylikasvulle. Toistuvat ulkokorvatulehdukset aiheuttavat korvakäytävän seinämien paksuuntumista, joka puolestaan tekee korvakäytävästä entistä ahtaamman.

(Lähde: <https://omaelainklinikka.fi/koiran-korvatulehdus/>)

Rungoltaan korkeutta pidempi baijerinvuoristovihikoira (”rungan pituus on 15–25 % säkäkorkeutta suurempi”) kuuluu kondrodystrofiin rotuihin. Hieman matalan ulkomuodon aiheuttama kondrodystrofia (CDDY) tavataan monilla koiraroduilla. Sana ”chondro” tulee rustosta ja ”dystrofia” tarkoittaa kudoksen, tässä tapauksessa ruston, rappeutumista. Kondrodystrofian takana on koiran lyhytkasvuisuutta aiheuttava retrogeeni FGF4 kromosomissa 12. Tämä vaikuttaa koiran olkavarteen sekä kyynär- ja varttinäluuhun lyhentäen niitä, sekä aiheuttaa jälkimmäisten luiden eriasteista taipumista. Rotumääritelmässä puhutaan suorista eturaajoista, mutta lievää käyryyttä/kiertymistä voi esiintyä rodun historiasta ja FGF4-12 geenivirheestä johtuen. Eturaajojen kiertyminen ja käyryys rasittaa niveliä ja voi aiheuttaa nivelrikkoa. Kondrodystrofisten piirteiden tuomia ongelmia esiintyy rodussa jonkun verran myös terveystarkastuksen perusteella (*Liite 1, Taulukko 18*).

CDDY mutaation katsotaan olevan vastuussa myös selän välilevyrappeutumalle eli nikamien ennenaikaiseen kalkkeutumiseen nuoremmalla iällä (*Intervertebral Disc Disease – IVDD*). CDDY mutaatio nostaa välilevynpullistuman ja -tyrän ja, sen seuraamuksena, leikkaushoidon riskiä 5–10 kerta verrattuna koiriin ilman tätä geeninvirhettä. Välilevyjen rappeuma alkaa jo 10 viikon iässä. Diagnostisessa kuvantamisessa saattaa näkyä viitteitä IVDD:n mukaisista muutoksista, kuten kaventuneista nikamaväleistä ja kalkkeutumisista. Geenivirhe on dominantisti periytyvä ja yksi kopio riittää aiheuttamaan välilevyjen kalkkeutumisen ja jalkojen lyhentymisen. Kahta kopiota kantavilla koirilla luut lyhenevät enemmän. Koiran ulkonäöstä ei kuitenkaan voi päätellä sen geneettistä statusta. Baijerinvuoristovihikoirilla kondrodystrofiaa voidaan huonosti vastustaa jalostusvalinnoilla koska tähän mennessä geenitestatuissa rodun edustajista CDDY geenivirheen esiintymisfrekvenssi on ollut 100 % ja koirat ovat homotsygotteja virheen suhteen. (Lähde: www.wisdompanel.com). Rodulle suositellaan vahvasti DNA testin tekemistä, jotta saadaan tietoa perinnöllisistä sairauksista tai niiden riskeistä. Halvaantuneita koiria ei tule käyttää jalostukseen.

Lisääntymisongelmille altistavia anatomisia piirteitä ei ole rodussa. Myöskään kasvattajilta saatujen tietojen mukaan BVVK:lla ei esiinny lisääntymisongelmia aiheuttavia rakenteellisia vikoja.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Rotuna baijerinvuoristovihikoira on suhteellisen terve, eikä se kuulu Suomen Kennelliiton PEVISA-ohjelmaan. Joukkoon mahtuu kuitenkin yksilöitä, jotka ovat selvästi sairaampia kuin muut rodun edustajat. Suomessa BVVK terveystarkoituksia ei ole juurikaan tehty aiemmin, joten sekin voi vaikuttaa siihen kuinka terveenä rotua ylipäätään pidämme. Rodun vakavin terveysongelma maanlaajuisesti on epilepsia, jota omistajille tehdyn kyselyn ja jalostustoimikunnalle annettujen tietojen mukaan esiintyy Suomessa vähän.

Rodun yleisin ongelma tällä hetkellä liittyy lievästi kondrodystrofiseen rakenteeseen, joka tuo mukanaan mahdollisesti selän rappeutumaa. Jalostukseen käytettävät koirat olisi hyvä kuvata luuston osalta. Rodussa tavataan myös jonkun verran kasvaimia, jotka ovat lähinnä sisäelinten kasvaimia. Tällä hetkellä jalostukseen käytettävät koirat vaikuttavat silmäongelmien osalta olevan suhteellisen terveitä.

Erlaisia iho- ongelmia tai -sairauksia oli todettu 8 (12,9 %) koirilla. Koirilla oli toistuvaa tassujen tai ihon kutinaa (6,5 % vastanneista). Toiseksi yleisin oli toistuvat ja krooniset ulkokorvan tulehdukset (4,8 % vastanneista). Vastaajista suurin osa mainitsi, että ihon kutina liittyi ruokavalioon tai tiettyyn vuodenaikaan. Toistuvat korvatulehdukset voivat olla merkki atopiasta, mitä omistajilta saatujen tietojen mukaan rodussa ei esiinny. Omistajien mukaan ruoansulatuskanavan oireita esiintyi 5 koiralla (8,1 %) ja ne oireilivat herkkämahaisuudella, ripulilla, oksentelulla tai närästyksellä.

Lisääntymisessä ei rodussa katsottu esiintyvän isompia ongelmia. Kasvattajilta saatujen tietojen mukaan urokset astuvat ongelmitta ja narttujen tiineys sekä penikoiminen sujuvat yleensä hyvin. Nartut hoitavat pennut hyvin vieroitukseen saakka. Rodussa on todettu joillakin yksilöillä haitallisen voimakkaita valeraskaus oireita. BVVK elävät Suomessa keskimäärin 11-vuotiaiksi ja yleisimmät kuolinsyyt ovat: vanhuus, kasvaimet ja luustosairaudet. Tietoa rodun terveydestä ulkomailta on vaikea saada, mutta ainakin luustokuvausten osalta on tilastoja joistain maista.

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmä

Rotumääritelmän mukaan baijerinvuoristovihikoira on yleisvaikutelmaltaan kauttaaltaan tasapainoinen, kevyehkö, keskikokoinen, erittäin liikkuvainen ja lihaksikas. Rungon pituus on 15–25 % säkäkorkeutta suurempi. Rintakehän tulee ulottua kyynärpäähän. Hieman takakorkea, ei liian korkearaajainen. Pään asento on selkälinjan tasossa tai hieman sitä korkeammalla. Hännän asento on vaakasuora tai hieman alaviistossa riippuva. Säkäkorkeus on uroksilla 47–52 cm ja nartuilla 44–48 cm. Kummallekaan sukupuolelle ei sallita poikkeamia ylös- eikä alaspäin. Ihanteellinen paino suhteessa säkäkorkeuteen on uroksella 20–30 kg ja nartulla 17–25 kg. Väri vaihtelee syvänpunaisen, saksanhirvenpunaisen, punaruskean tai kellanpunaisen välillä. Juovikasta väriä ei ole tavattu pitkään aikaan. Perusväri on syvin selässä. Kuono ja korvat ovat usein tummat. Hännässä on yleensä tummia päistärkarvoja. Karva on lyhyempää ja hienompaa päässä ja korvissa, jäykempää ja pidempää selässä, vatsassa, raajoissa ja hännässä. Pieni vaalea rintaläikkä (ns. ajokoiran tähti) on sallittu. Koska karvapeitteen tulee olla suojaava ja säänkestävä, liian hienolaatuinen tai ohut karvapeite on vakava virhe. Nahka on tiivis ja rungonmyötäinen.

Pään kallo-osa on rakenteeltaan suhteellisen leveä, hieman kaareutunut ja otsapenger on selvästi havaittava ja kulmakaaret hyvin kehittyneet. Niskakyyhmy on vain hieman korostunut. Kuono-osan tulee olla silmien alapuolelta hieman kapeneva, kallo-osan pituinen tai hieman lyhyempi ja riittävän leveä, ei koskaan suippo. Kuononselkä on hieman kyömy tai suora. Kuono ei saa olla liian pitkä tai kapea.

Posket vain hieman pyöristyneet ja kohtalaisen voimakkaat. Rotumääritelmän mukaan kirsu on oltava hyväkokoinen ja väriltään musta tai tummanruskea, ei liian leveä. Sieraimet ovat hyvin avoimet. Lihanvärinen kirsu on vakava virhe. Huulten on oltava keskipaksut ja riippuvat. Suupielet ovat selvästi näkyvissä. Leuat ovat vahvat ja purenta on täydellinen, säännöllinen ja täysihampainen leikkaava purenta. Yläetuhampaat ovat tiiviisti alaetuhampaiden edessä ja hampaat ovat kohtisuorassa leukoihin nähden. Koiralla on 42 tervettä hammasta hammaskaavion mukaisesti. Tasapurenta on sallittu, samoin P1 hampaiden puuttuminen. Ylä- ja alapurenta, vino purenta, harva purenta, epätasainen hammasrivi, osittainen tasapurenta ovat hylkääviä virheitä.

Silmät ovat kirkaat ja ilmeeltään tarkkaavaiset, eivät liian suuret eivätkä liian pyöreät, väriltään tummanruskeat tai hieman vaaleammat. Silmäluomet ovat tiiviit ja pigmentoituneet. Hyvin riippuvat silmäluomet luetaan virheiksi ja sisä- tai ulkokierteiset silmäluomet (entropium tai ektropium) ovat hylkääviä virheitä. Korvat ovat melko pitkät, kuitenkin korkeintaan kirsun kärkeen ulottuvat. Korvat ovat raskaat, korkealle ja leveästi kiinnittyneet, pyöreäkärkiset ja riippuvat päänmyötäisesti laskostumatta. Kaulan on oltava keskipitkä ja voimakas. Hieman löysää kurkunalusnahkaa sallitaan. Pyöreät, liian vaaleat silmät tai liian korkealle kiinnittyneet korvat muuttavat koiran jaloa ilmettä.

Rungon ylälinja kohoa hieman kohti takaosaa. Säkä on vain hieman erottuva ja kaula liittyy sulavasti selkään. Selkä on vahva ja joustava. Lanne on suhteellisen lyhyt, leveä ja erittäin lihaksikas, kun taas lantion pitää olla pitkä ja ei kovin viisto. Ihanteellinen kulma vaakatasoon nähden on 20–30°. Eturinta on kohtuullisen leveä ja hyvin kehittynyt. Rintakehä on muodoltaan soikea, syvä ja pitkä, ulottuen kyynärpään tasolle. Kylkiluut ulottuvat pitkälle taakse. Alalinja nousee tasaisesti taaksepäin ja vatsa on hieman ylös vetäytynyt. Häntä kuvaillaan keskipitkäksi, kintereeseen ulottuvaksi, korkealle kiinnittyneeksi ja asenoltaan vaakasuora tai hieman alaviisto. Synnynnäinen nikamavika hännässä on hylkäävä virhe.

Eturaajat ovat hyvin kulmautuneet ja edestä katsottuna suorat ja yhdensuuntaiset, sivulta katsottuna hyvin rungon alle sijoittuneet. Lavat ovat viistot, taakse sijoittuneet ja voimakaslihaksiset. Olkavarret pitkät, hyvin kehittyneet ja kuivat. Lavan ja olkavarren välinen kulma on 90–100°. Kyynärpäät ovat rungonmyötäiset, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset. Kyynärvarret ovat kuivat ja pystysuorat. Luusto on voimakas ja lihakset erittäin hyvin kehittyneet. Ranteet ovat voimakkaat ja välikämmenet hieman viistot. Kämpälät ovat lusikanmuotoiset, joissa varpaat ovat selvästi kaareutuneet ja tiiviisti yhdessä. Päkiät ovat riittävän paksut, lujat, kestävät ja hyvin pigmentoituneet. Kämpälät ovat yhdensuuntaiset sekä liikkeessä että seistessä, eivät ulos- eivätkä sisäänpäin kääntyneet. Kynnet ovat mustat tai väriltään tummanruskeasta ruskeaan. Takaraajat ovat yleisvaikutelmaltaan voimakasluustoiset, hyvin kulmautuneet ja takaa katsottuna suorat ja yhdensuuntaiset. Reidet ovat leveät ja hyvin lihaksikkaat. Polvet ovat vahvat, polvikulma on 100–110°. Säärien tulla olla suhteellisen pitkät, lihaksikkaat ja jänteikkäät. Kintereet vahvat ja väliljalat lyhyet sekä pystysuorat.

Liikkeiden tulee olla suorat, maatavoittavat, joustavat, kevyet ja yhdensuuntaiset. Etuaskel on pitkä ja takaraajoissa on voimakas työntö. Koiran työskennellessä mieluisimmat askellajit ovat käynti ja laukka.

Baijerinvuoristovihikoirien näyttelykäynnit

Taulukossa 21 on yhteenveto baijerinvuoristovihikoirien näyttelykäynneistä vuosilta 2014–2024. Tämän mukaan 85 % koirista on ulkomuodoltaan erinomaisia (ERI) ja 12,5 % erittäin hyviä (EH). Näyttelykäyntien perusteella koirat ovat hyvätasoisia ja vastaavat rotumääritelmää. Jalostuksessa ei ole ajaututtu ylilyönteihin.

Taulukko 21. Baijerinvuoristovihikoirien näyttelytulokset vuosina 2015–2024. (Lähde: SKL Jalostustietokanta)

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	96 tulosta	15 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	1 tulosta	114 tulosta
Nuorten luokka	41 tulosta	11 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	52 tulosta
Avoin luokka	99 tulosta	17 tulosta	3 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	2 tulosta	123 tulosta
Käyttöluokka	39 tulosta	5 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	44 tulosta
Valioluokka	52 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	55 tulosta
Veteraaniluokka	28 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	29 tulosta
Yhteensä	355 tulosta	52 tulosta	3 tulosta	1 tulosta	3 tulosta	3 tulosta	417 tulosta

Rodun koirien jalostustarkastukset

Rodulle ei ole toistaiseksi järjestetty jalostustarkastuksia.

Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Baijerinvuoristovihikoirat soveltuvat rakenteeltaan käytettäväksi rodun alkuperäisessä käyttötarkoituksessa eli jäljestyksessä. Yleisesti metsästyskäyttöä ajatellen koirien tulee olla kestäviä, ketteriä ja sitkeitä ja näitä ominaisuuksia pyritään ylläpitämään rodunomaisella rakenteella. Lyhyesti voidaan sanoa, että kaikkea liioittelua tulee välttää ja rotumääritelmää tulee vaalia niin että rotu säilyy tasapainoisena, keskikoisena liikkuvaisena ja lihaksikkaana käyttökoirana.

Rodun käyttötarkoituksen ylläpitämisen kannalta merkittäviä, ja sitä kautta ulkomuotoarvostelussa ja jalostuksessa huomioitavia rakenteellisia poikkeamia rotumääritelmän suhteen ovat mm. liiallinen kevytrakenteisuus, liian raskas ”hannoverilaistyyppi”, sekä raajojen virheasennot. Kevytrakenteisilta koirilta puuttuu riittävä luuston vahvuus ja lihaksisto, joka voi myös vaikuttaa jaksamiseen ja voimaan metsästettäessä. Koiran kevytrakenteisuus tulee usein esiin myös pään mittasuhteiden virheinä. Tätä kautta rodunomaisen pään ja sen mittasuhteiden säilyttäminen on tärkeää. Vastaavasti liian raskas tyyppi vie koira kauemmas rodun ihanteesta kevyemmästä versiosta vihikoira. Yleisesti todettakoon, että varsinkin Euroopassa urosten koko niin säkäkorkeudessa, kun painossa (jopa yli 30 kg) on kasvanut, kun taas nartuista on tullut kevyempiä, pienempiä, sekä luustoltaan että tyypiltään.

Keuhkot tarvitsevat tilaa toimiakseen metsällä koira palvelen. BVVK:n rintakehän tulee olla muodoltaan soikea, syvä ja pitkä, ulottuu kyynärpäähän tasolle. Kylkiluut ulottuvat pitkälle taakse taaten keuhkoille ja sydämelle riittävästi tilaa. Rintakehän on ehdottomasti oltava pitkä ja riittävän tilava olematta pyöreä eli niin sanottu ”tynnyririnta”. Tynnyririntaisen koiran rintalasta on liian lyhyt, minkä takia rintakehästä puuttuu rodulle tyypillinen syvyys. Litteärunkoisilla koirilla rintakehän tilavuus jää pienemmäksi, mikä vaikuttaa keuhkojen kokoon, niiden käyttökapasiteettiin ja sitä kautta koiran kestävyteen metsällä.

Selän rakenteeseen on kiinnitettävä huomiota. BVVK selän kuuluu olla vahva ja joustava, jotta koira pystyy laukkaamaan myös vaativassa maastossa. Lanneosan on lyhyt, leveä ja erittäin lihaksikas. Lantio kuuluu olla pitkä, ei kovin viisto. Selkä ei saa olla liian pitkä, jotta koira ei menetä liikkeessä takajalkojen välittämää koko kehoon tarvittavaa voimaa.

Eturaajojen osalta on kiinnitettävä huomiota niiden suoruteen. Kämpälien ulospäin kiertyminen altistaa koiran nivelvaurioille. Suorat raajat ja mahdollisimman vähän ulospäin kiertyvät kämpälät tuovat raajoihin kestävyttä. Kulmausten tulee olla tasapainoiset edessä ja takana. Puutteelliset polvi- ja kinnerkulmat altistavat polvisairauksille ja kulumille, jolloin koira ei kestä metsästyskäyttöä. Kintereet eivät saa olla ahtaat. Suorat ja hyvin kulmautuneet kintereet antavat koiran liikkeeseen työntövoimaa. Kämpälien tulee olla tiiviit ja päkiöiden kovat, jolloin ne toimivat hyvin käytössä. Raajat on aikanaan jalostettu

tarkoituksella voimakasluustoiseksi ja hyvin kulmautuneiksi. Reisien ollessa leveät ja hyvin lihaksikkaat, koira jaksaa jäljestää pitkiä matkoja väsymättä ja jäljen lopussa löytää vielä energiaa haavoittuneen riistan pysäyttämiseksi.

Askeleen tulee olla pitkä ja sitä kautta energiaa säästävä. Raajojen liikesuunnissa ei saa olla suuria poikkeamia vaan niiden tulisi olla yhdensuuntaiset ilman ylimääräisiä kiertoja. Nk. ”silhuettikoirat” liikkuvat yleensä hyvin sivusta, mutta takaa kapeasti. Askelpituus suomalaisilla BVVK:lla on sopiva, mutta liike voisi olla tiiviimpi ja joustavampi ja moni saisi liikkua pontevammin.

Kaulassa ja kuonossa tulee olla riittävästi pituutta, että koira saa vaivattomasti kuonon maahan asti ja pystyy haistelemaan jälkiä. Oikeanlainen kaulan ja pään suhde vartaloon verrattuna tasapainottaa koiran liikettä. Alaleuan leveyden ja vahvuuden on hyvä kiinnittää huomiota, sillä liian kapea alaleuka altistaa koiran purentavirheille ja hammaspuutoksille.

Käyttötarkoituksen kannalta myös oikeanlainen turkki on tärkeä. Sen tulee olla tiivis ja vahva, eikä samettinen, jotta se on mahdollisimman säänkestävä. Lisäksi sen tulee suojata koiran ihoa aluskasvillisuuden seassa juostessa.

Luonteen ja käyttäytymisen tulee olla avointa ja ystävällistä. Vaikka BVVK voikin olla varautunut vieraita kohtaan, se ei kuitenkaan saa olla koskaan aggressiivinen tai pelokas.

Keskeisimmät ongelmakohdat

Rotumääritelmässä ei ole vaatimuksia, jotka erityisesti altistaisivat baijerinvuoristovihikoirat hyvinvointiongelmille. Rodussa esiintyy vain vähän rotumääritelmästä poikkeavia rakenteellisia piirteitä ja puutteita, joihin on syytä kiinnittää jalostuksessa huomiota. Tätä kautta voidaan tukea rodun terveyttä ja hyvinvointia, ylläpitää rotumääritelmän mukainen ulkomuoto, sekä mahdollistaa koiran käyttö sen alkuperäisessä käyttötarkoituksessa eli jäljestyksessä.

Suurin osa koirista on säkäkorkeudeltaan rotumääritelmän antamissa raameissa, mutta vaihtelua on siinä kuinka raskaita ne ovat. Ulkomuodoltaan enemmistöllä koirista on oikeat mittasuhteet ja hyvin kulmautuneet etu- ja takaraajat. Kevyen koiran rungon lisävahvuutta saatetaan hakea lihottamalla koira sen sijaan, että painotettaisiin enemmän lihaskunnan kehitykseen. Pääsääntöisesti koirat liikkuvat vaivattomasti ja reippaasti. Joskus arvosteluissa mainitaan löysät sisäkierteiset etuliikkeet sekä hieman kapeat ja/tai ulkokierteiset takaliikkeet. BVVK:lla on hieman pitkänomainen runko ja tätä ääripiirrettä lukuun ottamatta rotu muistuttaa liioittelematonta peruskoiraa. Kondrodystrofisena rotuna eturaajojen suoruteen on tärkeä kiinnittää huomiota. Näyttelyarvostelujen perusteella rodussa esiintyy yksittäisiä koiria, joilla on ulkokierteiset etukäpälät. Niissä joskus myös toivotaan eturintaan lisää leveyttä ja vahvuutta, sekä rintakehän pituutta ja tilavuutta. Mainitaan myös hieman kevyt alaleuka ja suipponeva kuono-osa johon toivotaan lisää vahvuutta. Ulkoisten ominaisuuksien osalta riittävän lihaskuntoon ja vahvan karvapeitteen ylläpitämiseen rodussa on kiinnitettävä huomiota. Osa koirista vaikutti myös ahdistuneilta arvostelun aikana. Tämä on ymmärrettävää pidättyvälle rodulle juniori iässä, mutta varhaiseen sosiaalistamiseen on syytä kiinnittää erityisesti huomiota ja aikuisen BVVK käytös on oltava tasaista ja luoksepäästävää.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Baijenvuoristovihikoira –rodulla ei ole aikaisempaa jalostusentavoiteohjelmaa.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Pyritään pitämään yksittäisten koirien elinikäinen jälkeläismäärä suosituksissa (max. 15 % kahden edellisen vuoden rekisteröinneistä) ja välttämään matador-urosten käyttöä. Tavoitteena on käyttää

jalostukseen mahdollisimman eri sukuisia koiria ja laajentaa jalostuspohja mahdollisuuksien mukaan ulkomailta hankittavilla uusilla jalostuskoirilla.

Käyttäytyminen ja luonne

Jalostusvalinnoilla pyritään ylläpitämään rodunomaista luonnetta ja käyttäytymistä. Kasvattajien toivotaan kiinnittävän jalostuskoirien valinnassa huomiota avoimeen ja sosiaaliseen luonteeseen, sekä valitsemaan jalostukseen luonteeltaan ja käytökseltään yhteiskuntaan sopeutuvia ja käsiteltävissä olevia koiria. Luonteen osalta koiria olisi hyvä käyttää luonnetesteissä. Luonnetesti (LTE) tai luonnekuvaus (MH) ovat hyviä työkaluja, kun halutaan saada tietoa koiran käyttäytymisestä silloin kun sen hermostoa rasitetaan. Kennelliiton käyttäytymisen jalostustarkastus (yleinen) puolestaan antaa kuvan koiran suhtautumisesta arkipäiväisiin tilanteisiin ja asioihin, kuten käsiteltävyyteen, alusta arkuuksiin, ääniherkkyyteen ja vieraisiin koiriin suhtautumiseen.

Käyttöominaisuudet

Suomessa rotu on harvoin metsästyskäytössä, vain 16 % omistajista on hankkinut baijerinvuoristovihikoiran metsästykseen. Yleisesti hyvin pieni osa on käynyt koiransa kanssa jäljestyskokeissa. Nykypäivänä sekä tulevaisuudessa kasvattajien tavoitteena tulee olla rodun alkuperäisen käyttötarkoituksen säilyttäminen jäljestävänä metsästyskoirana. Tavoitteena on pyrkiä lisäämään rodun osallistumista käyttökokeissa. Jalostuskoiria valitessa ja pentuetta suunniteltaessa olisi huomioitava, että vähintään toisella vanhemmista on hyväksytty tulos MEJÄ- tai VAHI-kokeesta, mieluiten kuitenkin molemmilla vanhemmilla.

Terveys ja lisääntyminen

Rodun terveystilannetta tulee seurata jatkuvasti jotta tällä hetkellä rodussa jo olevat ja vielä tuntemattomat perinnölliset sairauden eivät pääse leviämään populaatiossa. Kannustetaan kasvattajia ja omistajia käyttämään koiria polvitarkastuksissa, luustokuvauksissa (kynnär-, olkanivel- ja lonkakuvaukset, sekä selkäkuivissa kondrodystrofian takia), silmätarkastuksissa ja sydänkuuntelussa. Erityisesti epilepsian tilaa rodussa olisi syytä kartoittaa ja laatia jalostussuosituksia sen osalta. Myös nykyaikaisen tekniikan hyödyntäminen DNA testien avulla olisi suositettavaa perinnöllisten sairauksien kartoimiseen.

Ulkomuoto

Tavoitteena on pyrkiä säilyttämään rodun ulkomuoto mahdollisimman tarkoin rotumääritelmän mukaisena. Kasvattajien toivotaan ottavan huomioon yhdistelmiä suunnitellessaan eturaajojen suoruuden, kulmauksien, selkäosan pituuden (erityisesti lanneosaan), rodunomaisen ylälinjan, karvan karheuden sekä riittävään pigmenttiin silmissä. Jalostuksessa tulee kiinnittää huomiota myös liian keveään tai suhteettoman raskaaseen rakenteeseen.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suosituksia jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista:

Jalostukseen soveltuvat koirat ovat rodunomaisia sekä ulkomuodoltaan että käyttäytymiseltään, eikä niillä ole arkipäivää haittaavia vikoja tai ominaisuuksia. Jalostuskoirilla ei saa olla niiden elämänlaatua heikentäviä sairauksia, eikä jokapäiväistä elämää hankaloittavia ja hyvinvointia alentavia luonneominaisuuksia, kuten arkuutta tai aggressiivisuutta.

Jalostukseen käytettävän uroskoiran suositellaan olevan iältään vähintään 2-vuotias, mielellään tätä vanhempi, jotta siitä ja sen sukulaisten ominaisuuksista saadaan mahdollisimman varmaa tietoa jalostusta varten. Jalostukseen käytettävä narttu on pentujen syntyessä vähintään 2 vuotta ja korkeintaan 7 vuotta. Ensisyntyjän suositellaan olevan alle 5 vuotta.

Yksittäisten koirien jälkeläismääriä Suomessa seurataan, ne eivät saa kasvaa liian suuriksi eli eivät saa ylittää 5 % neljän vuoden rekisteröintimääristä. Koska 5 % kiintiö rekisteröinneistä ylittyy helposti nykyisen kokoisessa populaatiossa, tulee myös narttujen käyttöä seurata. Käytännössä tämänhetkisten rekisteröintien perusteella raja olisi 1 pentue / koira. Tärkeää olisi myös saada lisää eri sukuisia jalostuskoiria kantaan esimerkiksi tuontien sekä keinosiemennyksen avulla.

Jalostustavoitteiden toteutumisen tukemiseksi suositellaan jalostuskoirille vähintään kahta näyttelykäyntiä yli 12 kk iässä ja koira tulisi olla palkittu vähintään palkinnolla "erittäin hyvä" kahden eri ulkomuototuomarin toimesta.

Suosittelaa, että vähintään toinen yhdistelmässä käytetyistä koirista on testattu rodunomaisissa kokeissa ja sillä olisi hyväksytty tulos MEJÄ- tai VAHI-kokeesta. Koetulosta suositellaan molemmille vanhemmille.

Baijerinvuoristovihikoira tulee olla lonkkakuvattu ennen astutusta eikä tulos saa olla huonompi kuin C. Kahta C-lonkkaista ei saa astuttaa keskenään. Suositellaan myös kyynär-, olkanivel- ja selkäkuvausta sekä polvilumpiotutkimusta. Leikkaushoitoa vaatineet yksilöt tulee jättää pois jalostuksesta.

Jalostukseen käytettävät koirat tulee tarkastaa perinnöllisten silmäsairauksien varalta (silmäpeilaus ja gonioskopia) ja niiden tulee olla terveeksi todettuja vakavien silmäsairauksien osalta (GRD, TRD, HC, PRA ja glaukooma). Jalostukseen käytettävällä koiralla tulee olla voimassa oleva silmäpeilaus- sekä gonioskopiatodistus astutushetkellä. Silmäpeilaustodistus on voimassa 24 kuukautta ja gonioskopia 6 vuoden ikään asti, kun tutkimus on tehty yli vuoden ikäisenä.

Epilepsia on merkittävä jalostuksessa huomioitava sairaus baijerinvuoristovihikoirilla. Epilepsiaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen, eikä epilepsiaa tuottanutta yhdistelmää saa uusia. Sairaana koiran vanhempien jalostuskäyttöä tulee välttää kokonaan. Sisaruksien jalostuskäyttöä kannattaa harkita huolella ja varmistaa, että yhdistelmän toisen osapuolen lähisuvussa ei esiintynyt epilepsiaa.

Atooppista ihottumaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Geenitestin perusteella geneettisesti sairaaksi todettua koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Kahta kantajaa ei saa astuttaa keskenään.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Julkaistaan ensimmäinen Baijerinvuoristovihikoirien Jalostuksen Tavoiteohjelma (JTO) Suomen Bassetkerhon kotisivuilla ja tiedotetaan siitä myös Basset Bulletin jäsenlehdessä, yhdistyksen facebook-sivuilla, Baijerinvuoristovihikoira/Hannoverinvihikoira-ryhmässä facebook:ssa, sekä yhdistyksen kasvattajalistalle ilmoittautuneille kasvattajille sähköpostitse. Tätä kautta saadaan välitettyä tietoa BVVK:n jalostuksen tavoitteista laajalti. JTO uusitaan viiden vuoden välein ja jalostusohjesääntö korjataan vastaamaan paremmin rodun jalostuksellisia tavoitteita.

Ennen JTO:n valmistumista BVVK kasvattajille ja omistajille oli suunnattu kysely koskien koirien terveyttä, luonnetta, käyttöominaisuuksia ja lisääntymistä. Tavoitteena oli saada mahdollisimman totuudenmukainen kuva rodun tämänhetkisestä terveydentilasta ja sen mahdollisista vaikutuksista rodun ominaisuuksiin sekä edelleen jalostukseen. Kyselyyn vastaaminen tehtiin mahdollisimman helpoksi toteuttamalla se yhdistyksen nettisivuilla sekä sosiaalisessa mediassa. Kasvattajille on tarjottu myös mahdollisuus haastattelun puhelimitse. Tuloksista tulee tehdä yhteenveto ja ne tulee julkaista mahdollisimman pian kyselyn toteuttamisen jälkeen.

Jalostustoimikunta tiedottaa jalostusasioissa muun muassa kirjoittamalla artikkeleja yhdistyksen lehteen ja kotisivuille sekä pitämällä henkilökohtaisesti yhteyttä kasvattajiin näiden osoittaessa kiinnostusta siihen. Samoin pyritään ylläpitämään yhdistyksen nettisivuja mahdollisimman reaaliaikaisina.

Koirien omistajia kannustetaan käyttämään koiria virallisissa terveystarkastuksissa ja luonnetesteissä. Koirien omistajia kannustetaan myös ilmoittamaan koirien terveydellisistä ongelmista. Sairauksista niiden oireista, hoidosta ja ehkäisemisestä tulisi käydä avointa keskustelua. Terveysongelmien lisäksi avoimuus ja kasvattajien välinen yhteistyö ovat avaintekijöitä vaalittaessa hyvää luonnetta ja käyttöominaisuuksia.

Ylläpidetään ja kehitetään rodun käyttöominaisuuksia metsästyskoirana. Rotujärjestön tulee miettiä kuinka se kannustaisi ja kehittäisi toimintaansa niin, että BVVK omistajat harjoittaisivat koiriensa kanssa rodunomaista toimintaa ja veisivät koiriaan kokeisiin. Jo valmiiksi metsästyksen piirissä olevien koirien mahdollisuuksia päästä metsästyskokeisiin tulisi myös lisätä ja helpottaa. Rotujärjestö pyrkii pitämään yllä niin koe- kuin ulkomuototuomareiden tietotaitoa rodusta ja sen käyttöominaisuuksista mm. päivittämällä koulutusmateriaaleja tarpeen niin vaatiessa. Ulkomuodollisesti rotu pyritään pitämään rotumääritelmän mukaisena ja alkuperäiseen käyttötarkoitukseen soveltuvana. Tähän tavoitteeseen Suomen Bassetkerho Ry pyrkii panostamalla ulkomuototuomareiden koulutukseen. Vuosittain pidettävään erikoisnäyttelyyn pyritään kutsumaan arvostelemaan erikoistuomari.

Jalostustoimikunnan tulisi kartoittaa mahdollisuutta jalostustarkastuksien järjestämiseen rodussa säännöllisesti esim. vuosittain. Selvityksessä tulisi kartoittaa koko jalostustarkastuksen tekemistä, mutta vähintään käyttäytymisosion mahdollisuutta. Käyttäytymisosion myötä saataisiin arvokasta tietoa käyttäytymisestä arkisissa tilanteissa, joka selventäisi puolestaan rodun luonteiden tilannetta.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Taulukko 22: SWOT –analyysi rodun tilasta.

<p>Vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tällä hetkellä nuori ja suhteellisen pitkäikäinen koirapopulaatio - Ei merkittäviä terveysongelmia tai rodunkohtaisia sairauksia - Monipuolinen harrastuskoiria - Jonkun verran metsästyskäytössä - Paljon kokeita tarjolla, rodunomaisia kokeisiin on mahdollisuus osallistua matalalla kynnyksellä - Liioittelematon ja miellyttävä ulkomuoto - Kompakti koko ja sopivuus perhekoiraksi 	<p>Heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Geenipoolin pienuus - Virallisen tiedon puute, myös maanlaajuisesti, erityisesti rodun terveydentilasta, luonteesta ja käyttöominaisuuksista - Riittävän tietotaidon omaavien koetuomareiden puute - Rodun tuntevien ulkomuototuomareiden puute - Rodun kotimaassa pentumäärät pienet - Metsästyskulttuuri, -tavat ja riistalajit Suomessa erilaiset, kun Keski-Euroopassa, jossa rotu on suosittu - Matala osallistumisprosentti rodunomaisissa kokeissa
<p>Mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rotu saavuttaa suosiota, koska se soveltuu monenlaiseen harrastukseen ja on hyvä yhdistelmä perhe- ja metsästyskoiraa 	<p>Uhat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rodun tyyppin muuttuminen - Tiedon puuttuessa erilaisten perinnöllisten sairauksien lisääntyminen

- Kiinnostus rotua kohtaan voi kasvaa myös metsästyskoirana sekä haavoittuneiden hirvieläinten jäljestämiseen sopivana koirana

- Iso ja laaja geenipooli saattavissa Euroopan maissa

- Rodun metsästysviettejä koetetaan heikentää, koska sitä pidetään kotikoiralta ongelmallisena

- Toiset rotujärjestöt päättävät koemuotojen osalta kokeiden säännöistä ja arvosteluperusteista

- Pieni harrastajamäärä rajoittaa vaikutusmahdollisuuksia

- Kaikilla ulkomuototuomareilla ei ole riittävää tietotaito rodusta, joka voi heijastua koiran arvosteluun

- Luonteen muuttuminen araksi, pelokkaaksi tai ylivilkkaaksi

Varautuminen ongelmiin

Tämän hetken tietojen valossa baijerinvuoristovihikoirien tilanne Suomessa vaikuttaa suhteellisen hyvältä. Tietoa sairauksista voi tuki olla niin sanotusti piilossa, jolloin jalostustoimikunta ei voi niiden osalta ohjeistaa kasvattajia rodun jalostustyössä. Erityisesti rodussa esiintyvien perinnöllisten sairauksien, kuten epilepsian osalta olisi tärkeä tiedottaa jalostustoimikuntaa, jolloin tiedetään todellinen tilanne esiintymisestä suomalaisessa kannassa. Tällöin niiden esiintyvyyteen voidaan puuttua ohjeistamalla koiranomistajia ja kasvattajia. Avoimuudella on mahdollisuus ylläpitää ja parantaa rodun tilannetta. Suomen Bassetkerhon nettisivulta löytyy terveystietokaavake, jonka täyttämällä tietoja voi välittää jalostustoimikunnalle. Kaavakkeessa on mahdollisuus valita, lisätäänkö tieto terveyspankkiin vai onko se vain jalostustoimikunnan käyttöön. Mikäli rodun terveydentilasta saadaan lisää tietoa, pyritään niistä tiedottamaan kasvattajia. Erilaisten sairauksien lisääntyminen vältetään karsimalla sairaat yksilöt ja tietyissä ominaisuuksissa varmat kantajat pois jalostuksesta.

Yksi rodun ongelmista on ulkomaalaisten matador-urosten käyttäminen jalostuksessa. Toistaiseksi ei nähdä tarpeelliseksi hakeutua tämän osalta PEVISA-ohjelmaan vaan toivotaan muutoksen lähtevän kasvattajilta näiden tehdessä valintoja yhdistelmiensä suhteen. Suomen BVVK on, sekä lukumääräisesti, että geneettisesti pieni populaatio, mikä aiheuttaa riskin jalostuspohjan kaventumiselle ja sitä kautta mahdollisesti elinvoiman laskua ja perinnöllisiä sairauksia. Tämän uhan välttämiseksi on tärkeää säilyttää useita eri sukuja ja käyttää koiria monipuolisesti jalostukseen. Lisäksi olisi suositeltavaa tuoda mahdollisuuksien mukaan eri sukuisia koiria ulkomailta.

Rodunomaisista kokeista saatava informaatio koirien luonne- ja käyttöominaisuuksista on tällä hetkellä pieni. MEJÄ-kokeissa koekäynnit ovat lisääntyneet, mutta ovat edelleen alhaisella tasolla ja koekäynnit ovat jakautuneet vain muutaman yksilön kesken. Lisäksi tarve SRVA toiminnassa on jonkun verran lisännyt koirien käyttöä haavakoiden jäljestämisessä. Rotujärjestö kannustaakin metsästyksen ja jäljestyksen käytettäviä koiria käytettävän myös kokeissa, jotta niiden ominaisuuksista saataisiin konkreettista tietoa.

Rodun kasvattaminen vain koti- ja seurakoiraksi vähätellen rodun käyttötarkoitusta ja viettien huomiotta jättäminen saattaa johtaa käytöshäiriöihin ja sitä kautta heijastuen arjen hankaluuksiin. Kasvattajan tulee muistaa, että hän on vastuussa myös rodun tulevaisuudesta ja siitä, että koira pystyy toteuttamaan omaa tarkoitustaan eläen hyvää rodunomaista elämää.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2025	Julkaistaan JTO jäsenistölle.
2026–2030	Tiedotetaan jäsenistöä Suomen Bassetkerhon järjestämistä kokeista, harjoituksista

	ja kursseista.
2026–2030	Tiedotetaan jäsenistöä mahdollisuuksien mukaan joukkotarkastuksista (luustokuvaukset).
2026–2030	Pyritään viestinnän keinoin innostamaan omistajia viemään koiria terveystarkastuksiin, näyttelyihin ja rodunomaisiin kokeisiin.
2026–2030	Julkaistaan Basset Bulletin lehteä ja päivitetään yhdistyksen nettisivuja niin, että niissä oleva tieto on ajantasaista.
2026–2030	Selvitetään mahdollisuutta aloittaa käyttäytymisen jalostustarkastukset. Tehdään luonteen ihanneprofiili.
2029	Tehdään uusi terveys- ja kasvattajakysely.
2029	Päivitetään JTO.

7. LÄHTEET

1. Kannen kuva: Grazyna Brek-Laitinen.
2. Suomen Bassetkerho ry, Vuosikirjat 2000–2003, 2004, 2005.
3. Suomen Bassetkerho ry, Terveyskysely 2024.
4. Suomen Bassetkerho ry. <http://www.suomenbassetkerho.com> (viitattu 21.1.2025)
5. KoiraNet Jalostustietojärjestelmä, <https://jalostus.kennelliitto.fi/frmEtusivu.aspx?R=217> (viitattu 21.1.202)
6. Suomen Kennelliitto jalostustarkastukset, <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/kennelliitonjalostustarkastukset> (viitattu 21.1.2025)
7. Suomen Kennelliitto. Yleinen jalostus strategia, <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/kennelliiton-yleinenjalostusstrategia> (viitattu 21.1.2025)
8. Suomen Kennelliitto. Luonnetesti, <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-jaterveys/koiran-luonne-ja-kayttaytyminen/luonnetesti> (viitattu 12.8.2024)
9. Oma eläinklinikka. Koirien korvatulehdukset. <https://omaelainklinikka.fi/koiran-korvatulehdus/> (viitattu 9.7.2024)
10. Suomen Kennelliitto. Koirien perinnölliset sairaudet, kyynärnivelen inkongruenssi. <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnollisetsairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/kyynarnivelen-inkongruenssi> (viitattu 10.7.2024)
11. Katariina Mäki. Retrogeenit – yhdestä lyhytraajaisuus, toisesta ennaikainen välilevyrappeuma. <https://www.katariinamaki.fi/l/retrogeenit-yhdestalyhytraajaisuus-toisesta-ennenaikainen-valilevyrappeuma/> (viitattu 10.7.2024)
12. Suomen Kennelliitto. Perinnölliset selkä muutokset. <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-jakoiran-hyvinvointi/perinnolliset-selkamuutokset> (viitattu 12.7.2024)
13. Koira-kissa klinikka. Koirien kasvaimet. <https://koirakissaklinikka.fi/koiraartikkelit/koiran-kasvainsairaudet> (viitattu 15.7.2024)
14. Suomen Kennelliitto. Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohja. <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksentueksi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja> (viitattu 7.6.2024)
15. Suomen Kennelliitto. Sukusiitos. <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-jaterveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/sukusiitos> (viitattu 15.8.2024)
16. Suomen Kennelliitto. Tehollinen populaatiokoko. <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksentueksi/tehollinen-populaatiokoko> (viitattu 17.8.2024)

17. Novascotiannoutajat r.y. SRMA, aivokalvontulehdus. <https://www.tollerit.fi/jalostus-ja-terveys/tollerilla-esiintyvia-sairauksia/> (viitattu 15.7.2024)
18. Puolalainen baijerinvuoristovihikoiran ja hannoverinvihikoiran tietokanta. <https://www.bazabgs.com/> (viitattu 23.1.2025)
19. Posokowce. Magdalena Król. 2008
20. Po Tropnie. Andrzej Brabletz. 2007
21. Svenska Schweisshund Klubben. Årsbok 2023-2024.
22. Klub für Bayerische Gebirgsschweißhunde 1912 e.V. <https://www.bayerischer-gebirgsschweisshund.de/> (viitattu 24.1.2025)
23. Ruotsin koiratietokanta. https://hundar.skk.se/hunddata/Hund_sok.aspx (viitattu 24.1.2025)
24. Norjan koiratietokanta. <https://www.dogweb.no/hundedatabase/?antall=20&query=24> (viitattu 24.1.2025)
25. LOF 2015-2024 statistics. <https://www.centrale-canine.fr/recherche/documents?searchQuery=&typeFilter=736> (viitattu 24.1.2025)
26. L'Ente Nazionale della Cinofilia Italiana (ENCI). <https://www.enci.it/libro-genealogico/razze/bayerischer-gebirgsschweisshund> (viitattu 24.1.2025)
27. E.KinologijaLietuvos kinologų draugija. <https://e.kinologija.lt/> (viitattu 24.1.2025)
28. Spravodaj Klubu chovateľov farbiarov 2016-2024.
29. BMHS OF GB HEALTH SURVEY RESULTS 2024.
30. The Kennel Club of UK Dog Health. Breed Health and Conservation Plan Bavarian Mountain Hound.
31. Välilevysairaudelle altistavan CDDY-retrogeenin yleisyys eri koiraroduissa. Katariina Mäki. <https://www.katariinamaki.fi/l/valilevysairaudelle-altistavan-cddy-retrogeenin-yleisyys-eriroduissa/> (viitattu 9.2.2025)
32. Jamie Freyer, Julia D. Labadie, Jason T. Huff, Michael Denyer, Oliver P. Forman, Rebecca Chodroff Foran, Jonas Donner. Association of *FGF4L1* Retrogene Insertion with Prolapsed Gland of the Nictitans (Cherry Eye) in Dogs. *Genes (Basel)* 1;15 (2), 2024.
33. ČESKOMORAVSKÝ KLUB CHOVATELŮ BARVÁŘŮ, z. s. KLUBOVÝ ZPRAVODAJ 2024 ročník XXXIII. <https://klubchovatelubarvaru.cz/zpravodaj-klubu-barvar/> (viitattu 24.1.2025)

8. LIITTEET

Liite 1: Terveyskyselyn 2024 tulokset

Liite 2: Kasvattajakyselyn 2025 yhteenveto

Liite 3: Baijerinvuoristovihikoiran rotumääritelmä